nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 90 lir

Leto XXVIII. Št. 132 (8225)

TRST, nedelja, 4. junija 1972

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 pa v tiskarni «Slovenija» v gozdu pod Vojskem pri Idriji. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRIKOT VELIKIH POSTAJA DEJSTVO

V znamenju sožitja

Še o velikem pomenu moskovskih dogovorov

Prejšnji teden zaključeni moskovski dogovori med SZ in ZDA spadajo prav gotovo med najvažnejše povojne dogodke. Zato jim je tudi naš dnevnik posvečal iz dneva v dan kar največ prostora. Pet dni po objavi uradnega besedila o tem zgodovinskem srečanju Brežnjeva z Nixonom bi radi odgovorili na zelo važno vprašanje:

Kakšne posledice bodo imeli dogovori za ves svet, za Evropo in še posebej za ta del Evrope, kjer živimo Slovenci vzdolž tako zelo odprte meje med dvema državama in dvema socialno - političnima sistemoma?

Danes je prav gotovo še prezgodaj, da bi mogli najti na to vprašanje pravilen odgovor. Pač pa ga lahko poskušamo polskati s pazljivim prebiranjem zadevnih komentarjev. Zato smo prepričani, da bomo našim bralcem ugodili, če jim na tem mestu posredujemo o moskovskih dogovorih najvažnejše odlomke zelo tehtnega komentarja — poleg komentarja, ki smo ga že objavili prejšnji petek — moskovskega dopisnika tedenskega glasila ZK Slovenije MARKA KOZMANA.

Neposredno pred moskovskim vrhunskim sestankom je centralni komite KP SZ na plenumu potrdil zunanjepolitično umeritev SZ. Na tem plenumu kakor tudi v poprejšnjih pripravah in gradivu so dosledno poudarjali, da politika dogovarjanja in sodelovanja z ZDA odseva leninsko načelo o mirnem sodelovanju z vodilnimi kapitalističnimi državami na načelu sožitja, kar podpirajo tudi vse komunistične partije in socialistične države. Tudi Nixon je v moskovskih pogovorih izhajal iz širših političnih in strateških izhodišč in interesov Zahoda. Še več, pomiritev v Evropi, ki je bila desetletja neposredno območje konfliktov med Vzhodom in Zahodom, je v marsičem omogočila moskovsko srečanje. Z ratifikacijo «vzhodnih sporazumov» so nastale osnove za nadaljnje reševanje ne samo nemškega in evropskega vprašanja, ampak tudi za razpletanje celotnega vozla političnih in drugih problemov, ki jih je spodbujal nestabilni položaj v središču Evrope. Z drugimi besedami: na moskovskih pogovorih je bila poleg koeksistence velikih uveljavljena tudi koeksistenca družbenopolitičnih sistemov, pojmovanih predvsem v smislu grupacij politično enotno opredeljenih držav.

* * *

Tako pojmovana koeksistenca med velikima pa ne pomeni tudi, da se zmanjšujejo ali celo izginjajo razlike v tistih vprašanjih, kjer imata ti dve državi različne interese oziroma različne poglede na reševanje posameznih odprtih mednarodnih vprašanj. Obe strani, tako sovjetska kakor ameriška, sta na koncu moskovskega sestanka izrecno navedli, da ni dosežen in tudi ne podpisan noben sporazum, ki bi se nanašal na tretje države. Iz tem je bila zanikana teza, ki je bila neposredno pred pogovori prej razprostranjena v svetovnim tisku, na primer, da pot za rešitev vietnamskega (ali bližnjevzhodnega) vprašanja pelje skozi Moskvo. Nasprotno, kaže, da je potrjena možnost, da se lahko celo tudi odkrito angažirata na eni ali drugi strani, ne da bi to motilo njune dvostranske odnose oziroma njuno globalno sodelovanje. To ni potrdilo samo ameriško miniranje hajfonškega in drugih severnovietnamskih pristanišč, kar bi po prejšnjem lahko bilo še veliko resnejše kakor Powersov polet čez sovjetsko ozemlje pred desetimi leti, ki je bil povod za odpoved Eisenhowerjevega obiska v Sovjetski zvezi. Četudi so bile ob tej priložnosti sovjetske ladje neposredno poškodovane niso Američani nikoli resno postavljali odložitve Nixonovega obiska v Sovjetski zvezi. Koeksistenca in sodelovanje v globalnih svetovnih vprašanjih, kakor sta ohranitev miru in med velikimi in usklajevanje skupnih naporov za razorožitev, niti najmanj ne izključujeta, kakor kaže, možnosti njunega neposrednega soočenja na tistih območjih, na katerih še ni dokončnega ravnotežja v razmerju sil. Teorija «sivih con», ki je z moskovskimi pogovori dokončno odpodla za Evropo (Sovjetska zveza in ZDA «se strinjata, da je treba spoštevati ozemeljsko celovitost vseh držav v Evropi»), velja še nadalje za predele, kakor sta Indokina in Bližnji vzhod.

* * *

Pogajalci v Moskvi se zanesljivo niso mogli izogniti niti tretjemu svetovnemu partnerju — Kitajski. Ne glede na to, da ni Kitajska v skupnih dokumentih nikjer omenjena, je bila na pogovorih navzoča vsaj posredno, kajti nikakor ni mogoče razpravljati o svetu in za vzhodu o azijskih vprašanjih, ne da bi upoštevali tudi Kitajsko. To je na določen način priznal tudi Nixon v govoru po moskovski televiziji. Ne da bi se spuščali v to, koliko je bila taka izjava zasnovana na dolžni korektnosti do partnerja, katerega gost je bil Nixon še prav pred kratkim, vendarle odseva svetovno stvarnost, ki jo velja upoštevati. Naposled pa tudi dejstvo, da Nixon z obiskom v Pekingu ni želel zapostaviti Moskve (in narobe, ker so priprave za obisk v dveh svetovnih glavnih mestih tekle vzporedno), govori o novem odnosu, ki nastaja v svetovnih merilih.

Trikot velikih postaja dejstvo, kaže pa, da bo kmalu postal ta okvir pretesen.

S pojavom Evrope deseterice in s krepitvijo Japonske se še kažejo obrisi peterokota.

Vprašanje je samo, katere sile bodo v procesu konstituiranja novega ravnatežja dobile največji vpliv v njegovih okvirih. Dejstvo, da sta ZDA in Sovjetska zveza še vedno najmočnejši supersili s številnimi oblikovanimi in potrjenimi skupnimi interesi, ju naravnost sili v sodelovanje.

Sovjetska zveza in Združene države Amerike sta zmanjšali svojo strateško oborožitev in zamrznili svojo ofenzivno raketno oborožitev, ne da bi katerakoli stran pridobila s tem nove strateške prednosti. Načelo «enake varnosti držav» je dosledno izpeljano.

Že leta 1975 bosta vesoljski ladji «apollo» in «sojuz» izvedli manever, ki bo označil prvo «vesoljsko srečanje» sovjetskih in ameriških vesoljskih vozil.

Dogovorili sta se tudi o celovitem «varnostnem mehanizmu», ki bo preprečil morebitni izbruh vojnih sovražnosti na morju ali nad njim. Sovjetski in ameriški znanstveniki in zdravniki se bodo skupaj bojevali proti nevarnim boleznim, kakor so rak, srčni infarkt in druge tegobe dvajsetega stoletja. SZ in ZDA se bosta skupaj bojevali za zaščito zdravja in izmenjali svoje tehnične in znanstvene dosežke.

To bi bila v najkrajših besedah bilanca moskovskih dogovorov, ki je vsekakor ne gre podcenjevati.

Njenega pomena ne zmanjšuje niti dejstvo, da so vse te dogovore pripravljali mesece in leta.

Kaže, da so obstajala sporna vprašanja samo okoli dogovora o SALT, bila pa so rešena v neposrednih pogovorih med Brežnjevom in Nixonom. To je hkrati tudi najpomembnejši moskovski sporazum, ki odpira možnosti za nadaljnje koordinirane akcije na področju razorožitve.

* * *

Drugo pomembno področje, ki so mu na moskovskih pogovorih posvetili precejšnjo pozornost, so bili trgovinski in gospodarski odnosi med državama.

Znano je, da so trgovinski odnosi med državama bili na smešno nizki ravni. Obojestranska menjava je znašala lani komaj 200 milijonov dolarjev. Izvedenci zatrjujejo, da bi se ta menjava lahko v naslednjih letih povzpela na dve milijardi dolarjev na leto, leta 1975 pa morda celo tudi na pet milijard dolarjev. Sovjetska zveza se zanima predvsem za ameriško tehnologijo in za ameriške ladje, vtem ko se Američani zanimajo za sovjetsko nafto, plin in še nekatere druge surovine. Trgovinske odnose pa praktično blokirajo ameriški diskriminacijski ukrepi za uvoz iz Sovjetske zveze in izvoz blaga v Sovjetsko zvezo ter obratno. Nadalje obstaja tudi embargo za izvoz strateškega blaga v Sovjetsko zvezo. Vse to so politike hladne vojne, ki zanesljivo ne ustrezajo sedanjemu političnemu ozračju. Priznanje Sovjetski zvezi tako imenovanih posebnih ugodnosti v trgovinskih odnosih in sprememba, če ne sploh ukinitev embarga na izvoz strateškega materiala (pod embargom je kakih tisoč izdelkov) sta v pristojnosti ameriškega kongresa. Kaže pa, da kongres ni pripravljen na to, dokler ne bo rešeno vprašanje neplačanih sovjetskih dolgov iz druge svetovne vojne. Pogajanja o plačilu dolgov in o novem trgovinskem sporazumu bodo tekla ločeno, zanesljivo pa so med seboj pogojena.

* * *

V tem trenutku je verjetno še prezgodaj dajati dokončne ocene o sovjetsko - ameriških pogovorih in dogovorih. Zlasti težko je že zdaj ugotoviti vse posledice moskovskega srečanja, tako za ameriško - sovjetske kakor tudi za mednarodne odnose.

Toda v času, v katerem je vse manj ideoloških obremenitev, bodo upravičenost in koristnost sovjetsko - ameriškega srečanja najbolje potrdili njegovi rezultati, predvsem pa popuščanje mednarodne napetosti.

V tej luči gledajo na moskovsko srečanje tudi majhne države, ki upoštevajo pripravljenost in željo velikih, da se izognejo širšemu mednarodnemu soočenju in atomski kataklizmi sveta, v katerem živimo.

V tem smislu delujeta tudi obojestranski izjavi, da med pogovori niso podpisali nabenih tajnih dokumentov, niti da je bilo sodelovanje sklenjeno na račun tretjih.

To je podlaga za zadovoljstvo z moskovskimi pogovori, ki kljub temu, da so se omejevali na medsebojne sovjetsko - ameriške odnose, vplivajo na splošno ozračje in položaj v svetu.

Tito obišče Poljsko

BEOGRAD, 3. — Jugoslovanski predsednik Tito bo v drugi polovici junija v spremstvu žene Jovanke uradno obiskal Poljsko na povabilo CK poljske partije in državnega sveta.

TUDI URADNO SE JE ZAKLJUČILO RAZDOBJE HLADNE VOJNE

ZUNANJI MINISTRI ŠTIRIH VELESIL SO PODPISALI BERLINSKI SPORAZUM

Svečani podpis berlinskega sporazuma. Na sliki od leve proti desni zunanji ministri: Schumann (Francija), Douglas Home (Velika Britanija), Gromiko (Sovjetska zveza) in Rogers (ZDA) *(Telefoto ANSA UPI)*

Istočasno so izmenjali v Bonnu ratifikacijske listine nemško-sovjetske in nemško-poljske pogodbe - Gromiko na obisku v Bonnu

BONN, 3. — Točno ob 12. uri so danes v Berlinu zunanji ministri štirih velesil zmagovalk druge svetovne vojne podpisali sporazum o Berlinu. Istočasno pa so v Bonnu izmenjali ratifikacijske listine predstavniki zvezne nemške vlade in Sovjetske zveze o sovjetsko - nemški pogodbi in popoldne ob 16. uri je bila podobna svečanost, ko so izmenjali ratifikacijske listine o pogodbi med Zahodno Nemčijo in Varšavo.

Svečanost v Berlinu je bila v zgradbi, ki je bila sedež medzavezniške nadzorne komisije, ki je prenehala delovati leta 1948, ko so se zaostrili odnosi med Vzhodom in Zahodom in se je pričela hladna vojna. Povratek štirih predstavnikov ima torej tudi zanimiv simboličen pomen.

Štirje zunanji ministri: Maurice Schumann za Francijo, William Rogers za ZDA, Alec Douglas Home za Veliko Britanijo in Andrej Gromiko za Sovjetsko zvezo, so se vsedli za dolgo mizo, za njimi so bili štirje veleposlaniki, ki so vodili dolga in zapletena pogajanja in štirje vojaški poveljniki. Podpis pogodbe je trajal pet minut.

Prvi je nato spregovoril Schumann, ki je govoril o srečnem trenutku za Evropo in za svet. Nato je Gromiko ugotovil, da gre za zmago razuma in dobre volje. Douglas Home je mnenja, da ta sporazum predstavlja preizkušnjo dobre volje vseh zainteresiranih držav. Končno je Rogers dejal, da Berlin po 25 letih ni več otok, ki ga obkroža svetovna napetost, ter izrazil upanje, da bo današnji dan najpomembnejši v drugi polovici dvajsetega stoletja.

Vsi štirje zunanji ministri so podčrtali nujnost doslednega spoštovanja sporazuma, saj je to pogoj, da bo igral pomembno vlogo pri pomirjenju. Govorili so tudi o bližnji evropski konferenci o varnosti.

Kot že rečeno, so istočasno v Bonnu zamenjali ratifikacijske listine o sovjetsko-nemški pogodbi. Listine sta si zamenjala sovjetski veleposlanik Valentin Falin in zvezni tajnik za zunanje zadeve Paul Frank. Ob 16. uri pa je bila podobna večanost, ki se je nanašala na Poljsko in ko je bil prisoten pomočnik zunanjega ministra Poljske Josep Cyrek. Ob tej priložnosti se je Cyrek tudi dogovoril z nemškim zunanjim ministrom Schellom, da bodo uradno obnovili diplomatske odnose med Poljsko in Zvezno republiko Nemčijo.

Zvečer je prišel na uradni obisk Zahodne Nemčije sovjetski zunanji minister Gromiko, katerega je na letališču pozdravil Schell, zvečer pa je bil gost kanclerja Brandta. Gromiko se bo zadržal v Bonnu še jutri in se bo s Schellom razgovarjal o nadaljnjem procesu pomirjenja in predvsem o evropski konferenci.

TITO V MOSKVI

Jugoslovanski predsednik prihaja na uradni in prijateljski obisk v Sovjetsko zvezo v pomembnem trenutku, ko je svet pod vtisom velike prelomnice v odnosih SZ kot atomske velesile z drugo atomsko velesilo ZDA. Četudi bo šele čas dal končno oceno obsežnosti in dosežnosti nove smeri sovjetsko - ameriških odnosov pa je zunaj dvoma dejstvo, da gre za odločitev dveh velikanov za politiko dogovorov namesto nevarnih sporov. Vloga, ki jo imata atomski velesili v mednarodnem življenju in ki si jo tudi lastita, sama po sebi priča o vplivu, ki ga utegnejo imeti spremembe v njunih odnosih na tok mednarodnega življenja. Jugoslavija pa se pojavlja v mednarodnem življenju kot majhna država, kot dežela z neuvrščeno usmeritvijo. Zato bodo pogovori Tito-Brežnjev nedvomno prinesli na površje tudi tiste plati mednarodnih odnosov, ki jih ne zajemajo interesi velikih sil.

Titov obisk po drugi strani označuje ugoden razvoj jugoslovansko - sovjetskih odnosov, ki so dobili viden pečat po zadnjem obisku sovjetskega partijskega voditelja Leonida Brežnjeva v Jugoslaviji konec lanskega septembra. Tedaj je bila jasno izpričana obojestranska želja in namera, da državi odpravita vse tisto, kar je otežkočalo njune odnose in se usmerita k takemu sodelovanju, ki bo v obojestransko korist. Sadovi gospodarskih odnosov zlasti pričajo o uspešnosti take smeri sodelovanja, ki sta jo začrtala Tito in Brežnjev. Poglavitni pomen pa je v tem, da so ob lanskem obisku Brežnjeva tudi v uradnem sporočilu postavili kot temelje sodelovanja načela, ki jih vsebuje znana beograjska deklaracija iz leta 1955 in moskovska deklaracija leto pozneje. Ta načela govore zlasti o enakopravnosti, o samostojnosti vseh narodov in o pravici vsakega naroda do lastne poti v družbenem razvoju brez vmešavanja od zunaj.

Jugoslavija z veliko zavzetostjo spremlja razvoj evropskih dogodkov, ki so hkrati predmet izjemne pozornosti tudi sovjetske vlade. Ugoden razvoj v Evropi po znanih sporazumih, ki so odpravili najbolj nevarno zaostrenost med Vzhodom in Zahodom, bo zato prav gotovo predmet sedanjih jugosovansko - sovjetskih pogovorov.

Tita pričakuje v Moskvi tudi visoko odlikovanje z redom Lenina za njegove zasluge kot bojevnika za mir in sodelovanje med narodi.

Vse to kaže na pomembnost jugoslovanskega obiska v SZ. Pričakovati je zato, da bosta državi vnovič izrekli privrženost politiki prijateljskega sodelovanja na načelih enakopravnosti, ki jih Jugoslavija postavlja kot temeljni kamen celotne svoje mednarodne dejavnosti.

DRAGO KOSMRLJ

NADALJUJEJO SE POSVETOVANJA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Predsednik Leone bo verjetno že danes ponovno poveril mandat Andreottiju

Izjave tajnikov strank pričajo o bistvenih političnih razlikah in nasprotujočih si stališčih

RIM, 3. — Predsednik republike Leone je danes kot po tekočem traku sprejemal predstavnike parlamentarnih skupin in tajnike strank, tako da bo že do jutri dopoldne zaključil posvetovanja, ko bo na domu obiskal bivšega predsednika republike Segnija. Zato je tudi zelo verjetno, da bo že jutri poveril mandat za sestavo vlade Andreottiju.

Leone je posvetovanja pričel ob 10. uri, ko je sprejel komunistične predstavnike, načelnika poslanske skupine Natto, podpredsednika skupine v senatu Perno in tajnika partije Berlinguerja. Po razgovoru, ki je trajal eno uro, je Berlinguer dejal, da sedanji položaj ne dopušča začasne rešitve, saj so glede vseh vprašanj pred Italijo pomembne naloge. Glede zunanje politike je Berlinguer omenil italijanske pobude, zato da se obnove politična pogajanja o Vietnamu ter da mora Italija aktivno sodelovati v procesu pomirjenja v Evropi in pri pripravah konference o evropski varnosti. V tej zvezi je omenil priznanje Vzhodne Nemčije.

Glede gospodarskih vprašanj pa je predvsem podčrtal važnost obnovitve delovnih pogodb za številne kategorije in pravilno usmeritev investicij iz javnih sredstev, da se okrepi zaposlitev in reši vprašanje Juga. Glede notranjih vprašanj pa pravi tajnik KPI, da mora javna uprava glede vseh stvari sprejeti jasne demokratične opredelitve, tako da se bo utrdil rapubliški družbeni sistem in da bodo v resnici udarili po stvarnih razlogih prevratniških pojavov.

Drugi na vrsti so bili demokristjani in je Piccoli po razgovoru samo lakonično zaključil, da išče krščanska demokracija sodelovanje drugih demokratičnih strank in da ne zavrača sodelovanja nikogar.

Za liberalce je po razgovoru z Leonejem Malagodi najprej v izjavi novinarjem obširno orisal težave italijanskega gospodarstva, nato pa je dejal, da je treba takoj sestaviti vlado, ki bo centralna in vlada demokratične solidarnosti. Malagodi je zaključil, da je njegova stranka pripravljena, da se prične takoj razgovarjati o političnih stališčih in o programu nove vlade demokratične solidarnosti. Almirante je bil prav tako zgovoren, je pa mnenja, da so volitve pokazale premik na desno in da je zaradi tega treba sestaviti vlado izjemnega stanja.

Tajnik socialdemokratov Tanassi je v razgovoru z novinarji ponovil njihovo znano stališče, da je treba čim prej sestaviti stabilno vlado, ki bo uživala široko parlamentarno podporo, zaradi tega menijo, da je treba napraviti resne poskuse, da se obnovi politika levega centra, ki mora temeljiti na osnovi avtonomne večine in ki mora zagotoviti javni red in varnost državljanov.

Za socialiste je Mancini izjavil, da so predsedniku republike obrazložili sklepe zadnje seje vodstva PSI. Predvsem so socialisti zato, da se takoj sestavi stabilna vlada. Volilni izidi ne utrjujejo centristične rešitve in bi kakršna koli centristična koalicija pomenila resno politično napako, privedla bi do zaostritve socialnih in političnih napetosti, ko je prav obratno treba zagotoviti gospodarski napredek in vzpostaviti ploden odnos s sindikati.

Za socialiste je nesprejemljiva tudi vladna večina v petih, ko bi skupaj sodelovali z liberalci. Mancini je zaključil, da menijo, da je možno in da je koristno, če bi pričeli razpravljati o osnovnih načelih in o programu vlade, ki bi bila sposobna reševati resna obstoječa vprašanja. Zavisi pa seveda od KD, če bo sposobna predstaviti jasen politični program vlade.

Posvetovanja je Leone danes zaključil, ko je sprejel skupino PSIUP v senatu. Jutri dopoldne bo ob 10. uri sprejel La Malfo kot predstavnika parlamentarne skupine PRI in kot tajnika stranke. Ob 11. uri bo sprejel predsednika mešane skupine v senatu Cifarellija, ob 11.30 predsednika mešane skupine poslanske zbornice Anderlinija in ob 12. uri predstavnika Volkspartei Ritza. Takoj potem bo obiskal na njegovem domu bivšega predsednika republike Segnija.

Popoldne se bo Leone ponovno posvetoval s predsednikom poslanske zbornice in senata Pertinijem in Fanfanijem ter z bivšima predsednikoma republike Saragatom in Gronchijem.

V torek se bo sestalo vodstvo krščanske demokracije. Danes se je tajnik KD Forlani sestal s tajniki PLI Malagodijem, PSDI Tanassijem in PSI Mancinijem.

DANES

V Berlinu so včeraj podpisali pogodbo, s katero so štirje zunanji ministri velesil - zmagovalk iz druge svetovne vojne uredili berlinsko vprašanje in s katero se je tudi formalno prenehalo dolgo razdobje hladne vojne. Istočasno sta v Bonnu sovjetski in zahodnonemški predstavnik izmenjala ratifikacijske liste o sovjetsko - nemški pogodbi in nekaj kasneje je bila podobna poljsko - nemška svečanost.

Predsednik republike Leone je včeraj nadaljeval posvetovanja o vladi kar «po tekočem traku» in jih bo že danes zaključil, ko bo zelo verjetno poveril mandat ponovno Andreottiju. Iz izjav tajnikov strank, po razgovoru s predsednikom republike, izhaja, da so stališča zelo oddaljena in da vladne krize ne bo mogoče tako hitro rešiti.

Goričani so se včeraj množično poslovili od treh karabinjerjev, žrtev atentata pri Petovljah. Pogreba sta se udeležila tudi notranji minister Rumor in obrambni minister Restivo, ki so ju spremljali najvišji predstavniki vojaških in policijskih oblasti. Poleg predstavnikov dežele, pokrajin in županov, tudi slovenskih občin, se je pogreba udeležil tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Boris Trampuž.

Preiskava, ki jo karabinjerske, policijske in sodne oblasti vodijo v najstrožji tajnosti, do danes ni obrodila sadov. Ni izključeno, da imajo že kak element v rokah, vendar premalo, da bi bili optimistično razpoloženi. Vsekakor so včeraj zaslišali več oseb, preiskavo pa so razširili, pa čeprav bi moral biti tudi na Goriškem «en člen kriminalne verige», celo v Treviso in njegovo okolico.

OGROMNA MNOŽICA GORIČANOV NA POGREBU

VELIČASTNO SLOVO OD KARABINJERJEV

Veličastnega pogreba treh ubitih karabinjerjev se je včeraj popoldne v Gorici udeležilo 30.000 ljudi. V prvi vrsti za sprevodom so hodili župani z Goriškega ter mnogi iz tržaške pokrajine. Na naši sliki je pogrebni sprevod na Verdijevem korzu (Foto Altran)

Pogreb treh ubitih karabinjerjev je bil veličasten. Morda se ni še nikdar na goriške ulice zgrnilo toliko ljudi, da bi sledilo pogrebu, tako v sprevodu kot ob straneh ceste. Travnik je bil natrpan, prav tako cerkev sv. Ignacija, prav je bila pogrebna slovesnost, prav tako so bile polne ljudi Ulica Oberdan, Verdijev korzo ter Korzo Italija do spominskega parka. Cenijo, da je pogrebu prisostvovalo nekaj deset tisočev ljudi, ki so prišli tudi iz drugih krajev. Da je usoda treh mladih ljudi globoko odjeknila med našimi ljudmi nam je bil priča včerajšnji pogreb.

Cerkveni obred v cerkvi sv. Ignacija na Travniku je opravil nadškof msgr. Cocolin, ki je med drugim prebral tudi papeževo poslanico družinam treh ubitih. Videli smo te družine: vrsto revnih ljudi z Juga.

Ko je sprevod krenil iz cerkve je ženi ubitega karabinjerja Donata Poveroma, Luciani Cressatijevi iz Palmanove, nenadoma postalo slabo.

Na Travniku, pred cerkvijo, je bila postrojena častna straža, sestavljena iz oddelkov policije, karabinjerjev, finančnih straž ter vojske. Med pogrebom je mesto večkrat preletelo pet reaktivnih letal.

Pogrebni sprevod se je pričel počasi premikati. Najprej je šla častna četa karabinjerjev z godbo, ki je igrala žalostinke Nato so vojaki raznih redov vojske nosili vence. Bilo jih je okrog 130, na častnem mestu venec predsednika republike, ki sta ga nosila dva

(Nadaljevanje na 4. strani)

SEJA KOMISIJE SKLADA ZA TRST

POTRJENI PREJŠNJI KRITERIJI V SEPTEMBRU «PREVERJANJE»

Izjava predsednika komisije Pittonija

Komisija, ki jo sestavljajo izvoljeni predstavniki in soodloča o razdelitvi finančnih sredstev Sklada za Trst, je včeraj zaključila svoje delo in se povoljno izrekla glede kriterijev delitve sredstev, ki so — po ustanovnem zakonu — namenjeni tržaški pokrajini in njenemu družbenogospodarskemu razvoju.

Komisijo sestavljajo podpredsednik deželnega sveta Pittoni (predsednik), poleg njega pa še deželni svetovalci Coloni (KD), Cuffaro (KPI), Ramani (KD) in dr. Štoka (SS), tržaški župan Spaccini in predsednik pokrajinske uprave Zanetti.

V zvezi s kriteriji delitve sklada je predsednik komisije Arnaldo Pittoni dal sledečo izjavo: «Sedanji proračun, ki smo ga izdelali v tesnem sodelovanju s prefektom dr. Abbrescio, potrjuje način razdeljevanja prejšnjih let. Razlogov za tak sklep je več. Naj omenim dejstvo, da smo se dela lotili z zamudo zaradi volitev. Vsekakor si je komisija pridržala pravico, da septembra še enkrat pregleda kriterije, ki so navdihovali posege na posameznih področjih, da bi na tak način preverili račune in ustvarili stvarna jamstva, da bodo finančni posegi skoraj v celoti koristili tržaškemu gospodarstvu. V tem smislu bomo morali še enkrat premisliti o usodi prispevkov za integracijo proračunov krajevnih ustanov, čeprav uresničujemo nekatere družbenogospodarske posege prav skozi te krajevne ustanove. Dejstvo, da je bil sklad za Trst podaljšan za nadaljnjih deset let, nam omogoča dejavnost, ki naj ne bo nadomestilo za to, česar nista naredila država ali deželа, temveč zgolj v korist tržaškega gospodarstva. V tem smislu bo komisija vložila vse potrebne napore, da bi Sklad za Trst postal res stvarno sredstvo gospodarskega in družbenega spodbujanja v Trstu in njegovi pokrajini.»

Prihodnji teden več sej rajonskih konzult

V prihodnjih dneh bodo javne seje nekaterih rajonskih konzult. Jutri, v ponedeljek, ob 20. uri se bo v Ul. Colautti 6 sestala konzulta za področje S. Vito - Staro mesto, v torek, 6. junija se bodo ob 19.30 zbrali v Ul. S. Ermacora 3 člani konzulte za Rojan, Greto in Barkovlje. Istega dne bo ob 20.30 v Ul. Ronchetto 77 seja konzulte za Škedenj in Čarbolo, medtem ko se bo sestala tudi rajonska konzulta za zahodni del Krasa. Seja konzulte bo ob 20.30 na sedežu občinske izpostave v Križu.

● *V dvorani miljskega občinskega sveta* bo v Ponedeljek, 5. junija ob 20. uri konferenca arh. Enrika Fattinnanzija, člana predsedstva vsedržavne zveze stanovanjskih zadrug, z naslovom «Zadruga za gradnjo stanovanj za delavce». Srečanje z občani bo omogočilo proučitev praktične uporabe zakona o stanovanjih št. 865.

Danes na Proseku proslava talcev

Danes ob 9.30 bo na Proseku proslava ob obletnici junaške smrti talcev. Ob obletnici zločina nacifašističnih okupatorjev bo kratka svečanost, na kateri bosta nastopila domači pevski zbor in godba na pihala. Govorila bosta v slovenščini Dušan Košuta in v italijanščini senator Paolo Sema.

SREČEN POVRATEK IZLETNIKOV P.D.

Sinoči se je ob že pozni uri srečno vrnilo v Trst z «vlakom prijateljstva» vseh 350 izletnikov Primorskega dnevnika, ki so ves teden preživeli v Makedoniji. Izletniki so se vrnili sicer zelo utrujeni — saj so se od Skopja do Trsta vozili 25 ur — vsi pa so prepolni nepozabnih utisov o dneh, ki so jih preživeli med gostoljubnimi in prisrčnimi bratskimi Makedonci.

O poteku izleta bomo prihodnjič obširno poročali.

Na sliki: izletniki ob snočnjem prihodu na tržaško železniško postajo. (Foto: M. Magajna).

ODMEVI NA KRITIKE KATOLIŠKIH MLADINCEV

Demokristjanska desnica solidarna s Santinom

Govor posl. Bologne in potvarjanje zgodovine v izjavi APC

Ostra kritika proti strumentalizaciji verskega glasila tržaške nadškofije «Vita Nuova», ki so jo v svojem letaku izrekli mladinci ACLI, katoliški visokošolci in skupina «Proposta» je naletela na prvi odmev. Zanimivo je, da ni reagiral nadškof Santin ali kdo iz kurije v Ul. Cavana, temveč poslanec KD Giacomo Bologna na shodu «fanfanijecev» v Trstu, ki se pripravljajo na predkongresni spopad. Kot znano bo kongres tržaške KD konec tega meseca in vse kaže, da bo desnica poskusila na vse kriplje, tudi z združevanjem struj (Fanfanijevi pristaši se v tem smislu dogovarjajo s pripadniki struje ministrov Piccolija in Rumorja), da bi konec junija zrušila ali vsaj oslabila krajevno vodstvo KD, ki je trdno v rokah morotejcev Colonija in Belcija. Parlamentarne volitve so pokazale, da desničarske struje v KD izgubljajo na terenu in da so možnosti preobrata v stranki zelo majhne. Zato pa se desnica s tem večjo vnemo pripravlja na spopad in išče zavezništev na vseh vetrovih.

Bologna je na shodu svoje struje govoril predvsem o centristični liniji Krščanske demokracije in skušal ustvarjati videz, da ima za seboj zaslombo osrednjega tajništva stranke in torej samega Forlanija, kar pa tudi ni čudno, če pomislimo, da je Forlani pristaš iste struje. Res pa je tudi, da je Forlanijeva moč v Rimu relativna in da tudi pripadnost isti struji veliko ne pomeni. To je, na primer, pokazal kandidacijski postopek, ko je osrednje vodstvo odklonilo predlog o kandidaturi bivšega tržaškega župana Bartolija, ker bi to škodilo odnosom s sosednimi deželami, česar KD ni bila pripravljena tvegati. Demokristjanski desnici se pred kongresom rušijo pozicije. Zgovoren je primer odvetnika Sardosa - Albertinija, ki se bo moral zagovarjati pred strankinim razsodiščem zaradi lepakov, ki so v Venetu v imenu Združenja Istranov vabili volivce, naj oddajo svoj glas MSI. Sardos - Albertini medtem ne more opravljati strankarskih funkcij, ker so ga suspendirali in bo verjetno tudi izključen.

Desnici je torej preostalo le, da se čim tesneje naveže na škofovsko kurijo, kjer so ji doslej nudili varno zavetišče in podporo. Tudi preko stolpcev «verskega» lista «Vita Nuova».

Zato torej tako ostra reakcija na letak mladih katoliških delavcev, visokošolcev in bogoslovcev.

Poslanec Bologna je na shodu obtožil katoliške mladince, da bi s svojimi kritikami radi uvedli «monopol» nad pisanjem verskega lista. S tem pa je posredno le potrdil izražene kritike, saj so mladinci očitali škofovskemu glasilu, da je glasilo ene struje in ene stranke, ne pa vernikov. Bologna je seveda prezrl predlog mladincev, naj bi «Vita Nuova» postala glasilo župnijskih skupnosti in vseh gibanj, ki se sklicujejo na krščanstvo, pač pa je zaključil svoj govor s pozivom vsem «prijateljem», naj se udeležijo kongresa KD, kjer «bomo načeli tudi vprašanje strankine enotnosti». Kaj je s tem mislil Bologna ni jasno. Kaže pa, da bi te besede lahko pomenile tudi, da bi desnica utegnila odslej bojkotirati delo tržaške KD, če bi morotejsko vodstvo ne popustilo na kakem področju

Bologni se je na shodu, o katerem poroča tržaški italijanski dnevnik, pridružil za strujo «Piccoli - Rumor» član pokrajinskega vodstva KD Ritossa.

Čeprav ga letak nikjer ne omenja, je bil tarča kritik katoliške mladine sam nadškof Santin. To so zelo dobro razumeli tako imenovani «krščanski partizani», ki so se prejšnje dni večkrat postavili na stran najbolj konservativne desnice v KD. Posebno se APC (Associazione partigiani cristiani) zgraža, ker je o letaku pisal «komunistični» tisk, kateremu APC ne priznava pravice, da govori v imenu odporništva. Pač pa APC iz trte izvija zasluge monsinjorja Santina, o katerem trdi, da se je «pred vojno, med vojno in v povojnem obdobju vedno odločno postavil v bran svetih krščanskih in človečanskih pravic vernikov, ki so mu bili zaupani v tržaški in koprski nadškofiji».

Slovenski verniki tržaško - koprske nadškofije se brez dvoma spominjajo, čeprav z grenobo, v kolikšni meri je samozvana organizacija «krščanskih partizanov» potvorila zgodovino, saj so prav zaradi nastopov nadškofa Santina bila teptana osnovna verska načela ekumenizma in sama pravica do bogoslužja v slovenščini...

Pred časom so v otroškem domu «Gesù Bambino» v Ul. Italo Svevo zabeležili več primerov nalezljivega vnetja jeter. Zato je takrat župan, na predlog zdravstvenega funkcionarja, odredil karantensko zaporo zavoda. Predvideno obdobje je prav v teh dneh zapadlo in ker niso medtem zabeležili nobenega novega primera bolezni, je župan preklical svoj odlok.

V ponedeljek bodo torej spet pričele vse didaktične dejavnosti. Vsekakor nadaljujejo z raziskavami, da bi ugotovili vir bolezni.

Sezona umetnostnih razstav gre h koncu

Od sinoči se Graziella Petracco ponovno predstavlja s svojimi deli v občinski galeriji kjer je razstavljala novembra 1970, lani junija pa na sedežu avtonomne turistične ustanove v Gradežu. Tokrat se tržaška umetnica predstavlja z izredno bogato «bero», saj je razobesila na stene občinske galerije kakih 35 grafičnih listov, v glavnem suhih igel. Gre za motive, ki so umetnici zelo priljubljeni, namreč obmorske pokrajine, rastline in cvetje. Dela so v črno-belem in v barvah.

Razstava bo odprta do 11. t.m. in sicer po običajnem urniku umetnostnih galerij od 10. do 13, ter od 17. do 20. ure v delavnikih, ter od 10. do 13. ure ob praznikih.

Sezona umetnostnih razstav se zaključuje. Razstava Guttusovih del v galeriji Torbandena je bila najavljena kot zadnja v sezoni, zbirna razstava, ki je trenutno v galeriji «La Lanterna» je prav tako zaključna, ker bo galerija čez poletje zaprta. Galerija «Cartesius» v Ul. Giulia pa je sinoči prav tako odprla zadnjo razstavo v tej sezoni in predstavila tržaškemu občinstvu štiri goriške umetnike in sicer Monaia, Mocchiuttija, Maurija in Gironcolija.

Vsi štirje umetniki so dobrim poznavalcem moderne umetnosti v naši deželi bolj ali manj dobro znani, posebno še Monai in Mocchiutti. Razstava, ki obsega v celoti kakih dvajset olj in ki so ji umetniki dali skupen naslov «Goriško navzočnost» bo trajala do 12. t.m. in bo dostopna občinstvu po normalnem urniku umetnostnih galerij.

Gledališča

POLITEAMA ROSSETTI
Danes popoldne ob 16.30 bo poslovilna predstava Brechtove drame «Mati korajža».

Koncerti

VERDI
Simfonična sezona v gledališču Verdi se bo končala z izredno zanimivim koncertom: v celoti bodo izvajali Haendlov oratorij «Messia».

Orkester in zbor gledališča Verdi bo vodil dirigent Luigi Toffolo, kot solisti pa bodo nastopili Annabelle Bernard, Anita Turner Butler, John van Kesteren in Raffaele Arie.

Koncert bo za abonma A v četrtek ob 21. uri, ponovili pa ga bodo za red B v soboto ob 18. uri.

Kino

Nazionale 16.00 «Il complesso del trapianto». Barvni film. Elke Sommer, Britt Ekland in Denholm Elliot.
Fenice 16.00 «La Texana e i fratelli Penitenza». Barvni film. Raquel Welch, Robert Culp, Diana Doris.
Eden 15.00 «Correva l'anno di grazia 1870». Barvni film. Anna Magnani, Marcello Mastroianni in M. Carotenuto.
Grattacielo 15.30 «All'onorevole piacciono le donne». Lando Buzzanca, Lionel Stander, Laura Antonelli. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «Tempo d'amore». Barvni film. Marcello Mastroianni, Catherine Deneuve, Dominique Laborier.
Ritz 15.00 «Grissom Gang» (Niente fiori per Miss Blanbish). Barvni film. Tony Musante, Kim Darby in Scott Wilson.
Aurora 15.00 «Mio padre monsignore». Barvni film. G. Giannini in Lino Capolicchio.
Impero 15.00 «I due della formula uno nella corsa più pazza del mondo». F. Franchi, C. Ingrassia. Film v barvah.
Cristallo 15.30 «Don Camillo ed i giovani d'oggi». Barvni film. Gastone Moschin.
Capitol 15.30 «Amico stammi lontano almeno un palmo». Barvni film. Giuliano Gemma.
Moderno 14.30 «In nome del popolo italiano». Ugo Tognazzi in Vittorio Gassman. Barvni film.
Vittorio Veneto 15.00 «La Betia, ovvero in amore per ogni gaudenza ci vuole sofferenza». Barvni film. N. Manfredi in R. Schiaffino. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Ideale 15.00 «I due assi del guantone». Barvni film. Franco Franchi in Ciccio Ingrassia.
Abbazia 15.00—21.45 «Barabba». Barvni film. Anthony Quinn, Silvana Mangano, Jack Palance.
Astra 15.30 «Morire d'amore». V barvah. Annie Girardot.
Kino Opčine 15.00 «L'ultima valle». Omar Shariff in Florinda Bolkan.

KINO «IRIS» PROSEK
predvaja danes ob 16. uri kinemaskopski barvni film:
«RICCARDO CUOR DI LEONE»
Igrajo: Rex Harrison, George Sanders in Virginia Mayo.

P. d. «Ivan Grbec» - Škedenj
prireja gostovanje
SLOVENSKEGA AMATERSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU
V petek, 9. t. m. ob 21. uri v škedenjski kinodvorani
N. BARRASH - C. MOORE
CVETJE HVALEŽNO ODKLANJAMO
Komedija v treh dejanjih

ŽELIMO ODGOVOR POKRAJINSKEGA ODBORNIKA ZA KMETIJSTVO

Ali bomo imeli letos na Tržaškem pokrajinsko razstavo domačih vin?

Vinogradniki naj upoštevajo nasvete glede trtnih sort

Danes se zaključi občinska vinska razstava v Zgoniku, na vrsti pa so še občinska vinska razstava v Nabrežini, občinski praznik terana in pršuta v Repnu ter razstava domačih vin, ki jo prireja konzorcij pridelovalcev vina v Križu. Krajevni praznik vina je tudi letos priredilo prosvetno društvo «Slovenec» v Borštu. Smo torej v obdobju vinskih razstav, za katere je ta čas najbolj primeren.

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo je razpisalo nagradni natečaj za dobro vzdrževanje vinske posode in kletnih prostorov ter za njihovo primerno ureditev, da se doseže še boljša kakovost vinskega pridelka. Vse to prav gotovo prispeva k razvoju vinogradništva in kletarstva na našem področju, zabeležili bomo lahko še boljši uspeh, če bodo vinogradniki upoštevali nasvete in priporočila strokovnjakov glede izbire trtnih sort, ki so najbolj primerne za posamezna področja.

Čeprav je to le kratko poročilo o vinskih razstavah, moramo žal ponovno ugotoviti, da pobudam poželeznih občin ne sledi pobuda pokrajine. O pokrajinski vinski razstavi so govorili in precej obljubljali lansko leto, toda vse je ostalo na mrtvi točki in razstave ni bilo. Tudi letos ni o pokrajinski razstavi domačih vin, ki naj bi jo priredila pokrajinska uprava s sodelovanjem kmetijskega nadzorništva in občinskih uprav, ne duha ne sluha.

Ali je propadla zamisel?? Ali se nekaj pripravlja? Ali so nekje ovire?

Želeli bi, da bi nam na ta vprašanja odgovoril pokrajinski odbornik za kmetijstvo.

Snoči v dvorani «Grandi Motori»

Zaključni nastop «natečaja Miramar»

Ob zaključku «Tretjega natečaja Miramar», ki ga je že tretje leto zaporedoma organiziral tržaški ansambel Miramar, je bila snoči v dvorani krožka «Grandi Motori» v Ul. sv. Frančiška zaključna prireditev, na kateri so nastopili udeleženci natečaja, ki so zasedli prva mesta — ali druga za kategorije, pri katerih ni bila podeljena prva nagrada — na samem natečaju.

Na odru so se tako zvrstili mlajši in starejši harmonikarji, pianisti kitaristi, orglarji in tudi manjši in večji ansambli. Šlo je seveda za revijo izbrancev, ki so že navajem odra in občinstva, saj nista bila to prvi natečaj ne prva predstava, ki so se ju udeležili. Poseben čar pa je dala večeru prisotnost svetovno znanega Gervasia Marcosignorija, ki se je komaj vrnil iz Moskve, kjer je na seriji nastopov v raznih tovarnah in dvoranah skupaj z nekaterimi drugimi italijanskimi harmonikarji žel ogromen uspeh.

Po nastopu spremenega Marcosignorija so organizatorji razdelili še diplome, kolajne in pokale udeležencem natečaja, ki so se uvrstili na prvo, drugo in tretje mesto. Zaradi pozne ure in pomanjkanja prostora bomo o nastopu in o natečaju podrobneje poročali prihodnji teden.

Ščitimo Kras

Tržaška pokrajinska uprava, v soglasju z občinami Trst, Zgonik, Repentabor, Devin - Nabrežina, Dolina in Milje ter z avtonomno turistično ustanovo za Trst in Sesljan, ponavlja svoj poziv iz prejšnjih tednov naj tisti, ki spričo lepega vremena nameravajo iti na Kras, ne prižigajo ognjev.

Obenem naslavlja na izletnike poziv naj spoštujejo čistočo ter nedotaknjenost zelenih površin ki bi jih pobude, ki bi ne spoštovale značilnosti okolja lahko poškodovale.

Uprava opominja izletnike, naj ne hodijo po nepotrebnem po travnikih, naj ne mečejo odpadkov, naj ne tržejo mladih vej, ter še zlasti, naj ne zahajajo v zasebno lastnino Prebivalci kraških občin obdelujejo z velikimi žrtvami polja, ki predstavlja o pomemben del njihove lastnine.

Odbornik za javna dela
Lucijan Volk

Razna obvestila

SPD «Tabor» priredi danes, 4. junija ob 10.15 predvajanje II. dela filma «Bratovščina sinjega galeba». Vabljeni.

MED PLEZANJEM PO SMERI «COMICI-BRUNNER»

Trije tržaški alpinisti padli s stene pri Cortini

Na srečo same lažje poškodbe, zaradi katerih se bodo morali zdraviti le nekaj dni

Veliko strahu, k sreči pa samo nekaj udarcev za tri tržaške alpiniste, ki so včeraj popoldne padli v globok žleb blizu Cortine d'Ampezzo.

Gre za Fulvia del Pietra, Aurelia Gabriella in Luciana Corsija, ki so se včeraj popoldne lotili strme stene v skupini Sorapisa v Dolomitih. Vrh te gore presega 3.200 metrov višine. Plezali so po smeri «Comici - Brunner» (tretja težavnostna stopnja), ko se je malo pod vrhom odkrušil večji kos ledu in snega. Plaz jih je zadel in jih porinil navzdolž žleba do spodnjega melišča, kakih 150 metrov nižje.

Fulvio del Pietro se je kljub udarcem sam napotil do prelaza Tre Croci, od koder so nemudoma poklicali reševalne skupine. V kratkem je prihitel oddelek za gorsko reševanje iz Cortine, ki ga sestavljajo slovite «veverice» in karabinjerji - smučarji. Ker pa je pokrajina zelo hribovita in je dostop do kraja, kjer se je pripetila nesreča, zelo težaven, so poklicali na pomoč vojaški helikopter iz Bocna. S tem so z vso naglico prepeljali reševalce na kraj nesreče, ponesrečenca so naložili v helikopter in ju prepeljali v Cortino.

V Cortini so sprejeli vse tri v ortopedskem zavodu «Codivilla», kjer so jim ugotovili samo udarce na raznih delih telesa, zaradi česar se bodo morali zdraviti nekaj dni.

V Mestrah našli Tržačanko ki je izginila pred mesecem

Na železniški postaji v Mestrah so v petek zvečer policijski agenti priskočili na pomoč 21-letni Tržačanki Spessot, katere imena še ne vedo. Kaže, da je dekle zginilo s svojega doma v Trstu pred približno enim mesecem. Spessotova je pravkar stopila z vlaka, ki je prihajal na mestrsko postajo iz Milana. Policaji so takoj videli, da z njo nekaj ni v redu in so jo nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da gre za zastrupitev z mamili.

Huda prometna nesreča pri Ribiškem naselju

Pri Ribiškem naselju sta se včeraj ponesrečila mlada motorista, ki sta komaj zapustila stransko in zapeljala na glavno cesto. Podrl ju je namreč mimo vozeči avtomobilist. Oba so prepeljali v tržiško bolnišnico, kjer so ugotovili 17-letni Silvani Antoni zlom leve stegnenice, izpah levega kolena ter globoko rano na desni nogi. Ozdravela bo, če ne bodo nastopile komplikacije, v 40 dneh. Claudiu Leghissi iz Ul. Dante 61 pa so ugotovili močan udarec v desno koleno, ki je zelo verjetno tudi zlomljeno, odrgnine po rami in po nogah, zaradi česar se bo moral zdraviti 15 dni.

Pretep v nomadskem taborišču

Policijska izvidnica «113» je včeraj prihitela v taborišče nomadov v Ul. Valmaura. Agente je nekdo poklical na kraj, ker je neka ženska kričala na pomoč.

Policaji so v taborišču našli žensko, ki je močno krvavela iz nosa. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer so ji ugotovili udarec v nos, z verjetnim zlomom kosti, vrtoglavico ter odrgnine po kolenih. Že med potjo so agenti ugotovili, da gre za 43-letno Mario Held, ki stanuje v barakah v Ul. Valmaura.

Agenti letečega oddelka, so se vrnili v taborišče in ugotovili, da gre za 38-letnega Bernardina Braidicha iz Vidma, ki je medtem že odšel na karabinjersko postajo v Škedenj, kjer so ga agenti tudi zasledili in ga pripeljali nazaj v barake. S tem pa ni bilo še vsega konec. Komaj so se vrnili k barakam, sta Braidicha napadla 40-letni Giuseppe Held, Mariin brat in pa Sergio Hudorovich iz Avellina, ki sta mu očitala, da je pretepel žensko, ki se ni mogla braniti. Bernardino je skušal dopovedati, da se stvari niso odvijale prav tako, kot je rekla ženska, temveč, da ga je Maria napadla; ga v lofutala in mu celo grozila s stolom. On se je pač samo branil.

Čeprav je 75-letni Italo Cantagalli že 31. maja nerodno padel v svojem stanovanju v Videmski ulici 71, se je šele včeraj zavedel, da brez zdravniške pomoči ne bo šlo. Poklical je bolničarje Rdečega križa, ki so ga naložili v rešilec in ga odpeljali v bolnišnico. Ker so mu tu ugotovili zlom desne stegnenice, so ga poslali na ortopedski oddelek, kjer so mnenja, da bo okreval v 90 dneh.

Podobna nesreča se je pripetila včeraj zjutraj tudi 73-letni Concetti Battaglia por. Curri iz Ul. Orlandini 42. Tudi njej so ugotovili zlom stegnenice in jo zato pridržali s prognozo okrevanja v 3 mesecih

PD «SLAVKO ŠKAMPERLE»
vabi člane in prijatelje na predavanje dne 8. junija ob 20.30. Predaval bo profesor Hönn:
« Od Triglava do morja »
z diapozitivami.
Prosimo točnost Odbor

Razstave

V Kraški hiši v Repnu razstavlja Zora Koren - Škerkova. Njena razstava bo trajala do konca meseca.

V Tržaški knjigarni razstavlja do konca meseca svoja najnovejša dela Franko Volk.

V palači Costanzi do torka, 6. t.m., retrospektivna razstava del Piera Marussiga.

V antikvarnici Barisi do srede, 7. t. m. razstava del Ondine Garbin.

V občinski galeriji razstavlja do nedelje, 11. t. m. Graziella Petracco.

V galeriji Mignon razstavlja do 15. t. m. slikar Princi dela s skupnim naslovom «Mali svet».

V galeriji Carteslus v Ul. Giulia 10 razstavljajo štirje goriški slikarji in sicer Mocchiutti, Monai, Mauri in Gironcoli dela pod naslovom «Goriška navzočnost».

V galeriji Tergeste razstavlja od snoči Marino Aita. Njegova razstava bo odprta do 16. t. m.

V galeriji Russo bo do 10. t. m. razstavljal slikar Ottone Griselli.

Izleti

Slovensko planinsko društvo organizira 18. t. m. izlet na Mokrice v Avstrijo (Passo Premolo - Nassfeld) ob priliki cvetenja Wulfemie, z vzpomnom na Roskof. Vpisovanje pri Norči Zavadlal v Ul. Geppa 9.

Prosvetno društvo «France Preseren» v Boljuncu priredi v soboto in nedeljo, 10. in 11. junija izlet na Koroško s koncertom društvenega pevskega zbora in s tamburaši. Nastop bo v vasi Bilčovs. Prenočevanje v Celovcu. Ogled knežjega kamna na Gosposvetskem polju in Vrbskega jezera. Zadostuje osebna izkaznica. Vpisovanje pri Lauri v mlekarni.

Slovenski klub priredi v nedeljo, 25. junija izlet v Pulj. Prijave sprejema gospa Kufersin od 18. do 20. ure in SPZ na telefon 31-119. Rok prijave do 10. junija.

MNENJE DEŽELNEGA TAJNIŠTVA KPI

Conski odbori za načrtovanje pravi «boomerang» za Berzantija

KPI zatrjuje, da skuša deželna uprava preprečiti nadaljnjo razpravo o dokumentih, ki so jih ti odbori pripravili in v katerih so tudi pikre pripombe na račun načrta «Stopper II»

Deželna uprava je bila pred časom prisiljena, da je za izdelavo drugega petletnega deželnega gospodarskega načrta sprejela načelo posvetovanja na bazi. Zato so bili ustanovljeni tako imenovani «conski odbori» za deželno načrtovanje, v katerih so predstavniki krajevnih in drugih ustanov. Ti odbori imajo zgolj posvetovalno vlogo, vendar so bili odborniki večkrat prisiljeni povedati, tudi na sejah deželnega sveta, da je zanje zelo važno mnenje, ki ga bodo ti odbori izrekli o osnutku petletnega načrta, ki je že znan pod imenom «načrt Stopper II».

Odbori za consko načrtovanje so se lotili dela z določeno zamudo, tudi po krivdi deželne uprave. Kljub temu pa so v določenem času izdelali vrsto mnenj in predlogov. Posamezne komisije, ki so nastale ob conskih odborih in so se njihovi člani lotili specifičnih gospodarskih vprašanj, so prav tako izdelale dokumente o osnovnih smernicah gospodarskega razvoja v posameznih sektorjih.

Te smernice in dokumente je proučilo tajništvo deželnega komiteja KPI, katerega seje so se udeležili tudi pokrajinski tajniki partije. Na seji so ugotovili, da so conski odbori postali pravi «boomerang» za deželno upravo, saj jasno izhaja, da ti posvetovalni organi odklanjajo smernice načrta «Stopper II» in zahtevajo korenito spremembo gospodarskih posegov dežele. Poleg tega conski odbori zahtevajo v svojih dokumentih naj dežela poskrbi, da bo razprava o deželnem razvojnem načrtu potekala vzporedno z razpravo o načrtu za deželni urbanistični razvoj.

Komunisti so s tem v zvezi izdali daljše tiskovno sporočilo. V njem med drugim trdijo, da so se conski odbori dogovorili za skupen sestanek, na katerem naj bi izdelali enotno stališče do predloženega osnutka «Stopper II». V ta namen naj bi se predsedniki conskih odborov za načrtovanje že dogovorili o plenarnem zasedanju.

Tedaj pa je kot strela z jasnega treščila vest, da je «posvetovanje» za deželno upravo že zaključeno, kar naj bi pomenilo tiho vabilo conskim odborom, naj prenehajo z delom. Tudi ni znakov, po mnenju KPI, da bi deželna uprava nameravala na kakršenkoli način upoštevati predloge in nasvete conskih odborov za načrtovanje. KPI, oziroma njeno deželno tajništvo, je prepričana, da je temu razlog prav analiza, ki so jo v conskih odborih opravili in iz katere naj bi izhajalo, da je načrt «Stopper II» nestvaren in nezadostno sredstvo za gospodarski razvoj naše dežele.

Cilji tega načrta bi morali biti zelo ambiciozni, toda sredstva in kriteriji, za katere se je opredelila deželna uprava, ne dajejo jamstev v tem smislu.

KPI predlaga, naj bi razprava o dokumentih in predlogih conskih odborov prešla na raven občinskih in pokrajinskih svetov, se pravi javnih organov. Samo na tak način bo javnost obveščena o vsebini teh predlogov, za katere trdi KPI, da jih dežela ne mara objaviti, poleg tega pa bi na tak način lahko sodelovali v razpravi še širši sloji krajevnega prebivalstva.

Včeraj-danes

Danes, NEDELJA, 4. junija
FRANC
Sonce vzide ob 5.17 in zatone ob 20.49 — Dolžina dneva 15.32 — Luna vzide ob 1.00 in zatone ob 12.24
Jutri, PONEDELJEK, 5. junija
FERDO

Vreme včeraj: najvišja temperatura 24,9 stopinje, najnižja 14,6, ob 19. uri 20,9 stopinje, zračni pritisk 1017,9, stanoviten, veter 4 km na uro, severozahodni, vlaga 67-odstotna, nebo 3/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 18,5 stopinje

Dne 3. junija 1972 se je v Trstu rodilo 29 otrok, umrlo pa je 25 oseb.

UMRLI SO: 82-letni Bruno Lassini, 38-letni Silvano Di Lorenzo, 62-letni Antonio Debardi, 56-letni Virgilio Cocco, 80-letni Primo Balsamo, 72-letni Marco Perentin, 63-letni Riccardo Pipan, 70-letni Santo Auber, 78-letna Giuseppina Chiopris, 93-letna Ebe Rendi, 74-letni Vittorio Orsini, 71-letna Palmira Valmori por. Toffolini, 68-letni Marco Segon, 71-letna Pierina Draghicchio vd. Benci, 63-letni Lodovico Oriani, 65-letna Teresa Mosettig por. Fracaris, 39-letna Romana Monfaggio, 79-letna Ermenegilda Zamperlo vd. Zaccaria, 92-letna Medea Carla Pasini, 53-letna Paola Michelazzi vd. Bisiacchi, 81-letna Giovanna Cok vd. Petelin, 77-letna Agata Furlanich vd. Vidoni, 4-letna Cristina Vidach, 74-letni Agapito Sella, 82-letna Aurelia Kralj vd. Ferlan.

OKLICI: varietejski umetnik Carlo Nolda in gospodinja Angela Memoli, litograf Guerrino Detoni in uradnica Gianna Potrata, načrtovalec Domenico Saija in bolničarka Dora Meyer, električar Fulvio Zafred in gospodinja Silvia Visintin, uradnik Fabio Savelli in šivilja Livia Piccolo, uradnik Gianfranco Rota in uradnica Maria Cristina Viola, trgov. izvedenec Giuseppe Paoli in tajnica Dorina Sossa, geometer Ettore Berni in uradnica Laura Lakovig, uradnik Giovanni Susmel in univ. študentka Silvana Ravenna, pomorščak Giuseppe Imbrò in gospodinja Graziella Ugrin, uradnik Luigi Drioli in uradnica Valentina Ruzzier, zidar Pio Accaino in trg. pomočnica Flavia Versolatto, šofer Diego Gostisa in Marianne Hohl, železničar Roberto Lo Nigro in delavka Tullia Pierini, študenti Bruno Petrucci in študentka Giuliana Fusco, uradnik dr. Alessandro Polojac in univ. študentka Rosanna de Iurco, varietejski umetnik Eliodoro Levi in gospodinja Elena Sauro, finančni stražnik Giovanni Pala in šivilja Sonia Pregarc, kemični izvedenec Davide Zaffe in biologinja dr. Laura Marzona, zavarovalec Fabio Radetti in biologinja dr. Marisa Tamaro, finančni stražnik Giuseppe Loranzi in uradnica Liliana Spangaro, uradnik Bruno Vescovo in uradnica Iolanda Petretich, trgovec Ferruccio Castro in gospodinja Ester Mori, gasilec Francesco Lionetti in delavka Illiria Mantovani, strugar Gabrio Cipollone in trg. pomočnica Liviana Zoratto, bencinar Leonardo Bonavia in gospodinja Redenta Vizintin, carinarski špediter Fulvio Riosa in trg pomočnica Rita La Forgia, delavec Fulvio Balbi in delavka Liliana Opatti, bolničar Paolo Zega in uradnica Floria Balbo, uradnik Giuseppe Palmitessa in gospodinja Barbara Lionetti, delavec Bruno Chiussi in trg. pomočnica Fiorella Vandov, finančni podčastnik Marco Esposito in trg. pomočnica Renata Colombo, bolničar Venceslav Susmelj in trg. pomočnica Laura Biloslavo, uradnik Paolo Rizzi in uradnica Laura Creglia, trgovec Giancarlo Zecchini in učiteljica Renata Cervazzi, mehanik Antonio Zubin in uradnica Lidia Calcina, mehanik Giorgio Puzzer in frizerka Annamaria Kampos, inženir Claudio Raffaelli in profesorica dr. Flavia Coretti, uradnik Fulvio Lakovig in profesorica dr. Nidia Zovich, računovodja Gaetano Oliva in uradnica Leda Spangher, šofer Franco Bisel in delavka Patrizia Davoli, železničar Paolo Corvasci in bolničarka Laura Giuliani, finančni stražnik Salvatore Ledda in gospodinja Donatella Parigi, učitelj Franco Buriani-Lissoi in učiteljica Maria Laura Vianello.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)
All'Angelo d'Oro, Goldonijev trg 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Ai due Lucci, Ul. Ginnastica 44; Miani, Miramarski drevored 117 (Barkovlje).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Manzoni, Largo Sonnino 4; INAM — Ai Cedro, Trg Oberdan 2; Ai Gemelli, Ul. Zorutti 19/c.

Ob nedeljah in praznikih so od 8.30 do 19.30 odprte vse lekarne dnevne in nočne izmene.

V PONEDELJEK ŽREBANJE LOTERIJE
Zaradi praznikov so žrebanje loterije odložili na ponedeljek, 5. t. m.

BIRME 1972
Presenetljivo velika izbira UR in ZLATNINE — ZLATO 18/750‰ — Velika izbira ur SEIKO — Posebni popusti.
Urarna in zlatarna
LAURENTI
Trst - Trieste, Largo Santorio 4

SEBOFLEX
VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53, Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

Mali oglasi

«CITROEN» - mehanična delavnica Samarittani in Miceo in prodaja nadomestnih delov v Ul. Rittmeyer 4/a.

SOŽALJE

Sekcija KP in partizanska sveča Križ izražata globoko sožalje tovarišu Juriju in družini.

Po kratki in mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš predragi oče, brat, stric in svak

ANTON MARC
(SILČEV)

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, 5. junija, ob 18. uri iz Rima v bazovsko cerkev, nato na domače pokopališče.

Žalujoči:
hčerka Svetka, sin Anton, sestri Marija in Francka ter drugi sorodniki

Bazovica, 4. junija 1972

OD 17. DO 29. JUNIJA 24. TRŽAŠKI VELESEJEM

1.157 razstavljavcev iz 32 držav na letošnjem mednarodnem velesejmu

Ob velesejmu bo več prireditev, razstav in okroglih miz - Zastopane bodo evropske in prekomorske države in največja italijanska podjetja

Letos bo od 17. do 29. junija 24. mednarodni tržaški velesejem, katerega se bo udeležilo 1.157 razstavljavcev iz 32 držav. Na 35.000 kv. metrih razstavišča bo poleg 651 italijanskih razstavljavcev tudi 506 tujih.

Uradno bo prisotnih 15 držav; od teh je 7 evropskih (Avstrija, Češkoslovaška, Zvezna republika Nemčija, Poljska, Madžarska, Portugalska in Jugoslavija). Izvenevropske države, ki bodo uradno zastopane na tržaškem velesejmu, pa bodo: skupina afriških držav, ki so združene z EGS (Kamerun, Gabon, Srednjeafriška republika in Zaire), Brazilija, Kolumbija, Gana in Liga arabskih držav. Slednja združuje 18 držav iz Bližnjega Vzhoda in bo prvič zastopana na našem velesejmu. Skupina afriških držav bo nastopila tretjič v Trstu s skupno razstavo, ki jo je pripravilo ravnateljstvo za pomoč državam v razvoju iz Bruslja.

V bistvu je veliko število tujih in domačih udeležb potrdilo pomembno vlogo velesejma, ki se povezuje s tradicionalnim tržaškim trgovinskim gospodarstvom, ki je usmerjeno od Srednje Evrope proti Vzhodu in — posebno v zadnjih letih — od zapadne proti vzhodni Evropi.

Drugo pomembno priznanje tržaškemu velesejmu pa je velika udeležba italijanskih razstavljavcev. Veliko industrijo bodo zastopali Italsider, Italcantieri, tržaška Tovarna velikih motorjev, EGAM (avtonomna ustanova za rudnike in jeklarne), Dalmine, OM in druge. Tem se bo pridružilo še veliko število srednjih in manjših podjetij, ki so prav tako gospodarsko zanimiva. Posebno bogato bo zastopano obrtništvo: lastno razstavo bo priredila ERSA, deželna ustanova za razvoj obrtništva v Furlaniji - Julijski krajini, ter konzorcij obrtnikov za notranjo opremo iz Trsta. Letos bo imela lastno razstavo tudi avtonomna sicilska dežela.

Pester in bogat bo tudi spored izrednih razstav: izredno zanimiva bo zgodovinska razstava «Tri stoletja kave», ki jo je priredilo Združenje prijateljev muzeja znanosti in tehnike v Milanu s pomočjo Italijanskega odbora za kavo in Mednarodne organizacije za kavo. Na velesejmu bosta zastopani tudi Štajerska in Spodnja Avstrija, ki bosta priredili turistično razstavo o Koroški. Videmska trgovinska zbornica bo pripravila kolektivno razstavo tipičnih jedi Furlanije. Deželno obrtništvo za industrijo in trgovino bo zastopano z razstavo o temi «Tržaško pristanišče in trgovina na Sredozemlju». Pri tej razstavi bosta sodelovala tudi tržaška trgovinska zbornica in avtonomna pristaniška ustanova.

Na letošnjem velesejmu bo tudi 21 .mednarodna razstava lesa, pri kateri bodo sodelovali Avstrija, Kolumbija, Gana in Jugoslavija, ter ravnateljstvo za gorsko gospodarstvo in gozdove italijanskega ministrstva za kmetijstvo. Ustanova za celulozo in papir ter več italijanskih in tujih podjetij, ki delujejo na področju lesa in pripomočkov za obdelavo te snovi.

V okviru prireditev za ovrednotenje tržaškega emporija bo veliko mednarodnih prireditev in konferenc: mednarodni dnevi kave (21. in 22. junija), mednarodni dnevi lesa (23. in 24. junija), srečanje uprav sredozemskih pristanišč (20. junija), okrogla miza o kontejnerskem terminalu v tržaškem pristanišču (20. junija), meddeželno srečanje o tržiščih na debelo (18. in 19. junija), okrogla miza o temi: «Napredek in onesnaženje» (27. junija) in srečanje o industrijskem sodelovanju na področju elektronike (26. junija). Vmes bodo seveda običajni «dnevi» posvečeni državam, ki bodo zastopane na velesejmu ter druge manjše pobude.

Z razstave ročnih del, ki so jih izdelali otroci osnovne šole v Šempolaju

Množica Borštanov in okoličanov se je poslovila od Karla Bonete

V sredo, 31. maja je velika množica veščanov in okoličanov spremila k zadnjemu počitku dragega prijatelja Karla Boneta, ki je umrl v 62. letu starosti. Kdo je bil Karlo Boneta? Kot mlad fant se je izučil čevljarstva in nekaj let tudi delal kot čevljar. Ker s tem poklicom ni mogel zaslužiti dovolj se je zaposlil še kot navaden delavec v raznih podjetjih. Delal je tudi nekaj časa kot težak v pristanišču.

Prišla je druga svetovna vojna, in Karlo se je, kot drugi vaščani, rad pridružil narodnoosvobodilnemu gibanju. Po končani vojni se je posvetil zidarstvu ter delal v vrsti podjetij. Zadnja leta pa nam je domačinom popravljal, obnavljal in olepšal hiše. Zidal je tudi nove hiše, tako v Borštu in Zabrežcu, kot drugod. Domače pokopališče je obdano sedaj v močnim zidom, ki je v glavnem delo Karla Bonete. Osnovna šola, ki je bila dograjena leta 1907, ni več odgovarjala potrebam, zato so jo leta 1958 porušili ter v letih 1958-59 ponovno sezidali. Tudi to je bilo v glavnem Karlovo delo.

Zadnje čase je bil zaposlen pri občinskem tehničnem uradu. Njegova naloga je bila popravljanje in izboljšanje srenskih poti. Moral bi dovršiti podporne zidove, kanalizacijo, tlakovanje itd. Ni mu bilo dano, da bi dela dokončal. Zahrbtna bolezen ga je prehitro iztrgala iz kroga vaščanov ter njegovih dragih, ki ga bodo bridko pogrešali.

Pokojni Karlo je bil zaveden Slovenec in dolgoletni pevec pri domačem pevskem zboru društva «Slovenec». Prejel je tudi Gallusovo

značko. Proti koncu svojega življenja se pevskih vaj ni več udeleževal, tega pa mu ni nihče očital, saj je naredil mnogo dobrega za naše ljudi, za našo vas, še zlasti za naše društvo. Ob koncu izrekamo hudo prizadeti družini še enkrat občuteno sožalje, tebi dragi Karlo, pa naj bo lahko domača zemlja.

N. K.

KAŽE, DA SE PRED JULIJEM NE BOMO KOPALI

Kdaj bodo dokončali postavitev cevi barkovljanske podmorske kanalizacije?

Tudi za mestne odplake bi bila najboljša rešitev sistem podvodnih cevi, po katerih bi se zlivale daleč v sredini zaliva — Nujno mednarodno sodelovanje za rešitev severnega Jadrana

Z izročitvijo svojemu namenu velikega upepeljevalnika smeti na Pantalejmunu, ki je že začel, sicer ne s popolno zmogljivostjo, delovati, bodo postopoma odpravili «grič sramote», se pravi smetišče pri Trebčah, katerega smrad je bilo čutiti daleč naokoli. Prvzaprav pravijo, da je še sedaj na Opčinah in v drugih vaseh okrog Trebč pri primernem vetru čutiti nič kaj prijeten vonj po razpadajočih smeteh. Upepeljevalnik bo torej bistveno pripomogel k ohranitvi, če o ohranitvi še sploh lahko govorimo, naravnega okolja na Krasu. Z začetkom dejavnosti tržaškega upepeljevalnika pa so nastali drugi problemi. S tem v zvezi se moramo dotakniti onesnaženja ozračja, saj se prebivalci Škednja in Sv. Ane že pritožujejo nad dimom, ki uhaja iz visokega dimnika pantalejmunskega obrata.

Po statistikah, ki so jih izvedli v velikih italijanskih industrijskih središčih, kaže, da je onesnaženje ozračja odvisno v največji meri od izpušnih plinov prevoznih sredstev, na račun katerih gre največ očitkov, saj odpade nanje skoraj 70 odst. vseh sestavin smoga v mestih. V izpušnih plinih je najnevarnejši svinec, ki ga dodajajo avtomobilskim gorivom, da jim zmanjšajo detonacijsko moč. Visokooktanska goriva, ki jih rabijo sodobni avtomobili pa nikakor niso neobhodno potrebna, saj eden najhitrejših serijskih avtov, nemški porsche, rabi bencin s 85 oktani. K onesnaženju ozračja prispevajo potem približno v enaki meri industrije in hišno ogrevanje. Kar zadeva slednje se je z novim zakonom, ki prepoveduje rabo nafte za ogrevanje, v velikih mestih kot so Turin in Milan, ozračje že zelo izboljšalo. Omenimo naj samo en konkreten podatek: v Milanu se je količina žveplastega anhidrida zmanjšala od 3,5 dela na milijon pozimi 1968/69 na 1,5 dela na milijon v zimi 1960/70, kljub temu, da so prilagodili samo nekaj ogrevalnih naprav z nafte na tekoče olje.

Boleča točka našega mesta pa je onesnaženje morja. Do pred nekaj leti je bilo naše morje samo umazano, ne pa onesnaženo ali bolje rečeno okuženo. Ministrstvo za zdravstvo je lani postavilo nekatere vrednosti preko katerih ne sme iti število bakterij «coli» v morski vodi. Raziskave pokrajinskega laboratorija pa so dokazale, da je število teh bakterij odločno nad to mejo. Občinske oblasti pa niso utegnile najti nobene bolj pametne rešitve, kot to, da so zaprosili ministrtvo, naj dvigne zgornjo mejo, tako da bi lahko odprli vsa kopališča na barkovljanski rivieri. Treba pa je z druge strani priznati, da so se občinske oblasti, sicer z nekoliko zamude, odločile in dale postaviti podvodne cevi za tisti del mestne kanalizacije, ki se zliva v barkovljanske vode. S temi cevmi bodo odpeljali odplake kakih 800 metrov od obale, in s tem delno rešili resen položaj v Barkovljah. Dela so se že pričela, kdaj pa jih bodo končali? Predvideno je bilo ob polovici junija, če pa bodo končali prve dni julija bo še dobro. S postavitvijo cevi v Barkovljah je bil storjen precejšen korak naprej, ostane pa še največji problem: kako rešiti vprašanje odplak samega mesta. Študija univerzitetne komisije Fraja - Frangipani, Ramponi in Mosetti je že dokončana, čeprav njenih izsledkov še niso objavili. Najboljši sistem naj bi bil tudi v primeru mestnih odplak sistem podvodnih cevi, v katerih bi se odpadki iz mestne kanalizacije zlivali daleč v sredini Tržaškega zaliva, kjer bi jih morje tako razredčilo, da bi ne bili več nevarni za zdravje.

Z druge strani pa je potrebno tudi tesno sodelovanje z jugoslovanskimi oblastmi, saj nas ločuje ali bolje rečeno združuje le nekaj kilometrov obale. Ravnatelj portoroške postaje za morsko biologijo prof. Jože Štirn je dokazal, da je v severnem Jadranu položaj postal že pred dvema letoma zelo nevaren. Dejal je tudi, da je neobhodno potrebno mednarodno sodelovanje pri reševanju teh problemov. Upajmo, da bo prej ali slej do tega sodelovanja tudi prišlo, ne samo na čisto teoretični ravni, temveč tudi z uresničitvijo konkretnih skupnih pobud.

● Zaradi čiščenja bo občinski pokriti bazen «Bruno Bianchi» 4. in 5. t. m. zaprt.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob Albina Grahonje daruje družina Pregarc iz Loga 20.000 lir za ŠD «Breg» in 20.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob Pavle Sedmak daruje sestra Pjerina Košuta (Buenos Aires) 10.000 lir za spomenik padlim partizanom v Križu.

Za spomenik v Križu so darovali: Stjenka Verginella (Portorož) 10.000 lir, Josip Katonar (Nabrežina) 5.000 lir, Just Rukin (št. 586) 10.000 lir, Alojz Košuta (št. 18) 5.000 lir, Josip Husu (št. 346) 2.000 lir, Ana Germani (št. 19) 2.500 lir, Medveščček (št. 18) 5.000 lir, Nandi Sedmak (št. 18) 1.000 lir, Cingrle (št. 20) 2.000 lir, Franc Katonar (št. 118) 1.500 lir, Danilo Sedmak (št. 22) 5.000 lir, Gerlanc (Brišče) 1.000 lir, Anton Briščak 1.000 lir, Berta Godnič 2.000 lir, dr. Godnič 10.000 lir, Alojz Ušaj (št. 4) 1.500 lir, Mirko Žerjal 1.000 lir, Viktor in Adelma Tence (št. 20) 5.000 lir, Milič (št. 6) 1.000 lir, Karlo Švab (št. 7) 500 lir, Zorzut (št. 7) 1.000 lir, Sonja Ušaj (št. 9) 2.000 lir, Bruno Sulini (št. 11) 5.000 lir, Gino Sulčič (št. 11) 3.000 lir, Nacij Bogatec (št. 15) 5.000 lir, Nazio De Lorenzi (št. 15) 5.000 lir, Alojz De Lorenzi (št. 13) 5.000 lir, Vinko Košuta (št. 16) 1.000 lir, Sedmak - Ivančič (št. 16) 5.000 lir, Bruno Stocchi 500 lir, Boris Tence (št. 596) 5.000 lir, Rado Span (Nabrežina) 5.000 lir, Pepko Košuta (št. 255) 3.000 lir, Silvano Sulli (št. 440) 1.000 lir, Marino Furlan (št. 184) 1.000 lir, Cesare Sulli (št. 115) 1.000 lir, prof. Edi Košuta (št. 331) 5.000 lir, Eigidij Košuta (št. 331) 5.000 lir, Emil Kobau (št. 210) 5.000 lir.

V spomin na vnuka Vilkota Žerjala ob 17. obletnici njegove smrti, poklanja nona Valerija 1.000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina Albina Grahonja darujeta Albina in Karel Grmek 5.000 lir za ŠD «Breg» in 5.000 lir za šolo spomenik NOB v Cerknem.

Mario Ban daruje 10.000 lir za ŠD «Primorec».

Bar Grgič daruje 5.000 lir za ŠD «Primorec», sekcija bezbol.

Albert Čuk daruje 5.000 lir za ŠD «Primorec».

V počastitev spomina pok. žene in matere Marije Švara daruje družina lir 5.000 za PD Slavec iz Ricmanj.

V počastitev spomina pok. Marije Grgič daruje Svetko Čufar z družino 2.000 lir za spomenik padlim v NOB v Bazovici.

Ob priliki poroke Stojana in Magde Metlika je vesela družba nabrala in darovala za ŠD Zarja 45.500 lir.

Za spomenik NOB na Proseku

Josip Čuk 5.000 lir, Josip Bukavec 10.000 lir, Miro Ukmar (od Erminije) 10.000 lir, Rihard in Štefanija Štoka 20.000 lir, gostilna Luči in Milan Kavalin 5.000 lir, Tončka in Miljeva Luxa 5.000 lir, dr. Cveto in Elda Ukmar 20.000 lir, Sedmak (Palta) 10.000 lir, Ermano Reina 10.000 lir, Vasilij Puntar 3.000 lir, Adi in Mara Danev 20.000 lir, Enzo in Slava Conestabo 10.000 lir, Jušta Colja 5.000 lir, Slavko Pirjevec (Rojan) 5.000 lir.

V počastitev spomina Alojza Kalca daruje družina 5.000 lir za spomenik padlim na Proseku.

Za popravilo partizanske grobnice na Proseku so darovali: Zvonko in Olga Ostruški (Briščki) 50.000 lir, Viktor Milič (Briščki) 5.000 lir, družina padlega Emila Miliča (Briščki) 3.000 lir.

Jaka Kemperle je daroval 7.000 lir za spomenik na Proseku, ne pa Josip, kot je bilo pomotoma objavljeno 28. maja.

Za doprsni kip Kajuha

Za doprsni kip Karla Destovnika - Kajuha, po katerem bo poimenovana osnovna šola Gropada - Padriče, darujejo vaščani iz Padrič:

M. Grgič, št. 133, 1.000 lir, J. Grgič, št. 62, 10.000 lir, A. Grgič, št. 47, 500 lir, S. Grgič, št. 61, 2.000 lir, K. Grgič, št. 15, 2.000 lir, A. Kalc, št. 63, 2.000 lir, L. Hrovatin, št. 64, 2.000 lir, A. Bak, št. 116, 5.000 lir, S. Grgič, št. 23, 7.000 lir, F. Grgič, št. 25, 500 lir, A. Grgič, št. 25, 3.000 lir, F. Grgič, št. 30, 500 lir, K. Goiča, št. 6, 1.000 lir, V. Grgič ,št. 18, 10.000 lir, F. Grgič št. 51, 1.500 lir, O Pečar, št. 48, 500 lir, G. Paoli, št. 46, 1.500 lir, A. Grgič, št. 42, 2.000 lir, V. Grgič, št. 17, 1.500 lir, A. Kralj, št. 165, 5.000 lir, E. Žagar, št. 136, 1.000 lir, M. Čufar, št. 77, 1.000 lir, S. Kalc, št. 79, 3.000 lir, R. Kalc št. 79, 2.000 lir, O. Grgič, št. 73, 1.000 lir, J. Kalc, št. 8, 1.000 lir, R. Grgič, št. 50, 2.000 lir, M. Grgič, št .57, 500 lir, Z. Kalc, št. 77, 1.000 lir, B. Grgič, št. 72, 5.000 lir, E. Kalc, št. 71, 1.500 lir, J. Grgič, št. 49, 2.000 lir, K. Grgič, št. 45, 2.000 lir, P. Križmančič, št. 41, 500 lir, L. Križmančič, št. 39, 2.000 lir, K. Kalc, št. 34, 2.000 lir, L. Križmančič, št. 1, 500 lir, F. Grgič, št. 3, 2.000 lir, B. Rismondo, št. 140, 5.000 lir, P. Mahnič, št. 65, 5.000 lir, J. Grgič, št. 140, .2000 lir, R. Kozina, št. 163, 2.000 lir, A. Kalc, št. 166, 1.000 lir, J. Križmančič, št. 26, 1.000 lir, J. Grgič, št. 21, 500 lir, S. Grgič, št. 134, 2.000 lir, R. Kalc, št. 29, 2.000 lir, J. Grgič, št. 67, 500 lir, A. Grgič, št. 131, 1.000 lir, M. Grgič, št. 20, 1.000 lir, L. Kralj, št. 96, 1.000 lir, De Giorgi št. 130, 2.000 lir, K. Kalc, št. 143, 1.000 lir, J. Kalc, št. 5, 500 lir, Franc Bruz 2.000 lir, Prosvetno društvo «Slovan» iz Padrič 20.000 lir.

Ob prvi obletnici smrti mame Ivane Križmančič darujeta hči Danica, Padriče št. 38 in sin Pepi, Padriče 39, 4.000 lir za doprsni kip Karla Destovnika - Kajuha.

● *V sredo, 7. junija* bo ob 18. uri v Verdijevi dvorani v Miljah kongres miljske občinske delavske zbornice CGIL. Dnevni red predvideva imenovanje predsedstva ter delovnih komisij, poročilo tajnika Sergia Tremula, diskusijo, po kateri bo imel zaključno poročilo Giuseppe Burlo. Ob koncu bodo izvolili vodstvo in delegate za pokrajinski kongres.

PD «SLOVENEC» — BORŠT priredi

2. PRAZNIK VINA

Spored

Danes, 4. junija ob 16.30 koncert godbe na pihala «BREG», nastop folklorne skupine «SAVA» iz Kranja.

Ples ob zvokih ansambla «Kras».

Točili bomo pristna domača vina in delovali bodo dobro založeni kioski. Vabljeni!

IZ ZGONIKA IN BORŠTA

Z razstavo in pokušnjo domačih vin so v Zgoniku odprli tudi zanimivo razstavo domačega fotoamaterja Gabrijela Kralja, ki je na film «ujel» najvažnejše in tudi najlepše trenutke kraškega vinogradnika

V petek so nastopili na II. prazniku vina v Borštu tudi mladi člani domače folklorne skupine (na sliki), ki so želi obilo odobravanja

Socialistična stranka Italije

organizira 11. junija v Prosvetnem domu na Opčinah

LJUDSKI PRAZNIK

s sledečim sporedom:

Ob 16.30 koncert godbe iz Trebč

Ob 17.00 finale za prvo in drugo mesto ženskega odbojkarskega turnirja «Inter 1904»

Ob 17.45 nagrajevanje

Ob 18.00 nastop pevskega zbora «Vasilij Mirk» s Proseka-Kontovela

Ob 18.30 nastop pevskega zbora «Tabor» z Opčin

Ob 19.00 govori

Od 20.00 do 24.00 brezplačen ples z ansamblom The Lords.

Poslovali bodo dobro založeni kioski

VABLJENI!

ZASEDANJE DEŽELNEGA TEHNIČNEGA ODBORA

Odobrene gradnje in popravila štirih bolnišnic v deželi

Novo bolnišnico bodo zgradili v Krminu, popravili pa bodo goriško pokrajinsko in tržaško psihiatrično bolnišnico

Na zadnjem zasedanju deželnega tehničnega odbora za javna dela so predvsem razpravljali o gradnjah in popravilih bolnišnic. Obdelali so vprašanje nove bolnišnice v Krminu, za katero so že predložili splošni gradbeni načrt. Prvi del načrta, po katerem bodo spravili pod streho glavni del nove bolnišnice, predvideva strošek ene milijarde in 700 milijonov lir, drugi del pa približno 800 milijonov. Odbor je odobril oba dela načrta.

Nova splošna bolnišnica za krminsko področje bo razpolagala s 163 posteljami in jo bodo zgradili na istem mestu, kjer je bila stara bolnišnica. Razpolagali bodo torej s področjem, ki obsega nad 33.000 kv. metrov. Bolnišnico bodo sestavljale tri zgradbe: v prvi bodo prostori za splošne storitve, za katere bodo razpolagali s pritličjem in prvim nadstropjem; v drugi bodo v pritličju zdravniške ambulante in ravnateljstvo, v prvem nadstropju pa kirurški oddelek in uprava; v tretji zgradbi bodo namestili v pritličju reševalno postajo in oddelek za prvo pomoč ter oddelek za kužne bolezni, v gornjih štirih nadstropjih pa sobe za bolnike zdravniškega in kirurškega oddelka.

Gradnjo nove bolnišnice bosta delno finansirali deželna uprava in država.

Za goriško splošno pokrajinsko bolnišnico so odobrili tretji del splošnega načrta, po katerem bodo zgradili podzemeljske predore za povezavo med posameznimi poslopji. Za ta dela bodo potrosili 151 milijonov lir, ki jih bodo krili s prispevkom deželne uprave na podlagi zakona štev. 36.

Odobrili so tudi natečaj za ureditev novih naprav za kurjavo in gretje vode v tržaški psihiatrični bolnišnici pri Sv. Ivanu. Strošek, ki ga bo krila deželna uprava, bo znašal 300 milijonov lir.

Na zasedanju je odbor odobril še dodatni načrt in varianto k načrtu za gradnjo poslopa za oddelek «A» pordenonske splošne bolnišnice. Dodatni načrt je bil potreben, ker so potrosili za to gradnjo 328 milijonov lir namesto predvidenih 276 milijonov lir.

USPEL «ITALIJANSKI TEDEN» V GLAVNEM MESTU AVSTRIJSKE ŠTAJERSKE

V teku priprave za pobratenje Trsta z avstrijskim Gradcem

V Avstriji se je mudilo odposlanstvo tržaške občinske uprave Uspela zgodovinska urbanistična razstava in okrogla miza Koncert Tržaškega tria - Sporazum o vsestranskem sodelovanju

Iz Gradca se je vrnilo predstavništvo tržaške občinske uprave, ki se je udeležilo «italijanskega tedna v Gradcu». Prireditev, katere namen je bil zbližati avstrijsko Štajersko z Italijo in še posebej z našimi kraji, je organiziralo italijansko veleposlaništvo na Dunaju. Njen namen je bil, med drugim, vrniti obisk štajerske delegacije v Trstu.

Odposlanstvo tržaške občinske uprave so sestavljali župan inž Marcello Spaccini, občinski odbornik za industrijske usluge Dušan Hreščak, podžupan Lucio Lonza, odbornik za kulturne dejavnosti prof. Livio Lonzar ter odbornik za proračun dr. Iginio Vascotto.

Zelo toplo so jih sprejeli avstrijski gostitelji, med katerimi so bili župan Gustav Scherbaum, podžupan Josef Stöffler, Aleksander Götz in svetovalci Anna Puschnik, Alfred Edler in Franz Kaufmann.

Med uresničenimi pobudami velja omeniti zgodovinsko urbanistično razstavo, ki so jo odprli v graškem deželnem muzeju «Johanneum» 29. maja ob številni udeležbi občinstva. Gre za prikaz urbanističnega razvoja Trsta od 17. stoletja do danes in načrtov za bodočnost. Razstava je žela precejšen uspeh, kar je tudi razumljivo, če pomislimo na vpliv, ki ga je imela vloga našega mesta v avstrijskem cesarstvu pri svojem trgovskem in industrijskem razvoju.

Na urbanistično temo so organizirali v Gradcu tudi okroglo mizo, ki so se je udeležili najvidnejši avstrijski in italijanski urbanisti. Tema okrogle mize je bila: «Zgodovinski ciklusi in nove urbanistične stvarnosti».

Odposlanstvi obeh mestnih uprav, tržaške in graške, sta se dalj časa zadržali v razgovorih o možnem vzajemnem zbližanju in sodelovanju na več zanimivih področjih. Med temi omenja tiskovno sporočilo občinske uprave sledeča: šolstvo, kultura, urbanistika, organizacija občinskih služnosti in mestnega prometa, mladinske in športne dejavnosti. Odposlanstvi sta tudi ugotovili, da sta si Gradec in Trst zelo podobni kar zadeva demografski razvoj, ker sta obe morali občutiti politične posledice druge svetovne vojne.

Odposlanstvi sta tudi ugotovili, da bi turistična in gospodarska izmenjava vsekakor koristila, tudi zaradi komplementarnosti dveh gospodarskih ustrojev.

Na skupnih zasedanjih obeh odposlanstev so se sporazumeli o nadaljnjem posvetovanju in trajnem delu, kar naj bo osnova za zaželjeno pobratenje med mestoma.

Urbanistično razstavo 29. maja sta skupaj odprla župan Spaccini in štajerski deželni odbornik za kulturne in prosvetne dejavnosti Jungwirth, okrogle mize pa so se udeležili, za Italijo, tržaška arhitekta Semerani in Boico, Dardi iz Rima in Polesello iz Vidma.

Na «italijanskem tednu» v Gradcu je Trst prikazal tudi svoje dosežke na glasbenem področju z uspelim koncertom «Tržaškega tria», ki je pred nabito polno dvorano izvajal Brahmsove, Caselleve in Vivaldijeve skladbe.

Seja odbora Sindikata slovenske šole

V torek, 6. junija ob 17. uri bo odborova seja. Na dnevnem redu bosta: 1. sodelovanje in odnosi z vsedržavnimi zveznimi sindikalnimi organizacijami; 2. priprava posebnega zakona za priznanje posebne doklade za znanje drugega jezika.

Hotel ★★★ A KAT. SLON

LJUBLJANA, Titova 10

RESTAVRACIJA ◆ KAVARNA NOČNI BAR ◆ IGRALNICA CASINO

Tel. 24 601/607 — 24 616/619
Telex: 31254 YU SLON
Telegram: SLON LJUBLJANA

SPLOŠNA PLOVBA piran - jugoslavija

Župančičeva 24
66330 Piran, pp 1
Telefon (066) 73-881 (10 linij)
Telegram: Plovba Piran

Mednarodni pomorski prevozi z modernimi ladjami nosilnosti 8.000 — 19.000 ton

- LINIJA OKOLI SVETA
- LINIJA JADRAN ZAHODNA AFRIKA - JADRAN
- PROSTA PLOVBA
- POTNIŠKA SLUŽBA
- SIMEX Ljubljana – samostojna enota za uvoz-izvoz, grosistično trgovino in zastopanje tujih firm

Za vse informacije se prosimo, obrnite na upravo podjetja v Piranu ali na naša predstavništva v Jugoslaviji in v inozemstvu.

TRST UL Boccaccio 3 Telefon 414161 **POŽAR ARTEMIO**

TOVORNI PREVOZI v vse kraje tudi v inozemstvo

CASINO' PORTOROŽ

ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
BLACK JACK

v novih prostorih

GRAND HOTELA METROPOL

LA NAFTA

FURLAN GIUSEPPE — RIO PRIMARIO 2 — TRST

Tekoča goriva za ogrevanje SHELL
gorilno olje — nafta
plinsko olje — gasolio
kerozen

SHELL

GORILNIKI ZA CENTRALNE NAPELJAVE znamke SHELL
VELIKA ZALOGA REZERVOARJEV VSEH VELIKOSTI (od 1000 l dalje)
Od marca do septembra čistimo rezervoarje.
Telefonirajte na: 811-304, 812-316

RADIO TELEVIZIJA

NEDELJA, 4. JUNIJA

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 8.05 Slov. motivi; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 10.15 Poslušali boste; 11.15 Mladinski oder; 12.30 Zabavna glasba; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30, 14.45 Glasba po željah; 15.45 Radijska igra; 17.45 Popoldanski koncert; 18.30 Plošče; 19.00 Šport in glasba; 20.00 Šport; 20.30 Sedem dni v svetu: 20.45 Pratika; 22.00 Šport; 22.10 Sodobna glasba; 22.30 Zabavna glasba.

TRST

8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Orkestri; 9.30 Maša; 10.30 Tržaški motivi; 12.15 Šport; 14.00 Okrogla miza o . . .

KOPER

7.30, 8.00, 12.30, 15.30, 20.15, 23.30 Poročila; 7.40 Jutranja glasba; 9.30 Glasbena oddaja; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.05 Glasba po željah; 12.40 Zabavna glasba; 15.45 Glasba po željah; 17.00 Varstvo okolja; 17.20 Igrajo «Fantje treh dolin»; 17.30 Primorska poje; 19.00 Prenos RL; 19.45 Šport; 20.30 Prenos RL; 23.15 Plesna glasba; 24.00 Prenos RL.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 20.00, 23.00 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.30 Maša; 10.45 Ital. balade; 13.20 Spored s P. Baudom; 14.00 Rakec; 14.30 Plošče; 15.10 Popoldan z Mino; 16.00 Kol. dirka po Italiji; 17.15 Spored z G. Bramierijem; 18.10 Supersonic; 20.25 Radijska igra; 21.00 Jazz; 21.35 Koncert; 22.30 Odhod in prihod.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 19.30, 24.00 Poročila; 7.40 Pojejo «Circus 2000» in Gilbert Becaud; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki variete; 11.00 Mike v nedeljo; 12.30 Plošče; 13.00 Kvizi narobe; 13.35 Alto gradimento; 14.30 Plošče; 15.00 Preizkušajo se diletanti; 15.40 «Facile ascolto»; 17.30 Glasba in šport; 18.40 Glasba in šport; 19.00 Ansambli na odru; 20.20 Odhod in prihod; 21.00 Operni svet; 21.45 Šport; 22.05 Evropa lahko noč.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 13.00 Medigra; 13.20 Macbeth; 15.30 Komedija; 17.40 Plošče; 18.10 Japonska literatura; 20.15 Preteklost in sedanjost; 20.45 Poezija v svetu; 21.30 Mali Mozart v Champs Elysées.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 20.30, 23.00, 24.00 Poročila; 9.05 Radijska igra za otroke; 9.45 Skladbe za mladino; 10.05 Koncert iz naših krajev; 11.05 Še pomnite tovariši . . .; 11.25 Pesmi borbe in dela; 12.20 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.15 Obvestila in zabavna glasba; 14.30 Nedeljska reportaža; 14.50 Z domačimi ansambli; 15.05 Z velikimi zabavnimi orkestri; 15.30 Humoreska; 16.05 Iz opernega sveta; 17.00 F. M. Dostojevski: «Tuja žena»; 17.46 Lepe melodije; 18.05 Nedeljsko športno popldne; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.15 Glasbene razglednice; 21.00 «V nedeljo zvečer»; 23.20 Melodije za lahko noč; 24.15 Jazz za vse.

ITAL. TELEVIZIJA

11.00 Maša; 12.00 V nedeljo popoldne; 12.30 Naša domovina; 13.30 Dnevnik; 14.00 Kmetijska oddaja; 15.00 Prenos športnega dogodka: «Giro d'Italia»; 17.00 TV za otroke: TV film: Zaklad v gradu brez imena; 17.30 Risanka; 18.00 Včeraj in danes; 19.00 Dnevnik; 19.10 Prenos nogometne tekme; 19.55 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 TV priredba: «I Nicotera»; 22.30 Športna nedelja; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

18.00 Evrovizija: Avtomobilske dirke; 21.00 Dnevnik; 21.15 Nedeljski variete; 22.15 Boomerang.

PONEDELJEK, 5. JUNIJA

TRST A

7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 22.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Slavni solisti; 18.55 Vokalni in instrumentalni ansambli; 19.20 Jazzovska glasba; 20.00 Šport; 20.35 Slovenski razgledi; 22.15 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Folklorni dokumenti; 16.10 Glasba po željah.

KOPER

7.30, 8.00, 10.00, 12.30, 14.00, 15.20, 16.00, 18.00, 20.15, 23.20 Poročila; 7.40 Jutranja glasba; 9.10 Glasbena matineja; 12.00 Glasba po željah; 14.05 Šport; 14.15 Plošče; 14.45 Glasbena oddaja; 15.45 Zabavna glasba; 16.00 Prenos RL; 16.30 Zbori; 17.00 Primorski dnevnik; 17.20 Popevke; 17.40 Baritonist Dario Zlobec; 20.30 Prenos RL; 23.15 Orkestri.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00, 23.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Popevke; 9.15 Vi in jaz; 12.10 Plošče; 13.00 Hit Parade; 14.00 Veselo popoldne; 16.00 Za vas mlade; 18.20 Kako in zakaj; 18.55 Sindikalna tribuna; 19.10 Kulturna oddaja; 19.40 Plošče; 20.20 Koncert.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 15.30, 18.30, 19.30, 22.30, 24.00 Poročila; 7.40 Pojejo Gigliola Cinquetti in «Mungo Jerry»; 8.40 Operni odlomki; 9.50 Radijska priredba; 10.05 Plošče; 10.35 Telefonski pogovori; 12.40 Alto gradimento; 13.50 Kako in zakaj; 14.00 in 15.00 Plošče; 16.00 Draga RAI; 18.40 Vprašaj; 19.00 Poje Claudio Villa; 19.55 Kolesarska dirka po Italiji; 20.20 Odhod in prihod; 21.00 Plošče; 22.40 Radijska priredba.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.00 Schubertove simfonije; 11.45 Italijanska sodobna glasba; 12.20 Plošče; 13.00 Medigra; 14.30 Včerajšnji in današnji izvajalci; 15.30 Veretti: Sedem grehov; 18.45 Mali planet; 19.15 Vsakovečerni koncert; 20.00 Plošče; 21.30 Radijska priredba.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 20.30, 23.00, 24.00 Poročila; 9.10 Glasbena matineja; 10.05 Pisan svet pravljic in zgodb; 10.20 Cicibanov svet; 10.40 Z revijskim orkestrom Paul Weston; 11.20 - 13.00 Pri vas doma; 13.10 Georges Bizet: «Arležanka»; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Pihalni orkestri; 14.15 Obvestila in zabavna glasba; 14.30 Priporočajo vam . . .; 14.10 Med zbori Emila Cossetta; 15.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.30 Glasbeni intermezzo; 16.40 Melodije mojstrov lahke glasbe; 17.00 «Vrtiljak»; 17.40 Z orkestrom Percy Faith; 18.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne; 19.15 Z ansamblom Jožeta Privška; 19.35 Interna 469; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.15 Minute z ansamblom Mihe Dovžana; 21.00 Iz vokalno - instrumentalne literature našega stoletja; 22.40 Iz lahke orkestralne glasbe; 22.15 Za ljubitelje jazza; 24.05 Literarni nokturno; 24.15 Zaplešite z nami.

ITAL. TELEVIZIJA

10.00 Filmski program; 12.30 Kulturna oddaja; 13.00 Oddaja za potrošnike; 13.30 Dnevnik; 15.00 Koncert; 17.00 TV za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.45 TV za otroke: Svet v slikah; 18.10 TV film: «Kriva je bila žoga»; 18.25 Športna oddaja za mlade; 18.45 Na knjižni polici; 19.15 Kulturna oddaja: Življenje na Poljskem; 19.45 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Celovečerni film; 23.15 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Nixon v Moskvi; 22.15 Simfonični koncert.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 4. DO 10. JUNIJA

NEDELJA, 4. junija

10.40 Po domače z ansamblom Vilija Petriča; 11.12 Kmetijska oddaja; 12.00 Otroška matineja: Boj za obstanek; 12.50 Mestece Peyton; 13.40 Kažipot; 15.30 Zlata sirena - barvni posnetek otroške prireditve v Beogradu; 16.40 Za konec tedna; 17.00 Hanžekovičev memorial; 19.00 Lastna senca - barvni film; 20.30 Filmska burleska; 21.00 Dnevnik; 21.30 Rezervirano za Blejski festival; 22.30 Športni pregled; 23.00 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

18.00 Hanžekoničev pokal; 20.45 Popotovanje na mesec — iz serije Predniki; 21.15 Na poti k zvezdam; 21.30 Taras Bulba - film.

PONEDELJEK, 5. junija

17.15 Odprta univerza; 17.45 I. Rosić: Vrnitev; 19.05 Risanka; 19.15 Obzornik; 19.30 Šest srečanj z Barkerjem; 20.00 Mladi za mlade; 20.45 Kratek film; 21.00 Dnevnik; 21.30 Trenutek miru - dokumentarna drama; 22.15 Monitor: Zdravniška družina; 24.30 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

21.00 Mr. Piper predstavlja; 21.30 To je Tom Jones; 22.20 Pomiritev krvi - dokumentarna oddaja.

TOREK, 6. junija

18.45 L. Suhodolčan: Krojaček Hlaček; 19.00 Risanka; 19.10 Obzornik; 19.25 Nastopa Baden Owell; 20.00 Enote zaznavanja; 20.20 Potrošniška družba in oblikovalec; 21.00 Dnevnik; 21.35 Vrnitev v življenje - francoski film; 23.35 Stari mojstri: Mihael Stroj; 23.55 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

20.50 Tečaj francoščine; 21.15 Poročila; 21.30 Nevarnost poklica - serijski film; 22.20 Ponočno sonce.

SREDA, 7. junija

18.45 Sebastijan in Mary Morgan - serijski film; 19.10 Obzornik; 19.25 Jazz na ekranu; 20.05 Od filma do filma; 20.20 S kamero po svetu: Daleč je rodni kraj - Avstralija; 21.00 Dnevnik; 21.30 I. Sekulić: Kronika vaškega pokopališča; 22.15 Zbor volivcev Rateče; 23.15 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

21.00 Mr. Piper predstavlja; 21.15 Poročila; 21.30 Srečanja - Jean Rostand; 22.05 Igre brez meja - prenos iz Berna.

ČETRTEK, 8. junija

18.45 Veseli tobogan: Cerkvenjak; 19.15 Obzornik; 19.30 Boj za obstanek, barvni film; 20.00 Protest in komunikacija; 21.00 Dnevnik; 21.30 Četrtkovi razgledi: Primer Gorišnica; 22.35 Bos skozi pekel; 23.25 Zgodba Ane Frank - balet; 23.50 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

21.00 Mr. Piper predstavlja; 21.15 Poročila; 21.30 Avantura - Antonionijev film; 23.00 Francoski tečaj.

PETEK, 9. junija

18.45 Vojvoda; 19.15 Obzornik; 19.30 Glasba iz studia; 19.45 Varno v temi - oddaja iz cikla Cesta in mi; 19.55 Ekonomsko izrazoslovje: Necarinska zaščita; 20.00 Mestece Peyton; 21.00 Dnevnik; 21.35 Dogodivščine Robina Hooda; 23.10 Pokal pevcev; 24.20 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

21.00 Mr. Piper predstavlja; 21.15 Poročila; 21.30 Čudni način lova; 21.45 Smrtni skok - Atene; 22.45 Ray Anthony nastopa.

SOBOTA, 10. junija

17.40 Državno prvenstvo v jahanju; 18.35 Po domače z Zadovoljnimi Kranjci; 19.05 Obzornik; 19.20 Disneyev svet; 20.15 Humoristična oddaja; 20.45 Kratek film; 21.00 Dnevnik; 21.35 TV križanka; 22.30 Na poti k zvezdam; 22.55 Tekmeca - serijski film; 23.45 TV kažipot; 24.05 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

20.45 Bobby Solo poje; 21.15 Poročila; 21.30 Obramba ima besedo: Posvetovalnica - film; 22.20 Burleskne variacije.

GORIŠKI DNEVNIK

GORICA ŠE NI VIDELA TAKEGA POGREBA

Veličastnega slovesa od karabinjerjev se je udeležilo trideset tisoč ljudi

Atentat je globoko presunil Goričane in okoličane - Venec predsednika republike - Pogreb po glavnih ulicah od Travnika do spominskega parka

(Nadaljevanje s 1. strani)

oklepnika v častnih uniformah. Sledili so prapori raznih krajevnih uprav in bojevniških organizacij ter šol.

Za krstami so šli najprej svojci, nato pa ministra Restivo in Rumor, višji zastopniki vseh rodov vojske z načelnikom generalštaba generalom Mereuom na čelu, predsednik deželne vlade Berzanti, vrsta parlamentarcev, med katerimi smo opazili podtajnika Belcija in Torosa, senatorja Bacicchija, poslanca Menichina in Marocca, deželna odbornika Tripanija in Devetaga, podpredsednika deželnega sveta Pittonija. Prisotni so bili še goriški župan De Simone, predsednik pokrajine Chientaroli, vsi župani, med katerimi tudi sovodenjski Češčut, doberdobski Jarc, števerjanski Klanjšček, nabrežinski Legiša, tržaški Spaccini. V sprevodu so bili tudi predsednik tržaške pokrajine Zanetti, podpredsednik goriške pokrajine Waltritsch, deželni svetovalec Štoka, predsednik goriške bolnišnice Sanzin občinski odbornik Paulin, pokr. svetovalka Ferletičeva in vrsta drugih slovenskih predstavnikov. Pogreba se je udeležil tudi gen. konzul SFRJ v Trstu Boris Trampuž.

Pogreb se je pomikal med dvema gostima vrstama ljudi po Ulici Oberdan in po obeh korzih. Pri spominskem parku je trobentač zaigral note «tišine», nato so avtomobili s krstami odpeljali vsak v svojo smer: prvi v Mošo, drugi v Palmanovo, tretji pa na italijanski Jug.

Sožalje občinskega sveta v Sovodnjah

Sinoči so se občinski svetovalci v Sovodnjah zbrali na izredni seji, da bi počastili spomin treh padlih karabinjerjev.

Župan Jožef Češčut je najprej obsodil dogodek, ki je presunil človečanska in državljanska čustva naših občanov. Izrazil je nato sožalje svojcem in orožniškemu korpusu, občinski svet pa je z enominutnim molkom počastil spomin padlih. Župan je nato dal na glasovanje resolucijo, ki so jo prisotni svetovalci soglasno sprejeli.

Tekst resolucije je naslednji:

«Občinski svet v Sovodnjah, zbran na izredni seji 3. junija 1972, je soglasno odobril sledečo resolucijo: Spričo podlega atentata, ki so ga neznanci izvršili v poznih urah 31. maja ob južni meji sovodenjske občine, v katerem so izgubili življenje trije pripadniki orožniškega zbora, zaprepadeni in ogorčeni nad nezaslišanim nasilnim dejanjem, naperjenem proti zvestim branilcem javnega reda, dejanjem, ki je tuje miroljubnim tradicijam naših ljudi.

V prepričanju, da tolmači čustva vsega prebivalstva občine izraža najgloblje sožalje svojcem treh padlih in voščilo za čimprejšnje okrevanje dvema ranjenima vojakoma; zagotavlja popolno solidarnost orožniškemu korpusu, ki je bil v kratkem času na Goriškem dvakrat hudo prizadet; obsoja kriminalne načrte, ki imajo namen pahniti tudi našo deželo v val nasilja, ki je povsem nasprotno interesom tudi naše skupnosti; izraža upanje, da bodo pristojne oblasti čimprej razčistile kriminalno ozadje dogodka in pravično kaznovale krivce».

Odkritje spominske plošče skladatelju Stanku Premrlu

Na rojstni hiši skladatelja msgr Stanka Premrla v Podnanosu bodo danes popoldne odkrili spominsko ploščo. Na kulturni prireditvi, ki bo ob 16. uri, posvečeni slovenskemu glasbeniku in skladatelju, bodo nastopali pevski zbori iz Ajdovščine, Vipave in Podnanosa, ki bodo izvajali skladbe slavljenca. Nastopila bo tudi šolska mladina z deklamacijami.

Pobudo za postavitev spominske plošče msgr. Stanku Premrlu je dal Klub starih goriških študentov, prireditev bodo pa pripravili v sodelovanju s krajevno skupnostjo.

Razdeljevanje sladkorja in kave proste cone

Trgovinska zbornica sporoča, da se je začelo razdeljevanje sladkorja in kave po prosti coni.

V goriški in sovodenjski občini bo vsak prebivalec dobil z znamko št. 60 3 kg sladkorja in z znamko št. 61 600 gramov surove kave, dočim bodo v drugih občinah pokrajine prebivalci dobili z znamko št. 64 2 kg sladkorja in z znamko št. 65 440 gramov surove kave.

Razdeljevanje velja za mesec junij in julij. Po pravilih pokrajinskega odbora za cene bodo prebivalci dobili sladkor po 215 lir kg in ga bodo morali nakupiti najkasneje do 5. avgusta.

Svojci ubitih karabinjerjev med pogrebno svečanostjo v cerkvi svetega Ignacija na Travniku (Foto Altran)

ŠE VEDNO NIČ ZNANEGA O ATENTATORJIH

Karabinjerji so včeraj zaslišali precej ljudi skoro gotovo so izvedli tudi več hišnih preiskav

Uradnih potrdil o preiskavi včeraj nismo dobili - So morda akterji «pobalinskih» dejanj šli tokrat čez normalno mero? - Ima policija podatke o petdnevnem premikanju ukradenega avtomobila?

Je policija kaj odkrila ali še vedno tava v temi? To vprašanje smo si zastavili včeraj zjutraj novinarji, ko smo se lahko pogovarjali s karabinjerskim polkovnikom Mingarellijem in nato še z namestnikom državnega pravdnika dr. Laudisiom. Prave tiskovne konference ni bilo, napovedana je za danes zjutraj. Oba ugledna zastopnika javnega reda in sodstva sta se spretno izmikala številnim vprašanjem, ki so jima postavljali novinarji.

Brez dvoma ima policija nekaj v rokah, verjetno pa nima še nič gotovega. Nekomu, s katerim smo se pogovarjali, je dobesedno ušla iz ust fraza: «Tokrat so prekipeli čez običajno mero. Mislili so, da je to običajno pobalinsko dejanje, pa so pripravili cel atentat.» Osebi, s katero smo se pogovarjali, je bilo takoj žal, da je izustila te besede, zaradi tega je takoj obmolknila in ni hotela nadaljevati pogovora. Če bi bilo zares tako, tedaj bi bilo jasno, da je treba iskati krivce na eni sami strani: na črni. To, ker so bili povzročitelji vseh dosedanjih «pobalinskih» dejanj v Gorici, kot so mazanje zidov in spomenikov, protislovenske in fašistične parole, vedno ene in iste fašistično nastrojene skupine.

Tudi v očeh drugih novinarjev, ki so prihiteli v Gorico z vseh krajev države, se postavlja to vprašanje. Zakaj prav v Gorici ta atentat, v mestu, ki ima, po policijskih podatkih, najmanj ropov, tatvin, zločinskih dejanj. V mestu, kjer je moral priti zdravnik svetovnega slovesa kot je Basaglia, da se je povsod govorilo o Gorici, kjer se moramo zatekati k mittelevropskim srečanjem, da vsaj v nekaterih srednje in vzhodnoevropskih državah govorijo o nas, v mestu, kjer živijo složno in miru skupno Slovenci in Italijani, kjer je najbolj odprta meja v Evropi. Tuji izredni dopisniki so se o tem položaju pri nas prepričali, videli so kakšne kolone avtomobilov prehajajo državno mejo v obeh smereh, ugotovili so, da živijo v Sovodnjah državljani slovenskega jezika. Ugotovili so tudi, da so Sovodenjci zaskrbljeni, ker se je ta zločinski atentat pripetil na robu njihove občine. Številni časopisi italijanskega slovesa, «Corriere della sera», «Giorno», «Unità», «Avanti!» in drugi so včeraj objavili članke v katerih govorijo tudi o meji, o tukaj živečih Slovencih, skušajo tudi povezati atentat pri Petovljah z najdbo orožja v nabrežinskih kraških jamah in z najdbo bomb pri openskem obelisku.

Vsekakor pa postaja politično obeležje atentata jasno, kajti v preiskavi aktivno sodelujejo tudi oficirji karabinjerjev iz Milana in funkcionarji policije iz istega mesta. Ti ljudje imajo precej izkušenj s skrajneži raznih odtenkov in tu skušajo verjetno dognati, če je kdo med sumljivimi v Gorici v povezavi z njihovimi znanci iz Milana, istočasno tudi če je tehnika atentata podobna oni atentatov v drugih krajih države.

Pogovor s poročnikom karabinjerjev Rossijem ni bil mogoč. Srečali smo ga včeraj zjutraj na stopnišču karabinjerske postaje v Ulici Sauro. Milanski novinarji, njegovi znanci, so mu hiteli postavljati vprašanja, vsem se je major Rossi izognil. Dejal jim je le, da so mu v včerajšnjih člankih naprtili evropski sloves, ki ga nima. Novinarji pa so se nasmehnili, kajti dobro ga poznajo iz lombardske prestolnice.

Včeraj zjutraj napovedane tiskovne konference ni bilo. Nekaj minut pred napovedano uro se je truma novinarjev zbrala na stopnišču karabinjerske vojašnice v Ulici Sauro tik pred vhodom v sobo, v kateri je bil, z drugimi oficirji, polkovnik Mingarelli, poveljnik deželne legije karabinjerjev. Ta je prišel iz pisarne in takoj dejal, da tiskovne konference ne bo, kajti pripraviti je treba popoldanski pogreb, napovedan je prihod ministrov Restiva in Rumorja, načelnika vojaškega generalnega štaba generala Mereua, načelnika policije Vicarija in glavnega poveljnika karabinjerjev generala Sangiorgija.

Kljub tem njegovim besedam so ga novinarji takoj zasuli z vprašanji, na katera pa v glavnem polkovnik Mingarelli ni hotel odgovarjati. «Imamo na razpolago vrsto novih izsledkov, tudi danes ponoči in čez dan naši ljudje skrbno preiskujejo kraj atentata niti žebelj nam ne bo ušel. Analiziramo vse, ker smo doslej zbrali. Na izrecno vprašanje nekega novinarja je polk. Mingarelli dobesedno dejal: «Qualunque cosa ci sia, l'aggancio c'è nella zona». «Karkoli naj bo, povezava je na tem področju!» Polkovnik ni hotel odgovoriti, če so na domu nekoga našli municijo. Dejal pa je, da nikogar ne zanima pet milijonov lir, kajti nihče se ni doslej javil. Če se anonimni telefonist ne bo javil v 48 urah pomeni, da je bil to glas krivca ali enega izmed krivcev.

«Nimam elementov, da bi danes pripravil tiskovno konferenco», je nadaljeval polk. Mingarelli. Kljub temu pa je do konference prišlo kar na stopnišču. Med pogovorom ga je neki novinar vprašal, če lahko vpraša za mnenje majorja Rossija. «Kar dajte!» je bil odgovor. Omenjeni novinar je nato odprl bližnja vrata in v sobi je bilo moč videti mlajšega, morda 25. letnega plavolasega mladeniča (lasje so mu štrleli na obe strani, kot da bi imel na glavi napoleonski klobuk), ki je imel na sebi temnomoder ali črn sukniič z zlatimi gumbi in z zlato ali pozlačeno verižico okrog vratu. Zelo značilna in od daleč vidna «uniforma» torej. Mladenič se ni zdel iz Gorice. Je morda to ena izmed zaslišanih oseb v zvezi z atentatom?

Policija je zaslišala mnogo oseb. To sta potrdila tako polk. Mingarelli kot sodnik dr. Laudisio. Vendarle ni prišlo baje do nobene aretacije niti do začasnega pripora.

Po razgovoru s polkovnikom karabinjerjev smo se novinarji napotili v sodno palačo, kjer je bil dr. Laudisio za javnega tožilca na nekem manjšem procesu. V času ko so se sodniki umaknili v sejno sobo, je dr. Laudisio privolil v razgovor z novinarji. Tudi on ni hotel povedati ničesar, dejal je, da ni imel od včeraj zjutraj nobenih stikov s karabinjerji. «Nič novega» je dejal dr. Laudisio in ni hotel odgovarjati na razna vprašanja. Vendarle pa je postalo iz razgovora očitno, da je policija obiskala na domu več ljudi in da je baje le v enem primeru ponovila obisk in preiskavo z ustreznim pismenim privoljenjem sodnika. Ali gre v tem primeru za stanovanje, v katerem so baje našli eksploziv in municijo?

Dr. Laudisio pravi, da mu ni znano, da bi bili koga priprli. Brez dvoma karabinjerji zaslišujejo le nekatere ljudi, ki bi bili lahko koristne priče. Dr. Laudisio pa je prepričan, da niso karabinjerji delali brez njegovega privoljenja. Vse kar so karabinjerji napravili, je torej znano dr. Laudisiu. Ni pa hotel ničesar povedati. Ni hotel niti odgovoriti na vprašanje, če mu je znano kdo je lastnik napol prerezane rokavice, ki so jo našli na mestu atentata. Priprava eksplozivne naprave pa mora biti brez dvoma delo izvedenca, je dejal mladi sodnik, ki mu je usoda naprtila na ramena preiskavo o tako hudem dogodku.

Niti sodnik niti poveljnik karabinjerjev nista hotela dajati izjav v zvezi z ugotovitvijo, da je policija razbiti avto zasledila v dneh med petkom, ko je bil ukraden in med sredo, ko je omenjeni avto eksplodiral. Baje je kak policist ali kaka priča omenjeni avto v teh usodnih petih dneh nekje videla. Je bil morda kdo v avtomobilu?

Še na eno važno vprašanje nista hotela moža postave odgovoriti. Išče policija morda nekoga, ki ga niso našli doma?

Omeniti velja še zanimivo vprašanje, ki ga je včeraj zjutraj neki novinar postavil preiskovalnemu sodniku. Vprašal ga je, če so za sodelovanje zaprosili tudi milanskega preiskovalnega sodnika Violo (ki preiskuje zagonetno Feltrinellijevo smrt) ali pa preiskovalnega sodnika iz Trevisa dr. Stiza (ki je obtožil fašistična prvaka Venturo in Fredo). Goriški sodnik na to vprašanje ni odgovoril. To mu je bilo sicer postavljeno namenoma, kajti izvedeli smo, da je bila prejšnji petek (o tem smo že včeraj na kratko poročali) v osmici v Ulici Brolo skupina štirih mladeničev, ki niso govorili tukajšnjega narečja. Ljudje, ki so bili v osmici, vedo povedati, da so ti govorili z značilnim naglasom, ki ga govorijo v Trevisu ali v Padovi. V Gorici se lahko vprašamo, kaj so delali tuji mladeniči v neki zakotni osmici, kamor poredkoma zahajajo celo Goričani. Ima torej delavec Brescia prav, ko trdi, da je imel tisti večer vtis, da ga nekdo zasleduje?

V OKVIRU PETDNEVNEGA PRAZNOVANJA

Danes popoldne v Podgori srečanje bivših partizanov

Govorila bosta novinar Vladimir Kenda in poslanec Mario Lizzero

Slabo vreme, nevihte in precej dežja so ovirali reden potek praznovanja v Podgori. Šele včeraj se je vreme nekaj zboljšalo, tako da so Podgorci lahko nadaljevali s svojo petdnevno manifestacijo. Sicer je osrednji del proslave na sporedu danes, ko bo kulturni program z govori, petjem in folkloro.

Popoldne se bodo udeleženci praznovanja zbrali pred gostilno Terpin, od koder bodo ob spremljavi godbe na pihala «Kras» iz Doberdoba krenili skozi vas do prostora, kjer bo proslava, to je v bližini nogometnega igrišča pri «Madonini». Novinar Vladimir Kenda in poslanec Mario Lizzero, bosta z govori začela uradno delo proslave srečanja bivših partizanov iz Podgore in drugih krajev Goriške. Za tem bodo nastopili pevski zbori in folklorna skupina iz Sovodenj. Večer pa se bo nadaljeval v prijetnem vzdušju s prosto zabavo in ansamblom «Galeb» iz Nove Gorice.

Obvestilo šolskega patronata v Doberdobu

Šolski patronat v Doberdobu javlja, da bodo od ponedeljka, 5. junija do sobote, 10. junija sprejemali podpise staršev za izplačilo stroškov za prevoz šoloobveznih otrok. Starši se lahko javijo vsak dan od 10.30 do 11. ure poleg tega pa še v ponedeljek od 8.30 do 9.30 in v sredo od 9.30 do 10.30.

Šolska prireditev danes v Doberdobu

Danes popoldne ob 16. uri bo v šolskih prostorih v Doberdobu zaključna šolska prireditev. Nastopali bodo učenci vseh razredov z recitacijami, petjem in skupinskimi točkami. Staršem in drugim prisotnim bo na vpogled tudi razstava ročnih del in šolskih slik. Po predstavi bodo izžrebali tudi listke loterije, ki so jo pripravili doberdobski osnovnošolci.

Delovna mesta v goriški bolnišnici

Uprava goriške civilne bolnišnice išče 6 delavcev - tehnikov, 2 kvalificirana delavca za delavnico in enega kvalificiranega delavca za mikrofilmiranje. Rok za vlaganje prošenj za dva delavca za delavnico velja do 19. junija, dočim velja rok za ostala mesta do 4. julija. Za podrobnejša pojasnila naj se interesenti obrnejo na upravo goriške civilne bolnišnice.

Vrsta nesreč na Tržiškem

V višini odcepa, ki gre od avto ceste proti Villessam je včeraj prišlo do nezgode, ki na srečo ni imela hujših posledic.

Po avto cesti proti Vidmu sta peljala dva avtomobila. Iz nepojasnjenih razlogov sta se medsebojno drgnila, oba zletela s ceste ter se prevrnila v bližnji jarek. Samo potnica iz enega izmed avtomobilov je bila pri tem ranjena. Gre za Savido Minel iz Milana, ki je dobila nekaj udarcev po glavi in bo v bolnišnici ostala 15 dni.

Pri drugi nesreči na Vialu S. Marco v Tržiču se je ranila 33-letna Anna Maria Hovska. Z mopedom se je peljala po omenjeni ulici, ko jo je od zadaj podrl fiat 600 iz Vidma. Zdravila se bo 10 dni.

S svojim mopedom se je včeraj okrog 2. ure po polnoči peljal v višini Devina po avto cesti 50-letni Umberto della Picca iz Ul. Monti v Tržiču. Zavozil je ob kup kamenja na cesti ter se prevrnil. Zaradi zloma leve noge in drugih poškodb bo moral ostati v bolnišnici 30 dni.

Dvanajstletna deklica Barbara Pavan iz Ul. Puccini 21 v Tržiču se je prevrnila s kolesom. Pri tem se ji je v stegno leve noge zapičila špičasta konica. V bolnišnico so jo sprejeli s prognozo 10 dni.

DRUGE VESTI NA OSMI STRANI

ZNATNA PRIDOBITEV ZA SOVODNJE

Ureditev prosvetnega doma se približuje zaključku

Otvoritev bodo nekoliko zakasnili zaradi tehničnih težav - Pripravljajo priložnostno brošuro

Kulturni dom v Sovodnjah je že pod streho in v njem so skoro vsa notranja dela že dokončana. Kljub temu pa obstajajo še nekatere težave tehničnega značaja in zaradi tega za prihodnjo nedeljo napovedane otvoritve ne bo.

Zunanje stene so ometane, vendar pa nekateri menijo, da bi jih bilo treba pobarvati, tako da bi imela stavba enak videz kot posojilnica. Na pročelju stavbe bo treba postaviti napis, poleg tega pa tudi tablice, ki bodo označevale društva ali ustanove, ki bodo domovale v tem prosvetnem domu.

V notranjosti bo na razpolago dvoranica, ki bo lahko služila raznim prireditvam, v prvem nadstropju pa so urejene tri sobe v katerih bodo prostori za razna društva pa tudi soba Glasbene matice. Oprema ni še nared, zaradi tega se bo otvoritev zavlekla.

Zakasnitev ne bo prav nič prizadela sovodenjskih prosvetnih in športnih delavcev. Nasprotno. Še bolj se bodo pripravili za dan svečane otvoritve. Izvedeli smo tudi, da pripravljajo spominsko brošuro, v kateri bomo lahko našli marsikaj zanimivega.

Samo šolsko potrdilo namesto originalne diplome

Vsi, ki nameravajo narediti prošnje za pomožno osebje na šolah, lahko prošnji sami dodajo namesto originala ali kopije šolske diplome, potrdilo o opravljenih študijih, ki jo lahko dobijo pri ustreznih šolskih oblasteh. Slednjo okrožnico je poslalo ministrstvo za šolstvo, v pojasnilo dekreta z dne 20. aprila 1972.

Vespist podrl žensko

Na zebrastem prehodu na Travniku je včeraj okrog 12. ure Branko Bofulin s svojo vespo podrl 65-letno Domenico Sforzino iz Ul. Giustiniani 25. Z zasebnim avtomobilom so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so ji ugotovili zlom desnega zapestja in precejšnje poškodbe po nogah.

Kino

Gorica

VERDI ob 15.15—22.00: «Don Camillo e i giovani d'oggi», G. Moschin in L. Stander; barvni film.
CORSO ob 15.15—22.00: «L'uomo di Saint Michael». Alain in Nathalie Delon. Barvni film.
MODERNISSIMO ob 14.15—22.00 «Un pò di sole nell'acqua gelida», C. Auger in M. Porel. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.
CENTRALE ob 15.00—21.30: «Un uomo chiamato volpe bianca», G. Nitik in H. Schulze; barvni film.
VITTORIA ob 15.00—22.00: «Boccaccio». S. Koscina in E. Montesano; barvni film, mladini pod 18. letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO ob 15.00: «Le notti Boccaccesche di un libertino e di una candida prostituta». Barvni film.
EXCELSIOR ob 14.00: «Il giorno dei lunghi fucili». O. Reed in C. Bergen. Barvni film.
PRINCIPE ob 15.00: «Il letto della sorella». B. Anderson. Barvni film.
SAN MICHELE ob 14.00: «Il tesoro di Pancho Villa». S. Winters. Barvni film.

Nova Gorica

SOČA (N. Gorica): «Mož, katerega je težko ubiti», ameriški barvni film — ob 16., 18. in 20.
SVOBODA: «Naši rojaki», ameriški film — ob 16.30, 18.30 in 20.30.
RENČE: «Billy Kid», ameriški barvni film — ob 17. in 20.
DESKLE: «Človek zakona», ameriški barvni film — ob 17. in 20.
ŠEMPAS: «Bojišče», ameriški film — ob 16. in 20.
KANAL: «Vstopnica za pekel», francoski barvni film — ob 16. in 20.
PRVAČINA: « Klofuta za morilca », francoski film — ob 16. in 20.

Dežurna lekarna v Gorici

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna d'Udine, Trg sv. Frančiška 5, tel. 21-24.

DEŽURNI ZDRAVNIKI

Gorica, Sovodnje, Števerjan
Dr. DE GRESSI EMILIO, Ul. Brigata Casale 13, tel. 3525.
Dr. FABBRO MARIO, Ul. Roma 2, tel. 25-05.

Krmin in okolica

Dr. CULOT GIUSEPPE, Slovrenc, Ul. Nazionale 10, tel. 80-050.

Dežurna cvetličarna v Gorici

Danes je odprta cvetličarna Reichman, Korzo Italija 34, tel. 53-71.

Dežurna lekarna v Tržiču

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna San Nicolò — dr. Olivetti, Ul. I. Maggio 84, tel. 73-328.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA — Ul. Duca d'Aosta 180 — Tel. 28-45 GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

PRIHODNJO NEDELJO POČASTITEV PISATELJA FRANA MILČINSKEGA

Zakaj si je slovenska šola na Katinari izbrala ime pisatelja F. Milčinskega

Kdorkoli izmed nas, ki je trgal hlače na klopeh slovenske osnovne šole, pa naj pripada tej ali oni generaciji, se bo ob povračanju spominov na svoja šolska leta spomnil tudi junakov, ki jim je v svoji otroški domišljiji ustvarjal lik, ko so stopili pred njega iz šolskih beril in iz drugih mladinskih knjig. In če bi danes — kot je sedaj moderno — napravili široko anketo, katerih osebnosti se največ spomnimo iz osnovnošolskega branja, bi se gotovo na prvih mestih gnetli nenavadni butalski policaj razbojnik Cefizelj, «prebrisani» poldrugi Martin, pa tolovaj Mataj in še cela vrsta ljudi in bajnih bitij, ki so polnila našo otroško domišljijo. Večina nas se bo teh likov spomnila, manj pa je med nami takih, ki bi se spomnili, da so to liki, ki jih je v svojih povestih, pravljicah in bajkah ustvaril humoristični in mladinski pisatelj Fran Milčinski.

Mislim, da je prav, da posvetimo temu izrednemu možu nekaj vrstic, da bodo bralci spoznali veljavo kulturnika, kateremu bodo prihodnjo nedeljo odkrili spominsko obeležje v osnovni šoli na Katinari. Znano je namreč, da je ministrstvo za prosveto potrdilo predlog učiteljstva in staršev s katinarske šole, da se ta poimenuje po Franu Milčinskem.

Fran Milčinski je sicer bil po očetu češkega pokolenja, po rojstvu pa Notranjec. Rojen je bil v Ložu pri Starem trgu 3. decembra 1867. Kot triletni otrok se je z družino preselil v Ljubljano. Tu je odrastel in dovršil srednjo šolo, nakar je obiskoval pravno fakulteto na Dunaju. Leta 1890 je stopil v sodno službo, ki ga je vodila v Škofjo Loko, Radovljico, Litijo, na Brdo in v Idrijo. Leta 1897 se je vrnil na službovanje v Ljubljano. Stopil je 1925 v predčasni pokoj in vršil nato odvetniško prakso. Umrl je 24. oktobra 1932.

Ti goli biografski podatki ne povedo mnogo. Nekoliko več bomo zaslutili o osebnosti Milčinskega, če bomo povedali, da je bil prvi slovenski mladinski sodnik. Na prelomu našega stoletja je do tedaj zanemarjeno vprašanje otroškega varstva stopilo močno v ospredje. Prej so vzgojo prepuščali le šoli in mladostnik, ki se je pregrešil proti zakonu, je stopil pred splošnega sodnika, ki je sodil in odmeril kazen z enakim vatlom odraslemu, dozorelemu in zato odgovornemu zločincu. Tedaj pa so spoznali, da je mladostni prestopnik, čigar osebnost še ni dograjena, še vedno v stanju, da najde pravo pot in pravi cilj svojemu življenju. Nastalo je novo mladinsko sodstvo, postavljeni so bili posebni mladinski sodniki, ki so se posvetili predvsem socialnemu varstvenemu delu in vzgoji zapuščene in izprijene mladine. To delo spočetka ni bilo lahko, brez vsakih predhodnih izkušenj, brez posebnih vzgojnih zavodov za zanemarjeno mladino in večkrat ob nerazumevanju javnosti in odločujočih dejavnikov.

Med pionirji, ki so orali trdo ledino mladinskega skrbstva je bil tudi Fran Milčinski. Ob koncu leta 1905 je bil napovedan kongres za otroško varstvo na Dunaju, a bil je šele v marcu 1907. Toda Milčinski je že v začetku leta 1906 izdal v samozaložbi svoj referat, namenjen temu kongresu pod naslovom Verwahrloste und entartete Jugend in Krain (Zanemarjena in izprijena mladina na Kranjskem). Ta razprava je potem bila v kongresnem zborniku kot eden najtemeljitejših. V slovenščini je bila razprava objavljena v koledarju Družbe svetega Mohorja. Sploh je Milčinski objavljal svoje članke, s katerimi je hotel zbuditi zanimanje za varstvo zanemarjene in zapuščene mladine v najširših slojih v takih publikacijah, ki so bile med ljudstvom močno razširjene, kot na pr. pri Družbi sv. Mohorja, v reviji Domače ognjišče, listu za starše in vzgojevalce slovenske mladine in dr. Povsem prirodno je, da je Milčinski iskal najučinkovitejših sodelavcev pri skrbi za zanemarjeno mladino pri učiteljstvu. Zato najdemo njegove članke tudi v pedagoškem strokovnem listu kot v reviji Popotnik (na primer članek Stik ljudske šole z varstvenim sodiščem v brigi za zanemarjeno mladino) in v Slovenskem učitelju ter v Pedagoškem zborniku. S svojimi predavanji v Splošnem slovenskem ženskem društvu in natisu istih je širil smisel za socialno delo v korist zapuščene in zanemarjene dece tudi med ženstvom.

Skrb Milčinskega za zanemarjeno in izprijeno mladino pa ni bila izražena samo v njegovih člankih in predavanjih, temveč je bil med pobudniki in ustanovitelji Društva za evropsko varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju ljubljanskem, ki je bilo ustanovljeno 15. aprila 1908.

Pirnatov portret Frana Milčinskega

Milčinski je bil društvu prvi tajnik in je ostal na tem mestu vse do prve svetovne vojne. Po vojni pa je v novi državi sodeloval s svojimi nasveti pri organizaciji državnega oddelka za varstvo mladine.

Milčinski se je izkazal kot globok sociolog in psiholog, kot odličen vzgojitelj tudi v praksi mladinskega sodnika. Mladim prestopnikom ni sodil kot sodnik ob navzočnosti kakih porotnikov ali tožilca, temveč je sam opravljal vse naloge, tudi vlogo zagovornika obtoženega grešnika. Proučil je okolje, iz katerega je mladec prišel, in vzroke njegove zanemarjenosti in izprijenosti. Z mladimi grešniki se je pogovarjal na štiri oči, toplo, človeško. Navezal je z njimi stike, ki so segali tudi preko službene dolžnosti: skrbno je spremljal njihov nadaljnji razvoj in često so mu prestopniški učenci prinašali na vpogled tudi svoja šolska spričevala. Mnogi, ki jih je Milčinski kot otroke in mladostnike spalj'al z nevarne poti kriminala in so se v življenju pošteno uveljavili, so mu izražali svojo hvaležnost še dolgo potem v svojih zrelih letih. Milčinskega primerjajo zaradi njegovih vzgojnih načel z znanim klasikom vzgojstva Pestalozzijem; po obsegu in smeri njegovega socialnega in vzgojnega dela pa ga je mogoče primerjati tudi z velikim ruskim pedagogom Antonom Semjonovičem Makarenkom. Kakor je ta opisal svoje vzgojno delo s prestopniško mladino v znanem romanu Pedagoška pesnitev, tako je Milčinski opisal zanemarjeno mladino v svoji povesti Ptički brez gnezda. To delo je doživelo 6 izdaj, od teh kar štiri po drugi svetovni vojni. Še nekaj njegovih leposlovnih del obravnava tematiko izprijenih ljudi.

Vendar je Milčinski znan tudi kot humoristični pisatelj in kot pisec odrskih del. Mnoga svoja dela je predstavil javnosti pod psevdonimom Fridolin Žolna. Sodeloval je tudi v celi vrsti periodičnih publikacij, tako na pr. v Slovenskem narodu, Jutru, v železničarskem Zadrugarju, v reviji Žika, v otroških revijah Zvonček, Naš rod in drugih.

Najbogatejša literarna žetev Milčinskega pripada mladinskemu slovstvu. Prav to utemeljuje, poleg njegovega vzgojnega varstvenega delovanja z ogroženo mladino, da se po njem imenuje ustanova, ki skrbi za vzgojo mladine; v našem primeru osnovna šola na Katinari.

Gotovo ne bom v tem prikazu povsem izčrpen. Vendar bom naštel nekaj del, ki jih je Milčinski spisal za mladino. Prva knjiga **Iz devete dežele** je izšla leta 1908, sledijo **Pravljice**, igri **Kjer ljubezen, tam Bog in Volkašin, Tolovaj Mataj** (štiri izdaje), **Zgodbe kraljeviča Marka**, znana igra **Mogočni prstan, Zlata hruška, Trdoglav in Marjetica, Jurko je iskal strahu, Butalci, Zakleti grad, Kačji pastir Babilon, Mlada Breda in druge pravljice, Vesela igra o žalostni princesi, Skavt Peter, Butale in Butalci, Desetnica.**

Vrednosti mladinskih spisov Frana Milčinskega ne izpričuje le dejstvo, da se njegova dela pojavljajo stalno v vseh izdajah šolskih beril, temveč tudi zelo pogosti prevodi v druge jezike. V srbohrvaščino so bili prevedeni Ptički brez gnezda, Mogočni prstan, Junaštvo, Mlada Breda in druge bajke ter Zlata hruška. V slovaščino sta prevedena Zakleti grad in Desetnica. Poslednja pa je izšla tudi v madžarskem in nemškem prevodu. Nemci pa imajo v prevodu še Milčinskega pravljice (Slowenische Volksmärchen) in Kjer ljubezen, tam Bog. Milčinski je preveden celo v esperanto (Tri satiroj).

Za nas, zahodne obrobne Slovence je še zanimivo, da je prvi dve gledališki deli Milčinskega, komediji **Brat Sokol** in **Cigani** izdal Andrej Gabršček v Gorici (1906) v svoji zbirki Talija. V Gorici je leta 1930 izšla v zbirki Domače branje Milčinskega novela **Gospodična Mici.** Med svoje sotrudnike ga je štela tudi tržaška revija Ženski svet in otroška revija Novi rod, ki je objavila v dveh zaporednih letnikih (1923 in 1924) **Junaštvo in Igrico o veseli nalogi.** Sodeloval je tudi v koledarju Goriške Mohorjeve družbe (1927) in ko je ista družba izdala 1934 Milčinskega pravljico Zlata hruška, ki jo je ilustriral tržaški rojak Milko Bambič, je doživela edinstveno usodo, ki verjetno nima para v vsej svetovni otroški literaturi. Nedolžno pravljico Zlata hruška je namreč fašistična antikultura zaplenila. Zlata hruška pa je doživela nove izdaje, doživela je tudi srbohrvaški prevod, da jo bodo brala še nova pokolenja naših otrok.

D. P.

Naši bestsellerji

Lestvico sestavlja Tržaška knjigarna na podlagi ugotovitev o prodaji slovenskih knjig v Trstu in Gorici. Rubrika sama ima namen nakazovati okuse in kulturne potrebe zamejskih Slovencev, obenem pa bo lahko marsikomu pomagala pri izbiri knjige.

1. Tri knjige iz enciklopedične zbirke:
   Pisani živalski svet
   Gozd je poln skrivnosti
   Živali morij in morskih plitvin
   Živali gora in dolin
2. **Življenje v naravi**
3. Paretti:
   Zgodovina človeštva II/3 — Stari svet
4. Božidar Borko:
   Srečanja
5. Mario Puzzo:
   Mama Lucija
6. P. S. Buck:
   Kennedyjeve ženske
7. Miha Mate:
   Široka usta

NENAVADNO ODKRITJE

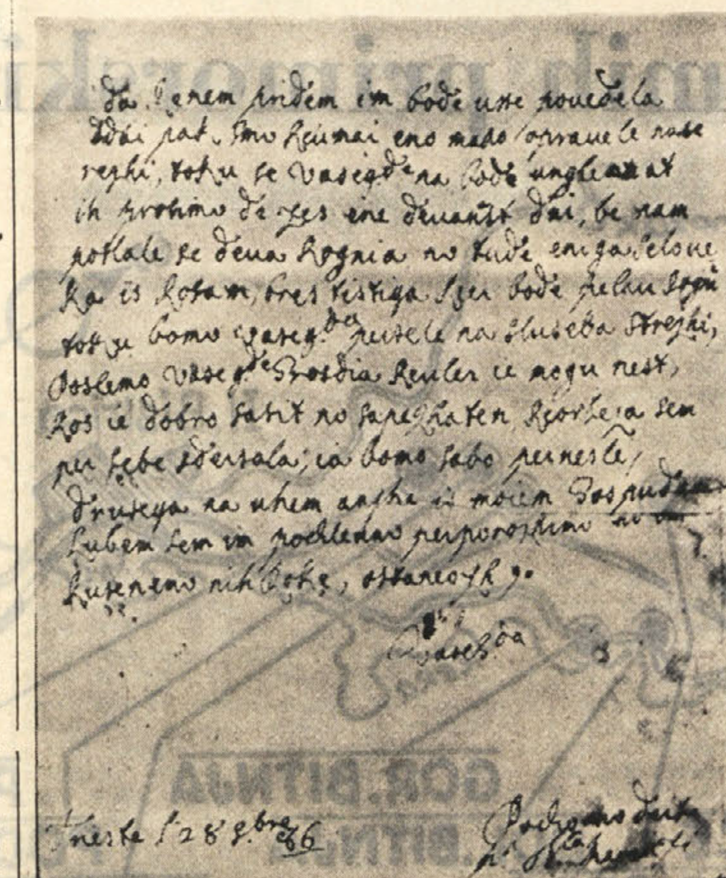

Sklep prvega pisma mlade tržaške grofice Marie Isabelle Marenzi od 28. oktobra 1686, ki ga je med mnogimi drugimi našel Pietro Covre iz Trsta in ga izročil našemu sotrudniku Josipu Merkuju, ta pa svojemu sinu prof. dr. Pavletu Merkuju, ki ga je nato pokazal znanemu strokovnjaku prof. Jožetu Koruzi iz Ljubljane ter nato objavil v zadnji številki tržaške revije «Zaliv» poleg še enega pisma v slovenščini iste grofice skupaj s svojimi opombami in spremnim članlom prof. Alojza Rebule. Gre za nenavadno odkritje, ki dokazuje, da je v 17. stoletju tudi slovenska plemkinja znala pisati po slovensko, kar doslej ni bilo znano.

REPREZENTATIVNA STROKOVNA KNJIGA

Claustra Alpium Iuliarum

Prvi del dela, ki ga je zbrala in proučila skupina slovenskih in hrvaških arheologov o sistemu antičnih utrdb na Krasu

Narodni musej v Ljubljani je v seriji svojih katalogov in monografij izdal reprezentativno knjigo z naslovom: CLAUSTRA ALPIUM IULIARUM I, Fontes. Avtorji tega pomembnega arheološko-zgodovinskega dela so: Jaro Šašel, Peter Petru, Franc Leben, Radmila Matejčić in Tilka Urleb. V prvem delu knjige so v redakciji J. Šašla zbrani ter v originalu in v prevodu citirani vsi pisani viri in sporočila od 1. do 14. stoletja, ki govorijo ali vsaj omenjajo znamenite rimskodobne fortifikacije, zagonetne «ajdovske» zidove na notranjsko-primorskem ozemlju ter opisana zgodovina raziskavanj teh objektov. V drugem delu knjige pa so naštete in dokumentirane topografsko ugotovljene zapore na posameznih sektorjih.

V delu je opisan strateško izredno premišljen sistem obrambnih zidov, dolinskih zapor, kastelov, prež in stolpov, ki so bili zgrajeni po načrtih rimskih strategov na prostoru med Kvarnerskim zalivom na Jadranu in Ziljsko dolino in od zahodnega roba Dolenjske do Tržaškega zaliva in Čedada. Prednja linija utrdb poteka na črti: Reka - ob robu Grobničkega polja - vzhodno od Snežnika - Babno polje - Loški potok - Benete - Selo pri Robu - Pokojišče - Vrhnika - Polhov Gradec - Podmelec - Rotna ves v Ziljski dolini. Globina obrambne črte je zelo različna in se ravna po prehodnosti ozemlja. Ti zidovi so še danes ponekod dobro vidni, največkrat pa le še fragmentarno ohranjeni. Najbolj znana najdišča italskih zapor so: Reka, Babno polje, Gradišče pri Velikih Laščah, Rakitna, Pokojišče, Podmelec, stolp pri Lanišču, zidovi pri Hrušici in tudi znani okrogli stolp in obzidje v Ajdovščini sodijo v sklop teh fortifikacij.

Te utrdbe so v skladu z obrambnim namenom zgrajene tako, da se vešče prilagajajo terenu in izkoriščajo vse prednosti reliefa. Ta sistem obrambnih zidov, po svojem značaju in namenu lahko do neke mere primerjamo s slovitim rimskim limesom, s sklenjenim sistemom mejnih utrdb, ki so varovale nedotakljivost rimskega državnega teritorija ob Renu in Donavi in s katerih so nadzirali premike sovražnih sil. Rimske zaporne zidove na Notranjskem in Primorskem so gradili in dograjevali v daljšem časovnem razdobju, od 1. do 5. stoletja iz enakih obrambnih razlogov: preprečili naj bi vdor v severno Italijo z Balkana in iz vzhodnega dela srednje Evrope, kar bi za rimsko državo imelo katastrofalne posledice.

Vloga alpskih zapor je postala še posebej aktualna po proboju limesa na Donavi leta 395, ko naj bi kraško-alpski «mali» ali «notranji limes» v zaledju preprečil ali vsaj zadrževal prodor od vzhoda napadajočih ljudstev čez kraške višave skozi nevarna «postojnska vrata» v severno Italijo. To izrazito tranzitno področje na poti iz subalpsko-panonskega področja v severno Italijo je bilo aktualno in zelo občutljivo že od prazgodovinskih časov naprej in «postojnska vrata» so do današnjih dni, kljub spremenjeni bojni tehniki, ostala občutljiva strateška točka, kajti skoznje pelje najkrajša pot iz Srednjega Podonavja v Padsko nižino. To so vedeli že antični geografi in strategi.

J. Šašel je pomen kraških zapor označil takole: «Ker je ta prostor (od Julijskih Alp do Kvarnerja) hkrati mejni pas med Ilirikom in Italijo, matico imperija in zlati cilj panonskih in zakarpatskih nomadov pa tudi srednje- in severnoevropskih germanskih plemen in ker je najugodnejša pot v Italijo držala prav tod, je na dlani, da je ena najvažnejših vojnih krajin rimskega imperija obsegala prav ta prostor, to je prostor med mesti Tergeste (Trst), Tarsatica (Reka), Emona (Ljubljana). To je prostor Julijskih Alp, kot si jih je predstavljala antika, zato je ta vojna krajina dobila ime Alpes Iuliana ali podobno, vojno-komandni teritorij pa je bil — z generalštabnega aspekta — imenovan claustra Alpium Iuliarum.»

S sistemom stražarskih mest in opazovalnic, z dimnimi in ognjenimi signali so graničarji sporočali zaledju in vojaškim posadkam premike in namere napadajočega sovražnika. Trdnjave na Krasu so opravljale svojo funkcijo skozi štiri stoletja, od 3. stoletja naprej do propada rimske države, pa so antični krajišniki doživljali skoraj nenehne napade. Višek obrambnih prizadevanj je bil v 5. stoletju, ko je bil zlomljen odpor rimskih postojank na Donavi in odtlej so alpske zapore nosile najtežje breme italske obrambe.

Alpske klavzure so že od nekdaj vzbujale pozornost raziskovalcev, vendar se je sistematično raziskovanje italskih zapor pričelo šele pred dvajsetimi leti. Skupina slovenskih in hrvaških arheologov je pred leti sistematično obhodila, izmerila in kartirala vse še ohranjene zaporne zidove, katerih potek in razsežnost bodo izčrpno objavljeni v drugem zvezku o zaporah.

Knjiga je v celoti prevedena v angleščino, ki je v dvokolonskem tisku sinhrono postavljena ob slovenskem besedilu. Prva knjiga o zapornih zidovih obsega 100 strani velikega formata, besedilo pa ponazarja še 14 celostranskih zemljevidov, 8 prilog, 13 fotografij in 15 slik teh fortifikacij. Knjiga je v redakciji P. Petruja in J. Šašla grafično in tehnično brezhibno urejena, skrbne prevode iz latinščine in grščine sta prispevala Kajetan Gantar in Primož Simoniti. Publikacija o antičnih zaporah je lep uspeh teamskega dela slovenskih in hrvaških arheologov in tehten prispevek rimski provincialni arheologiji, še posebej vojaški zgodovini v pozni antiki. Največ zaslug pri tem delu ima avtor Jaro Šašel, naš najboljši poznavalec antičnega izročila.

To fundamentalno delo bo, zaradi svoje izčrpne obdelave in solidne prezentacije gradiva, nedvomno naletelo na pozitivne odmeve domačih in mednarodnih strokovnih krogih. Knjiga sodi med najkvalitetnejše arheološke publikacije, ki so po drugi svetovni vojni izšle na Slovenskem.

TONE KNEZ

ŠE O IZIDU KOSOVELOVIH POEZIJ V ITAL. PREVODU

Žal, široki razpon Kosovelovih poezij ni bil prikazan

Večer v italijanskem Kulturnem krožku, ki je bil posvečen prevodu Kosovelovih pesmi, je zbudil precejšen odmev v naši javnosti. Morda ne bo odveč, če nanizam še nekaj misli o tem pomembnem kulturnem dogodku in o knjigi, ki jo je italijanski publiki predstavila Jolka Milič.

Prevajalka je v izboru pesmi skušala dati prerez celotnega Kosovelovega opusa in to poudarila že s samim naslovom: «Poesie di velluto e Integrali» Baržunasta lirika in Integrali so v resnici mejniki Kosovelovega ustvarjanja. Prva pomeni začetne pesniške dosežke «sentimentalnega mladeniča», kot pravi sam v predgovoru zbirke «Zlati čoln», ki jo je pripravljal, a ni mogel izdati. Integrali naj bi tudi izšli v samostojni zbirki: te večinoma konstruktivistične pesmi so izraz Kosovelovega žgočega razočaranja nad svetom, njegovega upora in spopada z njim.

Škoda, da ta široki razpon Kosovelove lirike v Kulturnem krožku ni bil dovolj plastično prikazan. Njegovo delo je križišče vseh pesniških slogov takratnega časa: impresionizma, ekspresionizma, konstruktivizma in celo nadrealizma. Kosovelovo osrednje mesto v slovenskem pesniškem prostoru dvajsetih let bi bilo treba močneje poudariti, saj so tudi njegove pesemske oblike, verz in metafora med najbolj novimi in revolucionarnimi.

Važno mesto v Kosovelovi poeziji ima socialna tematika, ki je je v zbirki prevodov malo. Primerno bi bilo povedati zakaj, saj so te pesmi pomembne za spoznavanje njegovega ideološkega razvoja, čeprav mnoge ne spadajo v vrh Kosovelovega opusa.

Mnogo pa je v zbirki pesmi z motivom smrti in alienacije. Ta motiv se pri Kosovelu razraste od zgodnje slutnje, hrepenenja in groze pred smrtjo do vizije kako «vse tone v žgočem rdečem morju» (Ekstaza smrti), torej v oznanilo propada Evrope in sodobnega sveta. O Kosovelu, pesniku razkroja zapadne civilizacije, je

nanizal nekaj dobro zadetih misli prof. Ivanov, ki je poudaril aktualnost njegovega umetniškega pričevanja. Žal manjka v zbirki glavno delo s to temo, ciklus pesmi «Tragedija na oceanu», ki bi bralcu prikazalo vso razsežnost Kosovelove misli.

Prof. Merkù je osvetlil vlogo Krasa v Kosovelovi liriki in podčrtal, da je bil temu motivu odmerjen do sedaj večji prostor, kot ga ima v njegovem pesniškem opusu, ki nam še danes v celoti ni znan.

Želja, da bi izšel v italijanščini obsežnejši esej o Kosovelu, ki so jo nekateri izrazili na tem večeru, kaže, da je knjiga prevodov zbudila med poslušalci zanimanje za našega pesnika.

MARIJA PIRJEVEC

LITERARNE VAJE 7

Zadnja številka dijaškega glasila, ki sklepa 23. letnik, je pred nami kot prijetno in osvežujoče doživetje. Uredila ga je skupina dijakov Znanstvenega liceja v Trstu, vsaj prvih 25 strani. Mladim ustvarjalcem se pozna, da so že imeli opravka s takim delom pri periodičnem tisku v zamejstvu. In tako imamo pred seboj številko, ki odraža mišljenje in snovanje naših dijakov in je pravzaprav že tudi zgled, kaj naj dijaški list pomeni: pričevanje o okusih in pogledih, o proznih in pesniških poizkusih na naših šolah. Pri tem sicer ne smemo spregledovati deleža naših profesorjev, predvsem prof. Martina Jevnikarja, dolgoletnega urejavalca revije — ti so edini lahko jamstvo za kontinuiteto izhajanja, saj se generacije sodelavcev pri takih glasilih prehitro menjujejo. Vendar bi ti morali imeti bolj vlogo svetovalcev in pomočnikov kot pa dejanskih urednikov in piscev.

V 7. številki, ki se prične z aktualno pesmijo češkega pesnika Miroslava Holuba v prevodu Edvarda Kocbeka, se zvrstijo v posebnih razdelkih, ki jih zamejujejo in dopolnjujejo prijetni linorezi Borisa Grgiča, najprej pesmi, nato proza in končno še razmišljanja in problemi šole, vse pa uvaja zapis Alenke Rebula Mladina mrtvim na grob. Prispevek je upravičeno postavljen na začetek, saj je nekakšna programska izjava mladih, ki se zavedajo zgodovinskih zavez, obenem pa iz tega humusa iščejo svoj smisel in svoje ustvarjalno uresničenje.

Alenka Rebula, Boris Pangerc, Suzana Gerlanc in Jastreb s trgovske akademije objavljajo svoje pesmi, ki posebno pri prvih dveh že kažejo prepričljiv in samonikel lirski navdih. Zanimiva in solidna sta tudi prozna prispevka Igorja Radoviča in Igorja Sancina. Poizkus evidentiranja stališč in misli sta anketi o gledališču in o življenjskih vprašanjih, ki sta novost kot prijem, le pri urejevanju za natis, kar je sicer spretno opravljeno, je opazna prevelika enodušnost — kar bo verjetno posledica hotenja dati z odgovori tudi končno stališče dijakov do določenega vprašanja. Ta tendenca je vprašljiva tudi zaradi tega, ker niso navedeni kriteriji, po katerih so bili anketiranci izbrani. Kvalitetna in zanimiva so tudi razmišljanja, ki včasih že postajajo prave drobne študije. Tako npr. razpravlja o glasbi Ada Markon. Kako uresničiti razredno skupnost Majda Artač, o Skupinskem pouku pa Marta Ivašič in Igo Radovič, Loredana Carli pa o odbojki. Na koncu so običajne Kulturne novice, v katerih pišejo Martin Jevnikar, Maks Šah in Milko Rener.

Številka 7 Literarnih vaj je dovolj izrazita in kvalitetna: uspešno govori o izraziti družbeni usmerjenosti današnje mladine in o njenih mislih ob sodobnem dogajanju v svetu in pri nas in je res živo in zanimivo branje.

MAK

KULTURNO PISMO IZ MARIBORA

Troje pomembnejših kulturnih prireditev z dramskega, glasbenega in likovnega področja je prednjačilo v zadnjem obdobju iz dokaj pestre palete pomladanskega kulturnega življenja v Mariboru.

Pred vsemi je premiera komedije «Avgust, Avgust, Avgust» znanega češkega pisatelja Pavla Kohouta, izzvenela v izredno dobri izvedbi ansambla mariborske Drame v eno najboljših predstav v letošnji sezoni. Pod režijskim vodstvom Branka Gombača, ki je zasnoval predstavo oblikovno domiselno, v kateri je prihajal spopad med nasiljem in humanizmom do polnega izraza, se je dinamično razigral celoten ansambel v inventivno izrazitih karakternih vlogah, med katerimi je dominiral izredno plastičen lik Avgusta, ki ga je sproščeno v vseh komponentah šaljivosti, humorja in trpke vsakdanjosti mojstrsko izoblikoval Pavle Jeršin. V sproščenem spektaklu, ki je potekal izredno dinamično in vizuelno obogateno z akrobacijami mariborskih telovadcev, je bil na široko razigrano razpet umetnostno gledališki dosežek.

Gledališki svet je dopolnilo še gostovanje ansambla Malega odra Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice. Prikazali so prvo delo enega najpomembnejših dramatikov tako imenovanega gledališča absurda Jeana Geneta «Poostreni nazor». V režiji Iztoka Toryja, ki je uspešno prisluhnil hotenju avtorja, ki je želel v svojem prvencu predstaviti absurdno stanje treh zapornikov v ječi s šokantno izvršbo zločina, čeprav bi bilo gledalcem bolj povoljno, da bi nekakšno alegorijo sveta, kakršno si predstavlja Genet, predstavil z zmago poštenosti nad zločinom. Novogoriški igralci so z zavzeto napetostjo podali Genetov poskus in izzvali med občinstvom, med katerim je prevladovala mladina, hvaležno odobravanje.

Ko smo že pri gostovanju drugih ansamblov v mariborskem gledališču, bi si iskreno želeli gostovanja Slovenskega gledališča iz Trsta, ki nas že od Borštnikovega srečanja v jeseni ni obiskalo, čeprav je medtem gostovalo v mnogih krajih Slovenije v neposredni bližini Maribora, kot smo slišali in brali v kritikah, z odlično izvedbo Williamsove igre «Tramvaj poželenje». Menimo, da bi njihovo gostovanje z nekoliko večjo organizacijsko zavzetostjo, Mariborčani z veseljem pozdravili. Upajmo, da še ni vse zamujeno.

Poleg javne glasbeno literarne oddaje Koncert v Kazini, ki jo je že tretjič uspešno predstavil Radio Maribor z mladimi glasbenimi izvajalci, je glasbeno življenje izpolnil koncert komornega godalnega ansambla «Franjo Kremža» iz Osijeka. Svojevrstna zanimivost godalnega ansambla je, da je sorazmerno še mlad korpus, ki pa se je z izvajalsko resnobo in disciplino kmalu razvil v pomembno glasbeno telo na področju Hrvaške. Vsekakor ima za njegov vzpon največ zaslug umetniški vodja maestro Željko Miler, ki je s svojo umetniško zrelostjo pripomogel k tako hitri umetniški afirmaciji.

Pomembnost večera je bila izvedba domačega dela Concertina za klavir, godala in tolkala znanega hrvaškega komponista Bruna Bjelinskega, ki jo je dirigent Miler predstavil z umetniško suverenostjo z vsemi posebnostmi, ki jih vsebuje izredno dinamična, z zmerni mi modernimi tokovi prepletena skladba z nenavadno solistično zasedbo tolkal in klavirja.

Prvikrat se je v Mariboru predstavila znana mlada hrvaška pianistka Ljerka Plesić-Bjelinski, ki je skladbi, s svojim velikim znanjem in umetniško izbrušeno prefinjenostjo, doprinesla razsežni barvitosti klavirskega parta radoživo prešernost, ki ji je z decentno protiigro sekundiral na tolkalih Marjan Kichl. Fantazijsko bogata skladba Bruna Bjelinskega in njena izvrstna izvedba sta poželi veliko odobravanje navdušene, a žal, maloštevilne publike. Vsi solisti z dirigentom na čelu so morali priti večkrat na oder pred hvaležno razigrano občinstvo.

Tudi skladbe Telemanna Mala suita v d-duru in J. Haydnovih Sedem malih divertimentov, kot K. Odakov Pasacaglia op. 35, so bili izvedeni z dokajšnjo dinamiko, ki jim je znal dirigent Željko Miler vdahniti pristen značaj komornega muziciranja. Uspeh koncerta je bil tolikšen, da so morali dodati še dvoje skladb.

Likovni svet nam je predstavil troje znanih slikarjev predstavnikov slovenske srednje generacije Iva Šubica, Janeza Vidica in Jožeta Ciuho. Skupna razstava v umetnostni galeriji, je nekako nehote postala zanimiv prikaz njihove ustvarjalne zrelosti zadnjih let. Vsi trije se že ponašajo z vrsto nagrad za svoje kvalitetno delo in s številnimi razstavami doma in v inozemstvu, kar priča tudi o njihovem prodoru v širni svet.

Ive Šubic je v večini svojih del ostal zvest domačijskemu svetu na Gorenjskem. Z zrelo izvirnostjo in s smiselno socialno tematiko vnaša v svoj likovni svet pogled na človeka s kubično analitičnostjo in barvno ploskovno umirjenostjo. Tako zažive v njegovi viziji figuralike, predvsem vaščani in kmetje, plastično čisto, duhovno poetično in izpovedno na povsem samosvoj način.

Podobe Janeza Vidica na steklu so mojstrovine tehnične dovršenosti ki so redke v našem sodobnem likovnem svetu. Izbrušeno znanje s čustveno pogojenostjo dviga njegove umetnine nad tako imenovano naivno slikarstvo, ki mu je po izpovedni tematiki blizu, po duhovnem čutu in umetniškem izrazu pa mnogo bogatejši. Vidičeve likovne vrednote so po vsebini in v barvni skali tako razkošne, da s svojo dognano potankostjo navdušujejo in oplajajo človeka. Vsekakor so njegove podobe izraz likovne zrelosti, ki se ji pozna tudi prehojena pot prefinjenega ilustratorja. Predvsem bi podčrtal njegovo, v likovnem svetu že priznano dovzetnost do upodabljanja petelinov z intenzivno privlačnimi barvnimi toni modrega petelina ali živo rdečega v šopku petdesetletnika, kot se imenuje podoba, kakor tudi izredno mehko občuteno zimsko pokrajino v prelestnem čaru zimskega dne.

Jože Ciuha s svojimi enotno zasnovanimi deli variacij osvaja likovni prostor z abstraktno dekorativnostjo vzhodnjaškega slikarstva. Ekspresivna stilizacija v dekorativni zasnovi zadobi v racionalni uporabi modrine z nanašanjem zlate barve in ornamentalnih črk svojstveno, kot pravijo nekateri temu, literarno zasnovano predelavo, ki s kancem humorja meji že na farso. Razstavljene podobe do neke mere to tudi potrjujejo.

EMIL FRELIH

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

Panorama najbolj priljubljenih Disneyevih junakov v štirih bogato ilustriranih knjigah

Pisani svet Walta Disneya

Walt Disney je v svojem življenju ustvaril premnoge like, napisal zgodbe, povedal pravljice, ustvaril filme. Bil je velik prijatelj otrok, kajti le malokdo doslej je znal tako kot on čutiti in uresničevati njihove sanje in želje.

V štiri knjigah, ki so pravkar izšle pri Mladinski knjigi, je zajetih dvainšestdeset njegovih najboljših zgodb, bogastvo najuspešnejših risanih in igranih filmov ter filmov iz narave. Knjige **V DEŽELI DOMIŠLJIJE, ZGODBE IZ AMERIKE, POVESTI Z VSEGA SVETA, ČUDOVITI ŽIVALSKI SVET** obsegajo več kot 1000 strani s 1200 štiribarvnimi ilustracijami. V prvih treh knjigah srečujemo pravljične, polpravljične in zgodovinske junake, v četrti knjigi pa zaživi pred nami narava: puščava, pragozd, savana, morske globine, reke in travniki.

Štiri knjige so vložene v pisan varovalni karton.

Komplet lahko kupite ali naročite v

tržaški knjigarni

TRST — ULICA SV. FRANČIŠKA 20, telefon 61792

M. ZADNIK: OB 30. OBLETNICI FAŠISTIČNEGA POKOLA IN POŽIGA 4. JUNIJA 1942

Požig prvih sedmih primorskih vasi

Razplamtela se je ljudska vstaja. Sprostil se je barbarski fašistični bes. Dotlej le sluteno množično nasilje fašističnih tvorcev «novega reda» je preplavilo tudi Reško dolino, Il. Bistrico, Podgoro in vse Brkine. Požigi celih naselij, množično pobijanje nedolžnih ljudi, kriki smrtne groze so pretresali ozračje, tuljenje preplašene živine, zmagoslavno petje «Giovinezze» je spremljalo grozovita dejanja fašističnih krvnikov na praznik telovega krvavi 4. junij 1942. leta v Bitnjah, Kilovčah, Merečah, Postenjah, Postenjšku in na Ratečevem brdu.

Ko je sonce zašlo, so se fašisti, karabinjerji, kvesturini in kraljevi vojaki vrnili v svoje kasarne. Za njimi je ostalo 28 v cvetu življenja pobitih mož in fantov, 1) njihova sveža kri je kot seme prihodnosti napojila brkinske travnike in prašne poti; sedem požganih vasi s 107 uničenimi domovi in prav toliko gospodarskimi poslopji ter 462 v internacijo odgnanimi ljudmi 2) je nemo pričalo o naravi fašističnih izrodkov; uničeno v stoletjih prigarano imetje neštetih pridnih rodov in oropana živina sta zgovorno in jasno kazali, kaj pomeni fašizem za Slovence.

Plameni gorečih domov so še dolgo v noč ožarjali jasno nebo in pozivali na protifašistični upor vsakogar, v čigar srcu živi želja po svobodi, napredku in bratstvu med narodi. Težak smrdeči dim je napolnil brkinske grape in dolino Reke, južni vetrovi so ga kot znanilca fašistične agonije ponoči in naslednje dni razpihovali proti Gorenji Pivki, Dolanam, Krasu, Trstu in Vipavi. Vsem je oznanjal somrak in zaton «črnih bogov», ki so z nezaslišanim nasiljem — z ognjem in mečem — uveljavljali in širili fašistično «kulturo». Komaj 14 mesecev zatem pa jih je ljudstvo poteptalo v prah.

Žrtvam tistega strašnega pokola so preživeli domačini odkrili pod Kilovčami na travniku, na katerem je zamrl njihov poslednji življenjski utrip, lep spomenik. Nanj je umetnik vklesal boleče misli vseh nas:

«V SPOMIN NA STRAŠEN DAN, KO STE ODŠLI OD NAS V TEMO PO LUČ ZA NOVI ČAS!»

Potem pa vpisal imena 26 zverinsko pobitih, ki opominjajo sedanje in prihodnje generacije na fašistično tiranijo, ki je grozila, da zasužnji svet in uniči slovenski narod.

Zakaj so fašisti najprej in najbolj kruto sprostili svoj bes na Primorskem prav v Brkinih?

Odgovor na zastavljeno vprašanje je za poznavalca tamkajšnjih razmer lahko zelo kratek, jasen in enostaven: prav tam je grozila in se naglo širila v sosedne kraje najhujša nevarnost za njihovo teroristično vladavino na Primorskem.

«Brkini so živeli v vojni že od leta 1914. Ko se je končala prva svetovna vojna, so Brkini vojno nadaljevali z Italijani, potem ko so le-ti zasedli primorske kraje leta 1918», 3) je zapisal Lojze Jakopič v sestavku o Brkinih, potem pa povzel pripovedovanje Frančiške Medvedove z Ostrožnega brda in nadaljeval:

«V brkinskih vaseh ima vsaka hiša, vsako drevo, vsak kamen svojo strahotno zgodbo... Vojna je za Brkine trajala pač 31 let...»

Morda se bo zdelo, da je pisec pretiraval, vendar je res, da je povedal le drobec resnice, toda zadel je bistvo do sedaj malo znane in neraziskane pretekle brkinske resnice, ki še vedno obtožuje.

Res je, da so Brkini 1918. leta nadaljevali vojno z okupatorji, o čemer pričajo nešteti spopadi z italijanskimi vojaki, financarji in karabinjerji ter manifestacije tamkajšnjih ljudi, s katerimi so jasno povedali, da so Slovenci in da ne bodo trpeli tujega jarma. Zaradi lažjega razumevanja dogodkov v letu 1942 povzemimo nekatere:

1. Prvo nedeljo septembra leta 1919 so vaščani Ostrožnega brda s kamenjem, koli in tudi s puškami pregnali iz vasi cel vod okupatorskih vojakov. Uprli so se možje, žene in tudi otroci. Zaradi tega so dale italijanske oblasti njihovi vasi ime «Monteforte del Timavo». 4)

2. Samo nedeljo pozneje je prišlo do podobnega upora na Preložah. Nekaj pozneje tudi v Smrjah. Vojaki so uporabili orožje, na obeh straneh je bilo več ranjenih, vendar so morali okupatorji bežati. Sledile so aretacije in pretepanje domačinov v zaporu. 5)

3. Leta 1921 so prebivalci Košane ob državnozbroskih volitvah podžagali drog, na katerem je visela državna zastava in jo raztrgali. Ob drugih volitvah pa so odstranili z zidov in oglasnih desk fašistične lepake, namesto teh pa nalepili rdeče, socialistične. 6)

4. Leta 1925 so štirje fantje z Rijavč v Hrušici razorožili in pretepli karabinjerja, ki sta jim poskušala preprečiti prepevanje slovenskih narodnih pesmi, zaradi česar so jih pozneje obsodili. 7)

5. Septembra leta 1929 so pregarski, zajelški in hujski fantje ter prebivalci drugih vasi ob praznovanju vaškega shoda v Zajelšju napadli navzoče karabinjerje, financarje in fašiste, jih razorožili, pretepli in pregnali iz vasi. Sledile so 8-mesečne policijske «hajke» za krivci in leta 1930 obsodba 15 udeležencev na krajše in daljše zaporne kazni. 8)

6. Leta 1936 so vaščani Suhorja ob neki intervenciji financarjev proti vaščanom ta poseg preprečili in ob tem vzklikali protifašistična gesla. Tudi takrat so sledile aretacije in obsodbe na krajše in daljše zaporne kazni. 9)

Takih in podobnih oblik spontanega in organiziranega odpora našega ljudstva proti fašistični tiraniji je bilo še veliko več, pojavljale so se tudi po drugih vaseh med 1919. in 1941. letom, vendar to zahteva obširno zgodovinsko raziskavo in temu posvečen poseben opis, ki presega meje tega sestavka. 9a) Sicer pa nam ostrino protifašističnega odpora slovenskega ljudstva na območju občine Il. Bistrica in Postojne najbolje dokazuje dejstvo, da je bilo izmed 22 primorskih Slovencev, kolikor jih je posebno sodišče obsodilo na smrt, ustreljenih kar 9 iz občine Il. Bistrica. 10)

1) Črt Šinkovec, Uporni svet pod Snežnikom, str. 195, izd. «Soča», NG - 166.
2) ibidem str. 196 in statistična priloga h knjigi.
3) Lojze Jakopič, Požgane slovenske vasi, sestavek Brkini, str. 153-16, izd. Borec Lj. 1970.
4) Pripovedovanje Andreja Kreblja-Šenkoca, udeleženca upora, piscu.
5) Pripovedovanje Mihe Kovačiča-Bitenca s Prelož in Marije Kirn iz Čelj piscu.
6) Referat Staneta Slabnika ob proslavi kraj. praznika 4. aprila 1971 v Košani.
7) Pripovedovanje Jožeta Franka-Šubra piscu.
8) Pripovedovanje Antona Konestaba in Štefana Zadnika, udeležencev — piscu.
9) Zapis iz vaške kronike in pripovedovanje Vinka Požarja — piscu.
9a) Neraziskan je tudi organiziran poskus preprečitve oziroma oviranja D'Annunziovega pohoda na Reko leta 1919 na cestah Trst-Vreme-Rupa.
10) Primorski dnevnik in «Iz knjige Aula IV», Trst 1970.

(Nadaljevanje sledi)

Občina Ilirska Bistrica nekoč in danes

Občani ilirsko-bistriške občine praznujejo danes, 4. junija, svoj občinski praznik še bolj slovesno kot druga leta, ker je ta proslava združena s proslavo 25. obletnice priključitve Primorske k Jugoslaviji in 80-letnice predsednika Tita. Zato so na sporedu kvalitetne kulturne prireditve, tekmovanja in športne prireditve v republiškem in vsedržavnem merilu, ki so se začele že včeraj.

Marsikdo pozna razne kraje in vasi s tega področja iz partizanskih časov, vendar pa na splošno premalo poznamo svet pod Snežnikom, čeprav ni daleč od Trsta, je pa zelo zanimiv in primeren za izlete in oddih v naravi.

Občina Ilirska Bistrica obsega 480 kv. km površine in šteje 15.300 prebivalcev. Glavni center občine je Ilirska Bistrica, ki ima 4200 prebivalcev. Na vzhodni in južni strani meji ilirsko-bistriška občina s Hrvaško, med Hrušico in Obrovom s sežansko občino, pri Knežaku pa s postojnsko. Poleg Ilirske Bistrice so največje vasi Podgrad, Knežak, Jelšane, Zabiče, Pregarje in Hrušica. Pod Ilirsko Bistrico spada dober del Brkinov, in sicer do Rijavč, ter del Pivke do Bača. Na območju ilirsko-bistriške občine je tudi Snežnik in dober del snežniških gozdov. V občini je 5600 zaposlenih, od teh 48 odst. v industriji, kmečkega prebivalstva pa je 28 odst. Poleg razvitega področja v Ilirski Bistrici in plodne zemlje v nižinskih predelih spada pretežni del občine med pasivne kraje. Glavni industrijski obrati so «Lesonit», ki ima 570 zaposlenih, «Topol» (340), «Transport» (390), «TOK» (tovarna organskih kislin) s 300 zaposlenimi, «Plama» v Podgradu (255), obrat «Javor» na Baču (250), trgovsko gostinsko podjetje «Ilirija» (200), Gozdno gospodarsko podjetje (180), Kmetijska zadruga (150) in nekaj drugih manjših gradbenih in obrtniških podjetij.

Osnovne šole obiskuje 1800 otrok, popolne osemletke pa imajo Ilirska Bistrica, Podgrad, Knežak, Kuteževo-Zabiče, Jelšane in Pregarje; v drugih vaseh pa so podružnice šol.

Po področju ilirsko-bistriške občine je speljana železniška proga Postojna-Reka, po kateri je stekel prvi vlak leta 1873. Skozi to občino peljeta cesta Trst-Reka in cesta Postojna-Reka. Po teh dveh cestah se razvija velik promet, zlasti med turistično sezono, toda ne ustrezata več potrebam. Vzdolž ilirsko-bistriške občine teče reka Reka, ali Velika voda, kot ji pravijo domačini, ki ponikne v škocjanskih jamah. Ob Reki in njenih pritokih je v prejšnjem stoletju obratovalo kar 54 vodnih žag-venecijank. Izdelovali so zlasti bukove deščice, ki so jih izvažali na Sicilijo, kjer so izdelovali zabojčke za pomaranče in limone. Letno so izvozili nad 3.5 milijona takih deščic. Žagarstvo je potem izumrlo in se je razvila lesna industrija, vendar so se ohranile še nekatere stare žage, ki še vedno delujejo.

V Ilirski Bistrici je leta 1894 začela obratovati tovarna «Pekatete» (Perva kranjska tovarna testenin), ki si je pridobila velik ugled, žal pa jo je podjetnik spremenil sredi štiridesetih let v lesno industrijo (zdaj «Topol»). V Trnovem je bila ustanovljena ena prvih zadružnih mlekarn na Primorskem (zdaj je mlekarna v sklopu podjetja TOK). V Trstu je bila dobro znana hrušiška mlekarna, ki ne obratuje več. Tovarna «Lesonit» je bila kmalu po zadnji vojni prva tovrstna tovarna v Jugoslaviji in na Balkanu; prav tako je «TOK» prva in edina tovrstna tovarna v Jugoslaviji, «Plama» pa prva in edina tovrstna tovarna v Sloveniji.

Zanimiv in dovolj zgovoren je primer tovarne «Plama», ki je začela obratovati novembra 1955 v nekdanji karabinjerski vojašnici (prej sodišče) v Podgradu; ob začetku je bilo zaposlenih 8 domačinov, ki so si večinoma sami prinesli svoje orodje, potem so dobili prve stroje na kredit. Podjetje se je razvijalo, zgradili so leta 1970 pod Hrušico velik obrat, ki pa ga je čez tri tedne uničil požar. Z vnemo so se lotili dela in obnovili tovarno, ki je lani imela 8 milijard starih dinarjev bruto proizvodnje.

Področje, ki je bilo zares hudo prizadeto med zadnjo vojno, polagoma napreduje, tarejo pa ga še resni problemi, kot so sorazmerno premajhna zaposlenost prebivalstva v gospodarstvu izven kmetijstva, neurejene in nezadostne cestne in komunalne infrastrukture, pomanjkanje vodne oskrbe, neustrezne republiške ceste, zaostalost v kmetijstvu. Zelo pereče je vprašanje sanacije reke Reke, ki se zdaj rešuje z republiško pomočjo. V okoliških vaseh je zelo občuten problem cestne povezave z večjimi središči. Že letos se bo občina lotila Vremske ceste, Pivške ceste ter zemeljskih del za novo cestno traso Pregarje-Harije. Za cesto v Podgraje se je delo že začelo, prihodnje leto pa bo prišla na vrsto cesta Pregarje-Obrov.

Vloga turizma je v gospodarstvu občine še malo pomembna, nakazujejo pa se boljše perspektive zlasti za zimsko-športni in letni turi-

ALBIN BUBNIČ

(Nadaljevanje na 8. strani)

Krvava rekorda

Ob letošnjem občinskem prazniku občine Ilirska Bistrica je prav, da poudarimo vsaj dva rekorda, ki so ju dosegli občani te občine v borbi za svobodo v zadnjih 50 letih glede na žrtve, ki so jih dali.

I.

Prvi rekord so dosegli občani današnje občine Ilirska Bistrica glede na število ustreljenih na smrt obsojenih oseb pred zločinskim fašističnim tribunalom od leta 1930 do leta 1942. Na območju nekdanje Julijske krajine je ta tribunal obsodil na smrt 28 oseb:

dva Italijana: brata Zaccaria z Reke;

štirje Hrvati: Miloš po rodu s Sušaka, Gortan iz Berma, Grakalić iz Pulja in Albahari-Blečić po rodu iz Bosne;

dvaindvajset Slovencev iz Slovenskega primorja (Bidovec, Marušič, Valenčič in Tomažič (4) iz občine Trst, Ivančič in Kos (2) iz občine Tolmin, Rušt (1) iz občine Ajdovščina, Bele, Hreščak, Kaluža, Srebot, Vadnal in Vičič st. (6) iz občine Postojna, Bobek, Čekada, Dolgan, Frank, Gržina, Hrovatin, Vičič ml., Rojc in Žefrin (9) iz občine Ilirska Bistrica.

Torej osem ustreljenih obsojencev iz občine Il. Bistrica pred fašističnim zločinskim tribunalom od 28 iz vse nekdanje Jul. krajine! To se pravi: več kot ena tretjina iz vse Julijske krajine.

II.

Drugi rekord pa je v dejstvu, da so bile pred 30 leti na dan 4. junija požgane prve slovenske vasi v Slovenskem primorju in v tedanji Julijski krajini sploh. Kot je znano je teh vasi sedem:

1. Kilovče
2. Sp. Bitnja
3. Gor. Bitnja
4. Ratečevo brdo
5. Mereče
6. Podstenje
7. Podstenjšek

Hkrati so bili takrat prvič **množično** ustreljeni talci iz teh vasi.

Nekaj številk, ki pričajo o velikem prispevku in žrtvah med NOB na sedanjem področju občine Ilirska Bistrica.

Borci in aktivisti	2530
Interniranci:	
v italijanskih taboriščih	703
v nemških taboriščih	629
Padli borci	334
Padli aktivisti	65
Umrli v internaciji	118
Skupno padlih	517
Požganih hiš	547
Požganih gosp. poslopij	586

Nekatere vasi so bile popolnoma požgane.

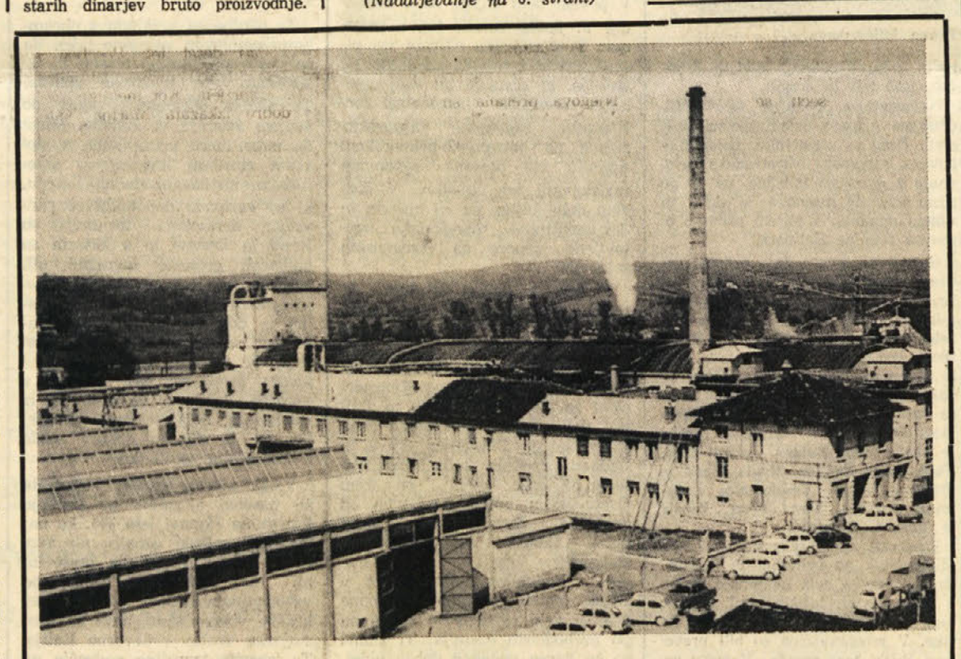

Nastanek tovarne sovpada z začetkom najbolj intenzivne povojne obnove v vojni porušene domovine. Sodobni ploščati material — lesonit je bil prvič v Jugoslaviji narejen prav v naši tovarni.

Z začetkom redne proizvodnje 1946. leta se je začel hiter razvoj. Zdaj pa so plošče že močno uveljavljene v pohištveni industriji, gradbeništvu, ladjedelništvu, v vagonski in karoserijski industriji ter v drugih panogah. **LESONIT** ima tako za sabo četrt stoletja prizadevanj za afirmacijo doma in v svetu. V teh prizadevanjih je **LESONIT** uspel, saj se je komercialno uveljavil in obdržal ne le v Jugoslaviji, ampak tudi na zahodnoevropskem trgu — zlasti v Avstriji, Italiji in ZR Nemčiji.

LESNO KEMIČNA INDUSTRIJA **•lesonit•** ILIRSKA BISTRICA

Kmetijska zadruga
»4. JUNIJ«
ILIRSKA BISTRICA

KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE
ILIRSKA BISTRICA

Ob priliki občinskega praznika
4. JUNIJA
čestitamo vsem občanom Ilirske Bistrice

AVTOPODJETJE
TRANSPORT
ILIRSKA BISTRICA

ČESTITA VSEM OBČANOM ZA NJIHOV PRAZNIK 4. JUNIJ

Priporočamo naše storitve, prevoze vseh vrst naftnih derivatov in ostalih kemikalij v tekočem stanju

KREDITNA BANKA KOPER
EKSPOZITURA ILIRSKA BISTRICA

Za 4. junij praznik občine Ilirska Bistrica čestita vsem občanom

Kreditna Banka KOPER
sprejema hranilne vloge
odpira devizne hranilne knjižice
odpira in vodi devizne račune
odpira tekoče ali žiro račune
daje vse vrste kreditov

NUDIMO VAM: hitro, natančno, varno in zaupno bančno poslovanje

ilirija
TRGOVSKO PODJETJE
ILIRIJA
ILIRSKA BISTRICA

Priporočamo se za obisk hotela TURIST in hotela LOVEC

Obiščite naše MARKETE v Ilirski Bistrici

LESNA INDUSTRIJA
TOPOL
ILIRSKA BISTRICA

Čestitamo občanom Ilirske Bistrice za občinski praznik 4. junij

·plama· INDUSTRIJA ZA PROIZVODNJO IN PREDELAVO PLASTICNIH MAS
PODGRAD

čestita za občinski praznik in priporoča svoje izdelke:

- MEHKO POLIURETANSKO PENO
- TRDO POLIURETANSKO PENO
- POLIETILENSKO EMBALAŽO
- GALVANSKO OPREMO

TRI MESECE PRED ZAČETKOM IGER V MUENCHNU

V JUGOSLAVIJI MNOGO KANDIDATOV ZA NASTOP NA OLIMPIJSKIH IGRAH

Največ olimpijcev iz Slovenije - V Mehiki so dosegli Jugoslovani doslej svoj največji uspeh

Do pričetka dvajsetih olimpijskih iger v Münchnu manjka nekaj manj kot 90 dni. Priprave olimpijskih kandidatov za nastop na tej najbolj privlačni športni manifestaciji tečejo načrtno in prizadevno pri vseh tistih, ki bodo na tem velikem tekmovanju petnajst dni merili moči in branili barve posameznih držav udeleženk. To pač zahteva razvoj posameznih športnih panog, ker uspevajo samo tisti, ki so za take nastope najbolje pripravljeni, tako telesno kot tudi psihično.

V SFRJ 150 kandidatov

V Jugoslaviji so izbrali širok krog športnikov in športnic in sicer 150 evidentnih in pogojnih kandidatov, za katere skrbi v zadnjem času priprav jugoslovanski olimpijski odbor ter odbori za kakovostni šport pri posameznih republikah.

Razlika med evidentnimi in pogojnimi kandidati je v tem, da so evidentni kandidati na tekmovanjih v pretekli sezoni že izpolnili zahteve olimpijske norme ali druge kriterije za udeležbo na igrah. Pogojni kandidati pa so tisti, ki teh zahtev za sedaj še niso izpolnili vendar daje njihov razvoj doseženih športnih rezutatov slutiti, da bi jih do odhoda na igre lahko izpolnili.

Delež republik

Pregled olimpijskih kandidatov po posameznih republikah je naslednji: Slovenija 41 evidentnih in 9 pogojnih, skupaj 50; Hrvatska 33 - 4, skupaj 37; Srbija 28 - 6, skupaj 34; Avtonomna pokrajina Vojvodina 6 - 7, skupaj 13; Bosna in Hercegovina 6 - 4, skupaj 10; Makedonija 2 - 4, skupaj 6. Evidentnih kandidatov je torej 116, pogojnih pa 34. Iz gornje informacije je razvidno, da je Slovenija dala za olimpijske igre 1972 največ tekmovalcev in kandidatov, skupaj 50, od katerih je 25 že sodelovalo na zimskih igrah v Sapporu. Ostalih 16 evidentnih in 9 pogojnih kandidatov se pripravlja za letne igre v Münchnu.

Kdo še iz Slovenije?

Preostali kandidati iz Slovenije, ki imajo možnost se udeležiti skorajšnjih dvasetih letnih iger so naslednji: atletika: Breda Babošek, Nataša Urbančič, Miro Kocuvan in Zdravko Pečar; gimnastika: Janez Brodnik, Milenko Kersnič in Miloš Vratič; kajak-kanu: Damjan Prelovšek, Peter Guzelj in Janez Andrejašič; košarka Vinko Jelovac; plavanje: Sandro Rudan; veslanje: Jože Berc, Miloš Janša, Marko Mandič in Jurij Potočnik.

Poleg teh evidentnih kandidatov je še 9 pogojnih, in sicer Janko Nastran, Tone Plestnjak in Drago Šoštarič (za gimnastiko), Stanko Topolčnik (judo), Jože Valenčič in Janez Zakotnik (kolesarstvo), Tone Kočevar (kanu), Judita Mandeljc (plavanje) in Jože Urankar (dviganje uteži).

53 potnikov z vozovnico

Meseca marca se je v Beogradu sestal JOK, ki je na podlagi tokratnih tekmovanj in priprav že določil med evidentnimi kandidati 53 potnikov za München. To so predvsem tekmovaci treh športnih iger (12 košarkarjev, 13 rokometašev in 11 vaterpolistov). V drugih individualnih športih je bil položaj nekoliko bolj zapleten. Izjema so bili rokoborci, ker je sedem tekmovalcev že akreditiranih olimpijcev. Med vsemi drugimi športniki pa so dobili vizo za potovanje v Zvezno republiko Nemčijo le še atleti Vera Nikolič, Nataša Urbančič, Dane Korica, Jože Medjimurec, Miljenko Rak ter Milan Spasojević, med boksarji pa Belić, Parlov in Vujin ter kanuist Prelovšek. Vseh teh 53 športnikov se bo lahko mirno, brez živčnosti (če bodo dosegli normo ali ne) pripravljalo za letošnje najbolj pomembno in zahtevno tekmovanje. S spiska potnikov jih bodo lahko črtali le v primeru večje poškodbe, bolezni ali izrazito slabe forme, ki bi kazala na popoln neuspeh na olimpijskih igrah.

Vse priprave v Sloveniji

Priprave za posamezne panoge bodo zelo obsežne, saj bodo v zaključnem obdobju telovadci na skupnih pripravah od februarja do avgusta meseca skoraj 90 dni, nekaj manj pa športniki drugih panog, atleti, vaterpolisti, košarkarji itd. Zanimiva je ugotovitev, da se bo večina športnikov pripravljala v Sloveniji. Atleti bodo imeli zaključne priprave v Celju, telovadci in rokometaši v Ljubljani, judoisti v Mozirju. Za Slovenijo so se odločili tudi kolesarji, košarkarji, kajkaši in tudi kolesarji, košarkarji, kajakaši in veslači, to je skaraj praktično vsi.

Doslej 31 kolajn

V zgodovini modernih olimpijskih iger je Jugoslavija doslej osvojila 10 zlatih 14 srebrnih in 7 bronastih kolajn. Jugoslovanski športniki pa so poželi največji uspeh pred 4 leti v Mehiki z rekordnim izkupičkom odličij. Miro Cerar, Djurdja Bjedov in vaterpolisti so se okinčali z zlatimi medaljami, Bjedova, rokoborec Stevan Horvat in košarkarji so osvojili srebrne medalje, Zvonko Vujin, boksar lahke kategorije ter rokoborec Branislav Sinič v srednjetežki kategoriji pa so dobili bron. Vsega skupaj 8 medalj, kar je bila rekordna žetev in obenem velika obveza za prihodnje igre, ko bo res težko doseči kak podvig. Na prihodnjih letnih igrah bo po vsej verjetnosti imela Jugoslavija nad 100 udeležencev v naslednjih 15 športnih panogah: v atletiki, kolesarstvu, boksu, dviganju uteži, telovadbi, judu, kajaku, jadranju, košarki, plavanju, vaterpolu, rokometu, rokoborbi, streljanju, in veslanju.

G. F.

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 4. JUNIJA 1972

NOGOMET

MEMORIAL S. KRASNE

17.00 na Proseku
Primorje — Aurisina

* * *

17.00 v Križu
Vesna — Breg

* * *

MLADINCI

11.30 v Padričah
Primorje — Libertas

* * *

NARAŠČAJNIKI

8.30 v Trstu, Sv. Sergij
S. Sergio — Gaja

* * *

9.00 v Dolini
Breg — Vesna

* * *

10.00 na Proseku
Primorje — Giarizzole B

* * *

10.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Union — Don Bosco

* * *

ATLETIKA

DEŽELNO PRVENSTVO V MNOGOBOJIH

8.30 v Trstu, stadion «Grezar»
Nastopa tudi Bor

OBVESTILO

Teniški klub Gaja bo priredil tudi letos tečaj za naraščajnike od 10. do 15. leta.

Vpisovanje ob sredah in petkih od 19. do 20. ure na sedežu kluba v Padričah (ob igriščih).

Teniški učitelj bo ob prostih urah na razpolago tudi članom in prijateljem kluba.

Za pojasnila telefonirati na št. 226-136.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO - TRST

priredi dne 11. junija 1972 ob 10. uri v Bazovici

ČETRTO MLADINSKO ŠPORTNO SREČANJE

za otroke osnovnih šol iz Doline, Boljunca, Mačkovelj, Prebenega, Domja, Boršta, Ricmanj, Katinare in Bazovice

NOGOMET

Končno je znan dokončen razpored tekem za finale evropskega nogometnega prvenstva, ki bo od 14. do 18. junija v Belgiji.

POLFINALE:

sreda, 14. junija
Belgija — Zah. Nemčija
Sovjetska zveza — Madžarska

FINALE:

sobota, 17 junija
finale za tretje mesto
nedelja, 18. junija
finale za prvo mesto

V primeru neodločenega rezultata bodo odigrali odločilno srečanje v sredo, 20. junija.

ZAHVALA

ŠD Kontovel se zahvaljuje vsem, ki so prisostvovali otvoritvi novega športnega igrišča in pripomogli, da je ta svečanost tako uspela. Posebna zahvala velja ŠZ Bor za organizacijo ženskega odbojkarskega turnirja, pevskemu zboru «Vasilij Mirk», domačemu ansamblu, vsem predstavnikom raznih sorodnih športnih društev, ki so s svojo prisotnostjo poudarili pomen te prireditve ter prireditvenemu odboru, ki je vložil vse svoje sile, da je vse potekalo v najboljšem redu.

V ZVEZI Z AMATERIZMOM

Plavalec Schollander ostro napadel MOO

Sloviti ameriški tekmovalec je to vprašanje načel v svoji knjigi

MILAN, 3. — Precej pozornosti je nedvomno zbudila knjiga Dona Schollanderja, v kateri obravnava problem amaterstva in odkrito napada Mednarodni olimpijski odbor. Don Schollander zatrjuje, da je današnja definicija amaterstva stara in jo je nemogoče uporabljati. Največja krivica je po njegovem, da ne morejo športniki tekmovati na olimpijskih igrah le zato, ker so zaslužili zaradi svoje slave ali ker so zaradi svojih uspehov napredovali v službi. Le malo je še držav, kjer ostro ločijo amaterstvo od profesionalizma. V skoraj vseh vzhodnih državah in v ZDA ponujajo najvidnejšim tekmovalcem visoke civilne ali vojaške službe, z edinim namenom, da bi vrhunski športnik lahko v miru treniral. Če bi hotel olimpijski odbor izključiti vse tiste športnike, ki so nekaj zaslužili zaradi svojih uspehov, bi moral izločiti vse sovjetske in ameriške tekmovalce, ker so najverjetneje v vojaški službi. Prav tako ne bi smeli več nastopati razni športni učitelji. Nemogoče je zato, da bi olimpijski odbor lahko odločal, kdo je amater in kdo ni. Edini pravi amaterji so po Schollanderjevem mnenju le svetovno znani športniki, ki si ne morejo dovoliti nobenega spodrsljaja, saj jih vsi prevec poznajo.

«Sedanji MOO ne bo nikdar sposoben, da bi res preuredil stari pravilnik in ga prilagodil novim razmeram. Nalogo za spremembo teh starih olimpijskih norm bi morali prevzeti nekdanji aktivni športniki. Drugače se ne bo nikdar nič spremenilo», je izjavil slavni plavalec.

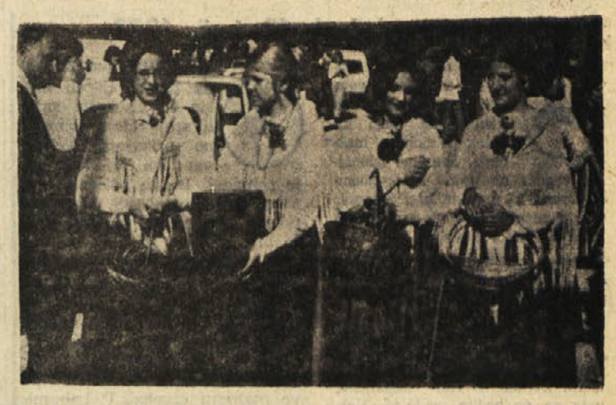

PO ŠESTIH KOLIH NOGOMETNIH TEKEM

Memorial Stanka Krasne se bo danes zaključil

Turnir so organizirali brežanski športniki v počastitev spomina enega svojih najbolj obetajočih nogometašev

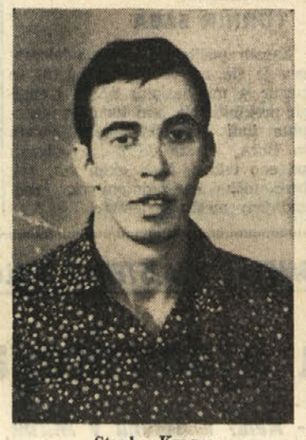

Stanko Krasna

V tem mesecu se odvija na štirih igriščih tržaške okolice nogometni turnir, ki se imenuje «Memorial Stanka Krasne». Organiziralo ga je Športni društvo Breg, da bi počastilo spomin svojega nogometaša Stanka Krasne ob peti obletnici njegove prerane smrti.

Stanko Krasna se je rodil v Ricmanjah 30. januarja 1948. Osnovno šolo je opravljal v domači vasi; nižjo trgovsko strokovno šolo pa pri Sv. Ivanu v Trstu. Že v samih otroških letih je bil navdušen športnik: v domači vasi je pogostoma brcal žogo s prijatelji, v šoli je prednjačil pri telovadbi. Bil je tudi član skavtske organizacije. Komaj je dokončal nižjo srednjo šolo, je pristopil k atletski sekciji ŠZ Bor ter se je uveljavil v metu kopja. V tem obdobju se je tudi zaposlil kot mizarski vajenec. Ko je nekega dne treniral pri Sv. Ivanu, ga je opazil trener tržaškega kluba «Silvania», ter ga povabil k svojemu klubu. Od tedaj dalje se je Krasna ukvarjal samo z nogometom ter se je polagoma razvijal v obetajočega in nadarjenega nogometaša.

Kmalu po ustanovitvi športnega društva Breg je pristopil k domačemu moštvu ter postal, zlasti v zadnjem letu svojega kratkega življenja, pravi steber ekipe.

Stanka Krasne so poznali in cenili kot talentiranega športnika ter zlasti kot poštenega in zavednega slovenskega fanta sovaščani Ricmanjci, prebivalci dolinske občine in vsi, ki so ga poznali.

Njegova prerana smrt je prizadela Športno društvo Breg, ki je zgubilo obetajočega in resnega sportnika. Najbolj pa družino, ki je izgubila še ne 20-letnega sina, žrtev prometne nesreče.

Brežanski športniki so se želeli oddolžiti spominu svojega prerano umrlega sotekmovalca in prijatelja tako, da so organizirali nogometni turnir, ki se pravkar bliža k zaključku.

Nogometni turnir za memorial S. Krasne bodo namreč zaključili danes. V soboto, 10. junija, pa bo v Ricmanjah, vdvorani tamkajšnjega prosvetnega društva zaključna slovesnost z razdelitvijo nagrad ekipam.

NA MLADINSKIH IGRAH

Dva lepa uspeha mladih Trebencev

Ekipi Primorca sta zmagali v bezbolu in sofbolu

DEKLICE

Primorec — IHS 16:4

PRIMOREC: Kalc Marina (1-8), Vremec Loredana (2-5), Baldo Mariastella (3), Križmančič Ticijana (4), Coccolo Giuliana (6), Nordio Sonja (5), Bercar Patricija (7), Vremec Donatella (7), Bercar Elizabeta (8), Kalc Gabrijela (9), Morgan Denila (5:2).

Trebenske igralke sofbola so v svojem drugem nastopu zmagale in tako dokazale, da so se že privadile te težke igre. Lepa in napeta igra obeh ekip je navdušila občinstvo, ki ji je z zanimanjem sledilo. Kljub temu, da so bile nasprotnice starejše in telesno močnejše, se jih trebenske predstavnice niso prestrašile. Omeniti moramo, da so nekatere igralke Primorca stare komaj deset let. Posebno sta se izkazali Križmančič Ticijana in Kalc Gabrijela. Kot metalka pa se je dobro izkazala Marina Kalc.

Seveda, so še vedno opazne pomanjkljivosti na vseh področjih, predvsem pa pri tolčenju. Vse igralke pa so dokazale, da so zmožne v zelo kratkem času izboljsati svojo tehniko.

DEČKI

Primorec — CUS 6:2

Bezbolisti iz Trebč so danes prvič zmagali in odigrali letos najboljšo tekmo. Primorec bi bil sedaj lahko na drugem mestu v občinski fazi mladinskih iger, če mu ne bi spodletelo v tekmi proti moštvu s Proseka. Vsi trebenski igralci so zaigrali sproščeno in so dosegli zavidljiv rezultat. Tolkači so dokazali precejšnje obvladanje tehnike, odlično pa je zaigrala tudi obramba, kjer je bil najboljši tolkač Milkovič. Edino le Mauro Kralj je igral nekoliko pod svojimi sposobnostmi, kar pa ni vplivalo na dobro igro. Vsi so igrali mnogo bolje kot doslej. Omeniti moramo še, da so prvič dosegli dvojno izključitev, kar se zelo redko zgodi med mladinci, zaslugo zanjo pa ima Malalan Mauro.

Postava Primorca: Milkovič Angel (9), Kralj Marko (8), Briščik Aldo (3), Kralj Mauro (4), Malalan Valter (6), Malalan David (5), Kralj Igor (2), Kralj Franko (7), Milkovič Valter (1).

OLIMPIJSKE VESTI

V Lausanni se je sestala pred dnevi skupščina mednarodnih športnih zvez, ki je razpravljala o 26. členu olimpijskega pravilnika. Ta člen ureja pripustitev športnikov na olimpijske igre in ga je izdal Mednarodni olimpijski odbor.

Predsednik skupščine Thomas Keller (Švica) je izjavil, da je v današnjem času nemogoče točno določiti, kje se začne in neha profesionalizem. Športne discipline so med seboj tako različne, da ne velja za vse enak pojem amaterstva. Keller je mnenja, da je treba obravnavati vsako disciplino posebej in se ne bi smeli ustaviti le na splošnem pravilu. Smučanja, na primer, ne smemo obravnavati na isti način kot atletiko, zaradi različnih možnosti treningov.

Memoriala S. Krasne: srečanje med Bregom in Primorjem

Nekaj posnetkov z otvoritve igrišča na Kontovelu:

- **v okviru proslave je več pesmi zapel zbor «Vasilij Mirk», pod vodstvom Ignacija Ote;**
- **kapetanka Fužinarja prevzema iz rok predsednika ŠD Kontovel Stojana Lisjaka pokal SKGZ za 1. mesto;**
- **prof. Pipan je izročil pokal FI PAV Boru za 2. mesto;**
- **pokal ZSŠD je za 3. mesto izročil G. Furlanič predstavnici Sokola;**
- **domače igralke so prejele spominsko kolajno;**
- **domača dekleta v narodnih nošah so gostom pripenjala na prsi rdeče nageljne**

TONE SVETINA

403.

UKANA

TRETJA KNJIGA

«Pesnik boš,» mu je rekel Vojko, kadar sta prebirala v ritem besed spremenjena Primoževa občutja.

Gora, ki sta si jo izbrala za cilj, je bila zelo visoka, samotna in divja. Njen vrh je bil večino leta v objemu snega in ledu, štrleč v bližino zvezd. Kot kljun potapljajoče se ladje je razbijal potujoče oblake. Ta gora je imela, kot človek, dva obraza. Svetlega, ki je dostopen vsem, in temnega, ki je bil le za izbrance, pripravljene tvegati. Svetli obraz sta spoznala večkrat, saj sta bila goro še s starcem in na pohodih za gamsi oblezla z vseh strani. Le temni obraz, njena odurno navpična, s strugi tisočletij razbrzdana severna stena jima je ostala skrivnost. Privlačila ju je in odbijala hkrati kot neosegljiva ženska. Preden se bosta ločila, morata z združenimi močmi preizkusiti svojo srečo.

Čas je na gori obstal. Njena bela konica je prebadala modrino neba, drugovala oblakom, soncu in zvezdam, plašila navadne ljudi in izzivala drzne. Ujeta je bila v verigo vrhov treh dolin in le nizko spodaj je vanjo prodrl gozd, v višinah pa je bila povsem gola in prazna.

Obstala sta pod njo z globoko sapo. Molčala sta in si jo ogledovala. Pod njima je bilo nekakšno pokopališče od skal pokošenega drevja. Velike skale, osamelke, so bile razmetane kot spomeniki boju gozda s surovo kamnito goloto stene, kjer je življenje rastlin umrlo.

«Vse, kar se dogaja na mejah in na križiščih sil, me je vedno mikalo,» je dejal Vojko in se zagledal v poč, kjer bi morala vstopiti v steno.

«Tudi mene,» je dejal Primož. Premaknil se je in šop klinov mu je zazvenčal na pasu. «Veš, zakaj me ta stena tako privlači? Poglej!» Stegnil je roko in pokazal sredino navpične gmote, kjer je pod trebušastim previsom nad strašnim prepadom rastlo drevo. «To drevo meje spominjalo na starca. Tja morava. Zanima me, od kod črpa moči, da obstane sàmo v tem višavju. Poglej, koliko je stena pokosila dreves, ki naskakujejo njeno podnožje!»

Že na prvih policah so bila viharna drevesa vsa kržljava, svoje okostenele roke so stezala nad prepade. Primož je spet rekel:

«Že od večnosti sèm leté lahkokrila semena z vetrom v to skalovje. Vse umre. Drevo pa je ostalo. Rad bi napisal zgodbo o starcu — primerjal bi ga s tem drevesom. Zato morava preplezati steno.»

Lotila sta se jezika strmega, skledastega plazu pod steno. Spolzek je bil in nevaren. Stopinje sta si sekala s kladivoma.

V zajedi pod steno sta se navezala z rahlo tesnobo v srcu in razvila vrv. Rožljanje klinov je zmotilo brezmejno tišino. Zmotila sta orla. Senca velikih kril je zdrsnila čeznju in grenko otožni klic se je razgubil v prepadih.

Primož, ki je v steni izbral smer njunega vzpona, se je prvi zagnal v navpično poč. Skala je bila čista in mrzla. Z rok mu je njen hlad polzel vse do srca, premagujočega strah pred globino. Vendar je bilo hrepenenje po višinah močnejše in z vso močjo sta se spoprijela z navpičnostjo zakrivljenega prostora, v katerem je tudi čas dobil povsem novo vrednost.

Višina je požirala vrv meter za metrom, dokler ni Vojko zaslišal zgoraj glas:

«Kreni! Varujem!»

Tako sta plezala raztežaj za raztežajem in se sporazumevala v skopem jeziku, skoraj le z odtenki tonov. Kladivi sta peli in zveneli so klini. Bil je to tih boj. Sčasoma sta se ga privadila. Zavedala sta se, da se ne borita z goro, temveč s svojo slabostjo, tesnobo in strahom in da se hranita z upanjem ter voljo, da dosežeta cilj. Z gorami se boriti ni mogoče. Sicer bi jih ljudje že zdavnaj zravnali z zemljo...

Globine so rastle in zobje prepadov so se odpirali kot kamnite čeljusti. Priplezala sta pod previsno zajedo, kjer je bilo na videz konec poti.

Primož jo je naježil s klini. Ko mu vzpon ni uspel in se je utrudil, je poskusil Vojko. Priplezal je malo više, kjer mu je pot zaprl previs. Zdelo se mu je, da je tu konec poti in življenja. V noge in roke so ga prijemali krči.

«Drži!» je kriknil. «Padam!»

Primožu se je vrv do krvi zajedla v dlan, toda obdržal ga je. Zabingljal je nad praznino. Potem ga je počasi spustil na polico.

«Težak si, čeprav si majhen!»

Sedla sta, da bi si opomogla. Globoko pod njima je bila reka, iskreča se v soncu kot srebrna nit.

«Naj odnehava?» se je obrnil Primož k prijatelju.

«Ne!» je dejal Vojko, «če tu ne gre, bo šlo drugje! Človek ni rojen za to, da bi odnehal!»

Šla sta po polici naprej, se vzpela čez izpostavljeno raz in prilezla v kamin, ki je obšel previse. Zagledala sta drevo sredi stene.

Sonce je bilo že zdrsnilo z zenita, ko sta prilezla na zelenico pod ogromnim previsom, kjer je nad prepadi samevalo drevo. Zleknila sta se ob njem. Razveselila sta se ga kot dragega človeka, s katerim se lahko spoprijateljiš na prvi pogled.

«To naj bo polica bogov,» je dejal Primož in božal nežne zelene iglice vejic, ki so z razbičanega debla zelenele v praznino.

«Kakšnih bogov, če ne verujemo vanje?!» je odvrnil Vojko

«No, pa takih, ki jih ni,» se je posmejal Primož.

Na polici je rastlo nekaj resastih trav in živobarvnih cvetic, skalo pa je lizal lišaj.

Bila sta lačna. Odvezala sta vsak svoj nahrbtnik, jedla in pila. Okoli njiju je zaplavala jata kavk. Svedrale so se v prepade in kričale. To je bilo do sedaj le njihovo drevo in le one so sedale nanj. Vojko jim je nadrobil kruha in ga raztrosil po polici.

«Prav je, da si razdelimo, čeprav je malo za vse. Saj smo vsi lačni...»

Primož se je oprijel debla. Koža je bila nagrbančena od mrazov, rane od udarcev kamenja so bile zasmoljene. Nagnil se je. Moč prepadov ga je vlekla nase. «Padi,» mu je šepetala globina, «padi tja, kamor bo padlo drevo, med bele rjuhe strahu, razpotegnjene med navpičnimi stebli.» Njegovo senco je požirala praznina; tesnoba ga je lizala kot mrzel, neviden plamen.

Vojko je ležal na hrbtu in gledal v oblake, ki so bili čedalje temnejši. Drseli so čez svod in se grmadili ob sosednjih vrhovih. Potem je legel še Primož, vzel iz žepa orglice in zaigral. Vojko je molče poslušal zdaj nežne zdaj divje zvoke, ki jih je odnašal veter.

«Primož, kakšna pesem je to?»

«To je pesem drevesu nad prepadom. V tem trenutku sem rešil njegovo uganko.»

«Čudovita pesem... Če prideva iz stene ven, bom napisal zgodbo o drevesu.»

«Če prideva?»

«Lahko se zgodi, da ostaneva za vedno tu kot to drevo. Sèm naju nihče ni klical. To je kraj smrti in ne življenja. Kakšen smisel je v tem, da se bova spopadla še z večjo strmino?»

«Pusti to! Najina volja bo izbrala pot. Vsako napredovanje ima smisel. Povej mi raje z besedami, kar si zaigral.»

«To ni samo zgodba o starcu in o drevesu. Tudi malo tvoje in moje je v njej, ali pa še koga drugega. To ni edino drevo, ki ne raste v gozdu...» Primož se je zastrmel v brezmejnost neba in govoril: «Polica bogov je ležala v srcu gore, obdana s prepadi... Tako so jo poimenovali tisti, ki so se bali gorskih demonov... Pred severnim vetrom jo je varoval mogočen skalnat steber z obrazom sfinge, pred plazovi trebušast previs; na njej so posedale ptice in gnojile prgišče prsti z istrebki, dokler ni neko pomlad na zaplatah lišajev pognalo nekaj bornih trav.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 793 808 794 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/1 Telefon 33 82
Uprava TRST Ul. Montecchi 6/II Telefon 795 823
Oglasni oddelek TRST Ul. Montecchi 6/III Telefon 761 470
Naročnina
Mesečno 1.100 lir — vnaprej: polletna 6.100 lir, celoletna 11.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 17.000 lir. V SFRJ posamezna številka 1.— dinar, mesečna 14.— din, letna 140.— din,
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

 4. junija 1972

Za SFRJ Tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/1 «ADIT» - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22 207
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 200, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice in sožalja 200 lir. «Mali oglasi» 80 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri S.P.I.
Glavni urednik Stanislav Renko
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT - Trst

GORIŠKI DNEVNIK

Po uspelem prvomajskem slavju so Števerjanci obiskali Postojno

Prvomajsko slavje v Števerjanu se je kar dobro zaključilo. Člani prosvetnega društva «Briški grič» so bili z uspehom praznika zelo navdušeni in so si zato tudi zaslužili malo počitka, po vsem delu, ki so ga opravili. Da bi primerno praznovali to dobro izpeljano manifestacijo, so pred kratkim priredili skupinski izlet v Postojno vseh članov društva in vseh, ki so kakorkoli pomagali pri prvomajskem slavju. Izleta se je udeležilo nekaj več kot 40 ljudi, ki so si v veselem razpoloženju ogledali vse zanimivosti v okolici Postojne. Bili so v Postojnski jami in v Predjamskem gradu. Za vse udeležence je bil izlet izredno doživetje, tako da so bili Števerjanci kar dvakrat zadovoljni, enkrat zaradi uspelega prvomajskega slavja, drugič zaradi uspelega izleta. Na sliki vidimo skupino mlajših udeležencev izleta.

OB OBČNEM ZBORU USTANOVE

Z nepristransko pomočjo prebivalstva opravlja Zeleni križ svoj težek posel

Novi sedež mnogo pripomore k uspešnemu delu — Ob zdravstveni reformi naj bi se tudi ta ustanova vključila v sanitarne enote

Naloga goriškega Zelenega križa je predvsem ta, da prevaža bolnike in ponesrečence v bolnišnico ali pa da jih iz goriške bolnišnice prepelje v druge tudi precej oddaljene klinike in bolnišnice. V tem smislu je ustanova javne pomoči gotovo dobro opravila svoje delo. V letu 1971 so rešilni avtomobili Zelenega križa, v raznih posegih pri cestnih in drugih nesrečah ter v prevažanju bolnikov iz enega kraja v drugi, prevozili skoraj 98 tisoč km, prejeljali pa so 3.901 bolnika.

Delo ustanove javne pomoči zahteva tudi zelo visoke stroške. Vsega skupaj je Zeleni križ lani porabil skoraj 13 milijonov lir, dohodkov je bilo pa skoraj polovico manj kot izdatkov. Pri tem se mora ta ustanova oslanjati predvsem na pomoč, ki pride od meščanov in drugih dobrodelnih društev.

V zadnjih časih je tudi deželna uprava pokazala razumevanje do neobhodnih potreb, ki jih ima Zeleni križ in je lani nakazala nekaj več kot 5 milijonov lir denarne podpore. Težke razmere, ki so se začele leta 1955 gredo torej h koncu, tako da je sedanji položaj v primeru s takratnim res dober. V lanskem letu je ustanova kupila dva nova rešilna avtomobila, ki sta po svoji opremi med najmodernejšimi, med drugim so najeli tudi enega šoferja več, ker je bilo treba razbremeniti delo že zaposlenih.

Pri razvoju in delu Zelenega križa pa je najbolj pripomogel novi sedež, ki ga je ustanova dobila pred kratkim. Na terenu, ki ga je darovala občinska uprava in s stroški, ki jih je popolnoma krila goriška hranilnica, so v decembru 1970 zgradili novo, moderno stavbo v Ul. Crispi. Poleg sedeža Zelenega križa je tu tudi sedež goriških krvodajalcev.

Služba goriškega Zelenega križa je sedaj učinkovita in moderna. V tem centru dela med drugim tudi diplomirana bolničarka in sanitarni posegi, predvsem injekcije, so na dnevnem redu.

Seveda bo treba z novo sanitarno reformo pomisliti tudi na to, da bi bilo dobro, ko bi Zeleni križ bil vključen v krajevne zdravstvene enote.

Horoskop

Veljaven od 4. do 10. junija 1972

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Odprla se vam bodo nova vrata. Ves teden boste imeli na pretek ponudb in možnosti. Pravilno izbirajte, vendar ne vedno in izključno v zvezi z materialnimi uspehi. Glede čustvenih zadev bodite bolj zmerni. Malo glavobola.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Svojo dejavnost usmerjajte tako, da boste delali sebi v prid, vendar pa ne v škodo drugim. Materialno se boste uveljavili, moralno pa še utrdili. Zvezde so vam naklonjene, zato pa ne bodite neutešni. Nervozni boste.

DVOJČKA (od 21. 5. do 21. 6.) Zatikalo se bo, dokler se ne bo zataknilo zares. Skušajte ubrati kako pot, vsaj tam, kjer se na zadevo bolje spoznate. Vse se bo prav končalo, toda skrbi in znoja ne bo malo. V ljubezni vse v redu. Isto tudi v zdravju.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Odklanjajte slehrni dvom in ne cincajte, kajti sicer boste bolj slabo končali. Včasih je potrebno tudi tveganje. Dobili boste pismo, vest ali kaj podobnega, kar vam bo dvignilo moralo. Nova vroča ljubezen. Malo prehlada.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) S svojim vedrim razpoloženjem boste uspeli tudi tam, kjer so drugi odpovedali. Neka oseba vam bo pri tem pomagala. Nekoliko težav bo sredi tedna, pa ne bo hudo. Tudi v ljubezni kak prehoden oblaček. Zdravje odlično.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Imeli boste vso srečo, še več kot je zaslužite. Nekje bi vas moglo krepko zanesti, pa se boste vendarle mašli. Tudi v ljubezni imate veliko sreče, le da ne znate tega pravilno ceniti. Ne razmetavajte z zdravjem.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23.10.) Uspeli boste le, če boste znali svoje ideje primerno prikazati. Nekdo vam bo pri tem celo pomagal. Bodite odločni z osebo, ki jo imate radi, ki pa je preveč kapriciozna. Glede zdravja brez skrbi.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Prezgodaj se zadovoljite, zato bodo vaši uspehi relativni. Dogovor, ki ste ga pred nedavnim sklenili, bo dal prve sadove. Nove možnosti uspeha. V ljubezni majhno trenje. Zdravje pa kar dobro.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Priložnosti veliko, volje bolj malo, zato bodo rezultati bolj šibki. Veliko časa izgubite v razpravljanju, ki ne zaleže. Neka oseba, ki vas ljubi, se bo ponovno oglasila. Prizanašajte prebavilom.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Svojih idej in načrtov ne razobešujte na veliki zvon, kajti veliko je ljudi, ki bi jih znalo izkoristiti zase. Tudi o svojih čustvenih zadevah je bolje, da jih držite zase. Nervoza in glavobol.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Ovir bo veliko, toda vse boste premagali in uveljavili prav tisto, za kar ste se odločili. Ustrezno temu boste doživeli izreden uspeh, ki se bo odražal tudi v vašem družinskem okolju. Utrujeni boste.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Zelo neučakani boste in boste napravili tudi kako napako. Bodite pripravljeni, da vam bodo očitali tudi kaj takega, za kar niste krivi. Uteho iščite med svojci. Tudi duševni mir, ki vam je potreben, boste našli doma.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

MEDNARODNA KOLESARSKA DIRKA «GIRO D'ITALIA»

Včeraj «selitvena» etapa Danes preko gorskih sedel

13. etapo je osvojil Francioni, na skupni lestvici pa se ni nič spremenilo

SAVONA, 3. — Tudi danes so se udeleženci «Gira» bolj ali manj le preselili iz enega mesta v drugo. Proga je bila namreč taka, da ni dopuščala večjih podvigov. Med potjo so skušali sicer uiti mnogi tekmovalci, vendar ni to uspelo nikomur vse do pred ciljem. Edini, kateremu je uspelo med potjo nabrati nekaj minut prednosti, je bil Polidori, ki je ušel na spustu z Bracca (80 km). Njegov podvig je trajal res 60 km daleč, vendar pa ni nikogar vznemirjal, saj je ta tekmovalec nizko na lestvici z velikim zaostankom, pa tudi favoriti bi ga lahko dohiteli, če bi le hoteli. V kraju Genova — Pra je bilo Polidorjevega pobega konec in tako je padla končna odločitev šele 3 km pred ciljem. Francioni, ki je na skupni lestvici med zadnjimi, je tedaj šinil v ospredje in je privozil na cilj s šestsekundno prednostjo pred glavnino.

Lestvica današnje etape:
1. Wilmo Francioni, ki je prevozil 200 km dolgo pot v 5.30'46" s p.h. 36,278 km na uro
2. De Vlaeminck, 6 sekund zaostanka, nakar je sledila v njegovem času vsa glavnina
3. Lasa
3 Gimondi
5. Spahn
6. Swerts
7 Rub
8. Motta
9. Benfatto
10. Ritter
11 De Geest
12. Caverzasi
13. Spruyt
14. Van Vlierberghe
15 Tazzi itd.

Skupna lestvica:

1	Merckx	63.55'00"
2.	Pettersson G.	1'32" zaost.
3.	Fuente	3'59"
4.	Lasa	5'41"
5.	Gimondi	6'26"
6	Galdos	6'37"
7.	De Vlaeminck	6'46"
8.	Motta	6'47"
9.	Lopez Carril	7'50"
10	Zilioli	8'02"
11.	Schiavon	
12	Swerts	
13.	Panizza	
14.	Bergamo	
15.	Pesarrodona itd.	

Jutrišnja etapa Savona — Jafferau bo merila 247 km in bo imela cilj na višini 2.000 metrov. Spotoma bodo morali tekmovalci prevoziti tudi sedli Cadibona in Sestriere.

OBVESTILO

ŠK Kras sporoča, da se bo turnir v bližanju, ki je bil v petek zaradi slabega vremena prekinjen, nadaljeval danes ob 9.30 s preostalimi ekipami.

V PRIJATEJSKEM SREČANJU

Doberdobska ekipa gostovala v Mirnu

Adria — Mladost 6:1 (1:0)

Igrišče NK Adrie, vreme oblačno z dežjem, teren moker, gledalcev 150, sodnik Pahor (Nova Gorica).

STRELCI: 1:0 Fornazarič, 1:1 Ferletič, 2:1 S. Frančeškin, 3:1 M. Ferfolja, 4:1 J. Frančeškin, 5:1 S. Frančeškin in 6:1 S. Frančeškin.

ADRIA: Leban, Marvin (Gorkič), Silič (E. Ferfolja, Pregelj)(Čargo, Devetak, J. Frančeškin (Ivčev), Rosič (S. Frančeškin), Uranič (M. Ferfolja), Rebec, Fornazarič (Carevič), Uršič (Krapež).

DOBERDOB: S. Ferfolja, Šuligoj, Jarc, N. Gergolet, Uljan, M. Gergolet (Peric), Pahor, F. Ferfolja, A. Cotič, Ferletič, B. Cotič.

Na četrtkov praznik sta se v Mirnu srečala zdaj že stara nasprotnika, mirenska Adria in doberdobska Mladost. Doberdobci, ki niso nastopili z vsemi svojimi igralci, so predstavljali precej bolj žilavega nasprotnika kot to kaže rezultat, tako da so imeli Mirenci kar mnogo dela, da so strli njihov odpor. Trener Adrie je preskusil vse igralce, razen poškodovanih Piščanca in Cotiča ter odsotnega Fratnika. Tako se je v ekipi zvrstilo kar 19 igralcev, to pa je lepo poroštvo za naprej, saj je množičnost zagotovilo kakovosti. Priliko so dobili tudi mladi igralci Silič, Mirko Ferfolja, Pregelj in Krapež, med katerimi je najprijetneje presenetil M. Ferfolja. On je tudi dosegel tretji gol.

V prvem delu so Mirenci komaj dosegli minimalno vodstvo, potem ko je tudi Mladost imela nekaj zrelih priložnosti za zadetek. Tudi v začetku drugega polčasa gostje niso igrali podrejene vloge in enega izmed njihovih napadov je kapetan Ferletič kronal s častnim golom. Šele proti koncu tekme so na igrišču prevladali domačini in izdatno napolnili mrežo S. Ferfolja, ki pa je kljub temu branil zelo dobro.

B. P.

ATLETIKA

POTSDAM, 3. — Vzhodna Nemka Renate Stecher je v Potsdamu izenačila svetovni rekord v teku na 100 m s časom 11". Doslej sta 100 m pretekli v tem času le Američanka Wyomja Tyus in Formožanka Čičeng.

Na istem tekmovanju je vzhodni Nemec Hans Joachim Rothenburg popravil evropski rekord v metu krogle z značko 21,32 m. Ta rekord je za 20 cm boljši od prejšnjega, katerega je postavil isti tekmovalec.

* * *

BRATISLAVA, 3. — Grk Papageorgopoulos je v Bratislavi izenačil evropski rekord v teku na 100 m s časom 10". V istem teku je dosegel Britanec Green čas 10"1 kar je nov britanski rekord.

* * *

MAYENCE, 3. — Mladi nemški atlet Karl Hans Riehm je med srečanjem Nemčija - Madžarska zalučal kladivo 73,92 m daleč, kar je letošnji sezonski svetovni rekord.

NOGOMET

Bivši Interjev in Cagliarijev nogometaš Anglež Gerry Hitchens je bil prijavljen sodišču, ker ni v redu opravil davčne prijave za leta, ko je nastopal v Italiji.

* * *

V nogometni tekmi med «starimi in mladimi» Ricmanjci so v Dolini zmagali (po streljanju enajstmetrovk) mlajši igralci. Ob regularnem zaključku tekme je bil izid neodločen 0:0.

O srečanju bomo še poročali.

KOŠARKA

BUDIMPEŠTA, 3. — Na mednarodnem ženskem košarkarskem turnirju v madžarski prestolnici je domači Egyesulet premagal Trebi iz Bologne z 61:41.

NA DEŽELNEM PRVENSTVU V DESETEROBOJU

Borovec F. Ruzzier junak prvega dne

Borovec Ruzzier je zaradi delovnih obveznosti v zadnjem hipu prišel na stadion, že prva panoga, 100 m, pa je bila zanj uspešna: 12"4, samo desetinko od osebnega rekorda. Slabo je šlo v daljini, v krogli pa je nato dvakrat popravil osebni rekord do 9,53 m. Še bolje je bilo v skoku v višino, kjer je Ruzzier pomaknil osebno znamko od 140 cm do kar 155 cm! Ruzzier uporablja slog «fosbury». Od teka na 400 m je pričakoval v najboljšem primeru 58", torej že bolje od osebnega rekorda, vmesni čas pa je bil neverjetno dober in ni kazalo, da bo atlet omagal. Res ni! Čas na cilju: 56"4! Zelo dobro. Prejšnji rekord je bil 58"2.

Ruzzier, čeprav je bil med tremi borovci tretji, je bil nedvomno junak prvega dne tekmovanja, saj bi mu zadostovali zanj normalni rezultati in že bi osebni rekord pomaknil do 4850 točk.

Dobro sta se odrezala tudi Cesar in Švab. Lanski deželni prvak je trenutno drugi za Marionom, ki pa bo danes zanesljivo izpadel iz borbe za prva mesta, ker je le izrazit sprinter. V prvem dnevu se je Cesar odlikoval posebno na 400 metrov, kjer je izenačil osebni rekord 54"5, zelo dobro pa je metal tudi kroglo. Za osebnim rekordom zaostaja na podlagi predvidenih rezultatov za 55 točk. Pričakuje se torej končni seštevek približno 6300 točk in seveda lahko tudi zmago. Njegov glavni tekmec Dannisi je tretji z 38 točkami zamude.

Švab ni posebno blestel v nobeni panogi, na splošno pa mu ni šlo slabo in za rezultatom 5000 točk zaostaja na podlagi predvidenih rezultatov za kakih 70 točk.

Če že ne rezultata 5000 točk pa lahko od njega pričakujemo nov osebni rekord. Borba za drugo «notranje» mesto Bora bo danes glavna «pogonska sila» za oba atleta

Rezultati (zmagovalci in borovci): 100 m: Marion (CUS Trst) 11"1, Cesar (Bor) 11"6, Švab (Bor) 11"7, Ruzzier (Bor) 12"4.

Daljina: Marion (CUS Trst) 6,43, Cesar (Bor) 6,12, Švab (Bor) 5,65, Ruzzier (Bor) 5,23.

Krogla: Cesar (Bor) 12,46, Ruzzier (Bor) 9,53, Švab (Bor) 7,87.

Višina: Menegon in Dannisi (oba Libertas Videm) 1,80 m, Cesar (Bor) 1,70 m, Švab (Bor) 1,65 m, Ruzzier (Bor) 1,55 m.

400 m: Marion (CUS Trst) 51"2, Švab (Bor) 53"1, Cesar (Bor) 54"5, Ruzzier (Bor) 56"4.

Lestvica: Marion 3277, Cesar 3087, Dannisi 3039, Rassini 2994, 9. Švab 2632, 12. Ruzzier 2349.

K. B.

Ilirska Bistrica

(Nadaljevanje s 6. strani)

zem z rekreacijskim centrom na območju Snežnika. V Ilirski Bistrici so lanskega decembra odprli nov gostinski obrat Hotel Turist (50 ležišč), hotel Lovec (prej Zmaga) pa ima 45 ležišč. Na odseku Ilirska Bistrica-Jelšane je skupno 150 ležišč, na Sviščakih (Snežnik) pa 50.

Omenimo naj še, da je pred nekaj leti Kmetijska zadruga na področju med Harijami in Smrjami uredila 60 ha jablanovih nasadov, ki so lani obrodili 60 vagonov zelo okusnih jabolk. V programu je razširitev takih plantaž, žal pa propada sadjarstvo na zasebnih kmetijah, zlasti v Brkinih, kjer bi lahko pridelali mnogo več odlične slivovke. Prav tako pa bi se s primernimi ukrepi in spodbudami lahko znatno bolj razvila živinoreja tako v Brkinih kot na Pivki.

Vsem občanom čestitamo ob njihovem prazniku in jim želimo mnogo uspehov ter vsestranski napredek.

KOŠARKA

V PRIJATELJSKI TEKMI

Poletovke so zaigrale sproščeno in uspešno

Polet — Ricreatori 35:30 (19:13)

POLET: Morana Taučer 14, Rosana Sosič 10, Vesna Taučer 7, Patricija Don 2, Vaclik, Fučka 2, Saša Don, Škerlavaj, Nadja Sosič.

RICREATORI: Dall'Osto 12, Gagliardi 4, Torelli 2, Bullo, Giannini 8, Pellizzari 4. Bon. Fabris.

SODNIK: Sergij Tavčar.

PROSTI METI: Polet 7:18, Ricreatori 4:12.

Poletove naraščajnice so v prijateljski tekmi proti Ricreatoriju iztržile lepo zmago. Naše košarkarice, ki so s svojim nastopom praktično prvič «odprle» novo igrišče, so tokrat igrale brez strahu za točke. In igrale so sproščeno. Zlasti so zadovoljile v prvem polčasu, ko so z enostavno in učinkovito igro dosegle prednost šestih točk in so jo obdržale do konca polčasa.

V drugem delu igre je dež motil potek srečanja. Kljub temu pa so se košarkarice obeh ekip zelo potrudile vse do poslednje sekunde. Igralke Ricreatorija so sicer zmanjšale razliko, Polet pa je vseeno zasluženo zmagal.

Med domačinkami so na splošno vse dobro igrale, zlasti če upoštevamo dejstvo, da poletovke niso trenirale dlje časa zaradi pomanjkanja igrišča. Najboljša je bila Vesna Taučer.

DOSEDANJI IZIDI

Vasari — Bor	23:19
Ferroviario — Polet	21:10
SABA — Vasari	21:16
Ferroviario — SABA	20:12

LESTVICA:

Ferroviario	2	2	2	41:22	4
SABA	2	1	1	41:28	2
Vasari	2	1	1	39:40	2
Bor	1	0	1	19:23	0
Polet	1	0	1	10:21	0

PRIHODNJE KOLO:
V torek, 6.6.72
Ob 17. uri Polet — SABA
ob 18. uri Bor — Ferroviario
Obe tekmi bosta na igrišču na Greti.

Minibasket TURNIR SABA

Zaradi počitnic (večina udeležencev je šla na večdnevne izlete) so turnir v minibasketu SABA trenutno prekinili. Na tem turnirju nastopata tudi slovenski peterki Poleta in Bora, ki sta do sedaj odigrali po eno tekmo. Naši ekipi sta, žal, brez točke na zadnjem oz. predzadnjem mestu v lestvici.

Lloyd B prvak

Zaključilo se je prvenstvo mlajših mladincev. Odigrati bodo morali še eno tekmo, in sicer Polet—Italsider.

V odločilnem srečanju pa je Lloyd B premagal POM z izidom 64:57 in je tako prvak te skupine. Tržiški POM pa se bo udeležil kvalifikacijskega turnirja skupno z Libertasom in Arte iz Gorice.

IZIDI ZADNJEGA KOLA:

Italsider — Lloyd A	101:53
Lloyd B — Ricreatori	103:51
POM — Polet	71:53

LESTVICA
Lloyd B 22, POM 20, Italsider 14, Polet, Don Bosco in Ricreatori 6, Lloyd A 4.

Bor B — Italsider

V sredo bodo naraščajniki druge Borove ekipe igrali prijateljsko trening tekmo proti Italsidru. Srečanje bo ob 18. uri, na igrišču «1. maj».

b. l.

PRIMORSKE NOGOMETNE ENAJSTERICE V SLOVENSKIH LIGAH

Velika igra ajdovskega Primorja

Zmagi Kopra in Vozil - Remi v derbiju v Mirnu - Danes Izola-Koper

Koper in Izola

Koprčani so v tekmi z zelo povprečno ekipo velenjskega Rudarja, ki se bo skoraj zanesljivo morala po enoletnem nastopanju v SNL ponovno preseliti v vzhodno consko ligo, razveselili svoje navijače z visoko zmago, čeprav z igro po drugi strani niso posebno navdušili. Že v samem začetku so si zagotovili solidno vodstvo, ko je srednji napadalec Jovanovič po napakah nasprotnega vratarja dvakrat zatresel mrežo (v 16. in 23. minuti). Pozneje so prišli do izraza tudi gostje, vendar so bili pred golom Pišlarja precej nenevarni. Koprčani se niso preveč naprezali, kljub temu pa so bili nevarnejši, posebno z napadi prek svojih hitrih kril Ambrožiča in Samca. Ambrožič je tudi dosegel tretji gol v 20. minuti drugega polčasa, medtem ko je končni rezultat malo pred koncem tekme postavil mladi Ivetac. Koper je še vedno na petem mestu, v zadnjih treh kolih pa se lahko povzpne tudi na tretje mesto, kar bi bilo za novinca izreden uspeh. Nižje od petega mesta pa do konca prvenstva skoraj ne more več pasti.

Izola je ponovno razočarala. Na gostovanju v Slivnici jim je tamkajšnji outsider, ki je doslej zgubil vse tekme, razen dveh, odvzel točko, povrh vsega pa je še ves drugi polčas igral z igralcem manj. Domačini so povedli že v 9. minuti, šele čez pol ure pa je V. Gregorič izenačil. Po odmoru so bili Izolani v prednosti (z igralcem več), vendar so premoč kronali le z golom Grbca v 60. minuti. Še to minimalno vodstvo pa so malo pred koncem zapravili.

Izolani so v podobni krizi kot lansko pomlad, rešuje pa jih razmeroma dober jesenski del in letos precej slaba kvaliteta SNL (brez Mercatorja in z močnim poslabšanjem Aluminija ter Branika), tako da so se verjetno že izognili izpadu. Že sedaj pa je treba misliti na naslednje prvenstvo, ko bo SNL z vrnitvijo Ljubljane in mariborskega Železničarja iz 2. zvezne lige zopet močna in bo taka kriza brž usodna.

Vprašanje prvega mesta je ostalo še naprej odprto, saj sta oba prvouvrščena zmagala in to v pomembnih tekmah (trboveljski Rudar doma s tretjeuvrščeno Slavijo, Ilirija pa v Kidričevem s spomladi nekoliko boljšim Aluminijem). Na odločitev o novem članu 2. zvezne lige bo tako treba morda počakati do zadnjega kola, pri čemer bo imel važno vlogo tudi Koper, ki bo čez štirinajst dni gostil Ilirjana.

ZAHODNA CONSKA LIGA

Na vrhu lestvice ZCNL je stanje po 19. kolu «ad acta». Vsi trije kandidati za prvo mesto so zmagali, ne da bi pri tem prejeli gol, v zaostali tekmi pa je prejšnji teden Triglav premagal Jesenice. Zdi se pa, da je vodečo Litijo zajela lažja kriza. Pred tednom dni je samo remizirala z Usnjarjem, v nedeljo pa komaj porazila spomladi ne preveč uspešne Jesenice (samo ena osvojena točka), čeprav je prvič v tem prvenstvu zaigrala v domačem kraju ob bučni podpori svojih navijačev. Tako pa sta seveda dobila novo spodbudo zasledovalca Triglav in Primorje.

Tudi na dnu ni mnogo novega. V spopadih neposrednih tekmecev sta bila dosežena dva remija, Tolmin, Jesenice in že odpisani Hrastnik pa so zgubili s favoriti. V zadnjih odločilnih kolih, pri tem pa posebno v medsebojnih srečanjih, se bodo morali najbolj potruditi Tolminci in Jeseničani, medtem ko so Mirenci, Pirančani in Vrhničani že precej na dobrem.

Adria — Piran

Tudi drugi zaporedni derbi na mirenskem igrišču se je končal neodločeno, z istim rezultatom (1:1), kar najbrž ustreza dogodkom na igrišču. Za Adrio je to zopet delen neuspeh, saj je po štirih tekmah v Mirnu še vedno brez zmage pred domačimi gledalci. Delno opravičilo lahko iščemo v oslabljenem moštvu, ki je začelo tekmo brez štirih standardnih igralcev (poškodovanemu Piščancu so se pridružili še S. Frančeškin, Cotič in Gorkič), medtem ko za neborbenost nekaterih igralcev ni izgovorov. Gledalci so lahko lepo videli, kaj pomeni za moštvo gonilna sila S. Frančeškin, saj brez njega ni bilo sredine, nobene prave povezave med napadom in obrambo.

Pirančani, pri katerih je manjkal le kaznovani Simonovič, so bili najbrž zadovoljni s točko. V svoji ekipi imajo dva izredna nogometaša, Lokasa in Morata, ki bi z uspehom igrala tudi v višjih ligah, medtem ko so drugi igralci bolj ali manj poprečni.

V tekmi so bili v začetku boljši Mirenci, z vstopom Lokasa, ki ga je trener v začetku iz neznanih razlogov pustil na rezervni klopi, pa so postali gostje precej nevarnejši in so v posameznih obdobjih tudi prevladali na igrišču. Povedel je Piran. Lokas je iz velike razdalje streljal na vrata, nenevarna žoga pa se je vratarju Lebanu nesrečno izmuznila iz rok in prisebni Morato je zatresel mrežo. Izenačil je kmalu po začetku drugega dela 34-letni Cotič, ki je, kljub poškodbi v drugem delu tekme, zaigral in pokazal mnogo mlajšim soigralcem, kako se igra in bori za svoj klub.

Dobili smo tudi točnejšo informacijo o registraciji Milinkoviča. Slednji je bil registriran za Piran, vendar na poseben način, tako da se Pirančanom verjetno ni treba bati zaradi pritožbe Vozil.

Primorje

Ajdovsko Primorje je na svojem vrhuncu, v taki formi kot še ni bilo vsaj v zadnjih letih in dosega prav neverjetne rezultate, temu primerno pa je tudi že itak precejšnje zanimanje za nogomet v Ajdovščini. V vsem jesenskem delu so Ajdovci dali samo 16 golov, v zadnjih štirih tekmah pa kar 26, kar zgovorno priča o njihovi igri. Njihova nedeljska žrtev je bila petouvrščena enajsterica Zagorja, ki je (kot prejšnjo nedeljo Hrastnik) doživela katastrofo s 6 goli razlike. Zanimivo je, da so se igralci Primorja (kot proti Jesenicam in Hrastniku) razigrali šele v drugem polčasu, medtem ko so do odmora dosegli le minimalno vodstvo z 2:1 z goli Prekiča in Batagelja. Gledalci so prišli v resnici na svoj račun šele v finišu tekme, v zadnjih dvajsetih minutah. Najprej sta Batagelj in Kotnik povišala vodstvo, v zadnjih štirih minutah pa so padli še kar trije goli (strelci: Peter Brecelj, Kopatin in Jamšek) in vprašanje je, kaj bi se zgodilo, če bi tekma trajala še nekaj časa.

Vozila

Novogoričani so zadali zadnjeuvrščenemu Hrastniku prvi letošnji poraz na njegovem igrišču, čeprav v začetku ni izgledalo tako. Domačini so namreč, kot že na nekaj tekmah v spomladanskem delu, zaigrali dokaj dobro in so že v 38. minuti vodili z 2:0. Takrat so se Goričani prebudili, do izraza pa je prišla tudi njihova boljša kondicijska pripravljenost. Marušič, kateremu se je končno odprlo, je že pred odmorom znižal vodstvo, pozneje pa izenačil, medtem ko je zmagoviti zadetek dosegel Petrovčič 10 minut pred koncem. Vozila so si že pred tem zagotovila vsaj četrto mesto, žal pa je to tudi edino mesto, ki jim je sedaj preostalo

Tolmin

Tolminu, ki je spomladi le enkrat zmagal in enkrat remiziral, so točke prepotrebne, vendar Triglav trenutno ni ekipa, pri kateri bi jih lahko nabiral, kljub požrtvovalni igri. Tako mu tudi Tolminci niso bili kos, niso pa mu tudi nudili večjega odpora, čeprav so nastopili doma. Najboljši strelec ZCNL Kitić je bil nerešljiva uganka za obrambne igralce Tolmina in je sam dosegel vse tri gole.

V nedeljo obalni derbi

V 20. kolu SNL bo povratni derbi med Izolo in Koprom. Izola je po jesenskem porazu na vrsti za revanš, vendar je po zadnjih rezultatih favorit Koper. Žal nam ni znano, kje bo tekma. Domačin je Izola, ki pa zaradi obnavljanja svojega igrišča spomladi nastopa v Kopru, seveda pa ne bo kar tako želela odigrati tudi povratnega derbija v Kopru. Morda bodo za v nedeljo usposobili izolsko igrišče ali gostovali v Piranu, mogoče pa bo tekma kar v Kopru.

V ZCNL bo morda najvažnejša tekma 20. kola na Jesenicah, kjer bo zaigral Tolmin. Če Jesenice zgubijo, so že skoraj izpadle, v primeru zmage pa bodo dohitele Tolmin. No, Tolminci se ne bodo kar tako dali, in pričakovati je njihovo zagrizeno borbo posebno zaradi slabega položaja na lestvici in izgubljene tekme z Jeseničani na domačem igrišču v jeseni.

Zelo pomembno srečanje bo tudi v Piranu, kjer bo gostovala Litija. Pirančani upajo tudi na zmago, kar ob zadnji formi Litije ni nemogoče, vendar bodo tudi Litijani skušali čimprej prebroditi trenutne težave.

Primorje gostuje na Vrhniki z željo, da znova dokaže dobro formo. Adria potuje v Zagorje in se bo morala za ohranitev nepremagljivosti v gosteh pošteno potruditi kljub trem zaporednim porazom Zagorja (v zadnjih kolih), ki pa bodo Zagorjane, v želji po rehabilitaciji, še bolj podžgali.

V Novi Gorici bo nastopila ekipa LTH. Borba Vozil se je praktično že končala, z dobro igro pa lahko še vedno razveselijo svoje navijače.

B. P.

Anketa Primorskega dnevnika

ŠPORTNIK MESECA

- maj -

Silvana Vesnaver (Kras)

V naši anketi «Športnik meseca» je za maj osvojila prvo mesto Silvana Vesnaver, trenutno najuspešnejša namiznoteniška igralka zgoniškega Krasa.

Za mesec maj je komisija našega športnega uredništva sestavila tako lestvico najboljših slovenskih zamejskih športnikov:

1. SILVANA VESNAVER (namizni tenis) 43
2. SONJA MILIČ (namizni tenis) in VOJKO CESAR (atletika) 7
4. NINO MAVER (kolesarstvo), EKIPA KRASA (namizni tenis) in EKIPA DOMA (m. odbojka) 6
7. DUŠAN ŠVAB (atletika) in EKIPA BREGA (ž. odbojka . mladinske igre) 5
9. MARUŠKA GRGIČ, IVO VOLPI in MORANA SOSIČ (vsi kotalkanje) ter GABRIJEL HUSU (nogomet) 3
13. SONJA PERNARČIČ (odbojka) in NEVO RADOVIČ (namizni tenis) 2
15. IVO STRNAD (nogomet), ALENKA STARC (odbojka), STOJAN UDOVIČ (atletika), BORIS FABJAN (košarka), PAVEL SEDMAK (kotalkanje), BORIS KOŠUTA (namizni tenis) in ŠD KONTOVEL 1

Skupna lestvica po petih mesecih:

1. Silvana Vesnaver (n.t.) 43
2. Sokol (n.t.) 32
3. Robert Klobas (koš.) 24
4. Gorazd Vesel (smu.) in Dom (odb.) 21
6. Dušan Švab (atl.) 19
7. Edi Plesničar (odb.) in Igor Piščanc (smu.) 16
9. Sonja Jazbec (pla.), Boris Fabjan (koš.) in Sonja Milič (n.te.) 15
12. Stojan Kuret (smu.) 14
13. Klavdij Veljak in Sonja Barej (oba odb.) 12
15. Primorje (nog.) in Divna Sedmak (odb.) 11
17. Vojko Cesar (atl.) 10
18. Dragica Hrovatin (odb.) 9
19. Stojan Udovič (atl.) 8
20. Aleks Ožbot (smu.), Mariza Škerk (odb.), Vojko Bukavec (nog.), Just Fabjan in Boris Košuta (oba n. ten.) 7
25. Nevo Radovič in ŠK Kras (oba n.te.) ter Nino Maver (kolesarstvo) 6
28. Gvido Neubauer, Igor Orel in Breg A mladinke MI (vsi odbo.) 5
31. Milan Mikuš in Boris Milič (nog.), Olga Pavletič (odb.), Samo Sancin (smu.) Alenka Starc (smu. in n. te.) 4
36. Edi Bole in Anica Žigon (oba n.te.), Valter Veljak (odb.), Stojan Grahonja, Livij Trampuž in Gabrijel Husu (nog.), Maruška Grgič, Ivo Volpi in Morana Sosič (kot.) 3
45. Jože Cej, Julka Bezeljak, Sonja Pernarčič in Velox (odb.), Bruno Marson (nogomet) 2
50. Vesna Carniel, Igor Kuret, Selma Micheluzzi (vsi smučanje), Branko Lakovič, Martin Kralj, Egon Guštin, Mauro Dornik, Marko Čubej, Maksim Tabaj (vsi koš.), Pavel Sedmak (kot.), Marjan Tabaj, Vojko Križmančič, Igor Čuk, Bruno Križmančič, Ivo Strnad (vsi nog.), Loredana Kralj in ŠD Kontovel (oba odb.)

ŠPORT NA TV

Italijanska TV bo danes prenašala v okviru «Športnega popoldneva», ki se bo začel ob 15.30 na prvem sporedu, tekmovanja v kolesarstvu in nogometu ob 18 uri pa bo na drugem sporedu na vrsti avtomobilizem. Ob 19. uri bo na prvem sporedu registrirani prenos neke nogometne tekme B lige, zvečer ob 22.15 pa bo «Športna nedelja».

RAWALPINDI, 3. — Iranse je uvrstil na olimpijski nogometni turnir, ker je v Rawalpindiju premagal S. Korejo z 2:0.